

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT
2024. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE**

BUDAPEST

2025

Készült: 2025.

Monok István
főigazgató

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONTJÁNAK
ÉVI JELENTÉSE
45.

Összeállította: Gaálné Kalydy Dóra és Vas Viktória

Fotók: konyvtar.mta.hu, [MTA KIK Facebook oldal](#)

ISSN 2063-5443

[DOI 10.14755/MTAKIK.JEL.2024](https://doi.org/10.14755/MTAKIK.JEL.2024)

Tartalomjegyzék

1. 2024 kiemelkedő eseményei	5
2. Igazgatás	6
2.1 Szervezet, szervezeti változás, organogram	6
2.2 Munkatársak	10
2.3 Belső ellenőrzés	15
3. Gyűjteményszervezés	16
3.1 Állományalakítás	16
3.1.1 Könyvek.....	16
3.1.2 Folyóiratok	19
3.1.3 Elektronikus tartalmak	21
3.1.4 Különgyűjtemények gyarapodása	22
3.2 Feldolgozás	23
3.2.1 Könyvek és folyóiratok feldolgozása	25
3.2.2 Speciális dokumentumok feldolgozása	25
3.2.3 Leltári előkészületek	26
4. Olvasószolgálat és tájékoztatás	27
4.1 Olvasóforgalom, kölcsönzés	28
4.2 Tájékoztatás	29
4.3 Használoképzés, oktatás	30
4.4 Könyvtárközi kölcsönzés.....	30
4.5 Raktározás, állományellenőrzés	31
4.6 Állományvédelem, kötészet	32
4.7 Reprográfiai szolgáltatások	32
4.8 Elektronikus tartalomszolgáltatás, szaktinformatika	33
5. Speciális szolgáltatás: tudományelemzés és tudománypolitikai tevékenység	43
6. Országos programok	45
6.1 Magyar Tudományos Művek Tára	45
6.2 Elektronikus Információs szolgáltatás Nemzeti Program	50
7. Akadémiai Levéltár	65
8. Tudományos és szakértői munka	67
8.1 Munkatársak tagsága, testületi tevékenysége	67
8.2 Szakmai programok külföldön	70
8.3 Könyvkiadás	70

8.4 Publikációk	71
8.5 Előadások, prezentációk, interjúk	75
9. Rendezvények, ismeretterjesztő, népszerűsítő programok	79
9.1 Programsorozatok	80
9.2 Kiállítások	81
9.3 Vendégek, látogatók	82
9.4 Dokumentumok kölcsönzése kiállításokhoz	83
9.5 Könyvtári együttműködés és nemzetközi kapcsolatok	84
9.6 Rólunk írták, rólunk szól	84
9.7 Közösségi média jelenlétünk	85
10. Gazdálkodás	87
10.1 Gazdálkodással kapcsolatos események	90
10.2 Egyéb pályázatok	91
10.3 Szerződések alapján létrejött projektek	91

1. 2024 kiemelkedő eseményei

Az MTA Könyvtár és Információs Központ 2024. évi tevékenységét jelentősen meghatározta az MTA és a Könyvtár bicentenáriumi ünnepeinek előkészítése. A Könyvtár számos területen segíti az *Akadémia és Könyvtára 200 éves Évfordulójának Megünneplését Előkészítő Elnökségi Bizottság* működését. Kiemelkedő a Levéltár feladata és vállalásai. Szintén meghatározó a Könyvtár számára a Székházban elkezdődött épületfelújítási munkálatok. A Könyvtár közösségi tereiben, konferenciatermében az év nagy részében osztályüléseket és doktori védéseket szervezünk. A Könyvtár épületében és a Székházban 2024. évben nem volt lehetőség semmilyen kiállítás vagy jelentős kulturális esemény megtartására. A Rothschild pályázat záráshoz kapcsolódó kiállítást a mádi zsinagógában rendeztük az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsággal együttműködve 2024. június 6-tól augusztus 31-ig.

Nemzetközi együttműködéseinket áttekintettük és új alapokra helyezve megújítottuk a kínai Dunhuang Akadémiával és a strasbourgi Bibliothèque Nationale et Universitaire-vel (BNU).

A Könyvtár auláját idővonalon ábrázolt fotókiállítással újította meg a Könyvtár, ezt folytatva a földszinti lépcsőbeugróban az MTA Könyvtár alapításához kapcsolódóan egy rövid színes bemutató készült.

A Könyvtár digitális gyűjteményei folyamatosan gyarapodnak, az Akadémikus honlapon (<https://akademikus.mtak.hu/>) 749 akadémikus profilja látható, a weboldalról 10 223 közlemény teljes szöveggel érhető el.

A Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) előző években tapasztalt finanszírozási nehézségek ellenére folyamatosan és naprakészen áll a kutatók, oktatók rendelkezésére az MTA által biztosított támogatásnak köszönhetően. Az év folyamán előkészítettük az MTMT3 szoftverre való átálláshoz szükséges előtanulmány pályázati kiírását.

A Nemzeti Kutatási Infrastruktúra Bizottság az MTMT-nek (a HUN-REN Adatrepozitórium Platform-mal, a Digitális Bölcsészeti Nemzeti Laboratóriummal és más infrastruktúrákkal együtt alkotott „KINYIT” hálózatban) „kiváló kutatási infrastruktúra” címet adományozott.

Az Akadémiai Könyvtár idén is több értékes könyvgyűjteménnyel gyarapodott, például Grétsy László, Jankovics József, Balácsi József Attila, Miskolczy Ambrus, Bottlik Iván, Radvánszky Anikó és Szili József jóvoltából, valamint a Goethe Intézettel való együttműködés révén.

2024-ben két közbeszerzési eljárást írtunk ki új könyvtári szoftver beszerzésére, mely a jelenlegi Aleph katalógusunkat váltja fel. Az eljárás sikerességén öt fős munkabizottság dolgozott az év jelentős részében nem kevés energiákat mozgatva. A novemberi eljárás sikerrel zárult, ezzel az MTA Könyvtár történelmet ír a legmodernebb kutatástámogatási felhő alapú könyvtári platform országos szakkönyvtári alkalmazásával. Az ExLibris céggel az ALMA felhő alapú platformszolgáltatás megvalósítására decemberben írtunk alá szerződést. Az ALMA szolgáltatás kapcsán 2025-ben jelentős változások és új kihívások várhatók a Könyvtár majdnem minden munkatársa számára.

Az év folyamán **15 kiadványt** adtunk ki. Az *MTA KIK Közleményei* sorozat keretein belül egy új kötet jelent meg.

A Könyvtár küldetésének megfelelően a külföldi elektronikus tartalmakhoz folyamatos hozzáférést biztosítottunk, a hazai tudományos kutatást számba vevő nemzeti bibliográfiai adatbázist folyamatosan bővítjük. A Könyvtár általános költségvetéséből, a könyvbeszerzések és szakmai projektek terhére biztosítottuk a folyamatos működést. Nemzetközi szinten is folytattuk a tudományelemzési módszerek megújítását.

2. Igazgatás

2.1 Szervezet, szervezeti változás, organogram

A könyvtár szervezeti egységei:

1. Igazgatóság

Főigazgató: Monok István

Általános főigazgató-helyettes: Kalydy Dóra

Informatikai főigazgató-helyettes: Holl András

Gazdasági igazgató: Baráth Eszter

Tudományos titkár: Molnár Andrea

Belső ellenőrzés: Benedek Miklós

2. Gyűjteményszervezési Osztály

vezetője: Nagy Ágnes

3. Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály

vezetője: Tömör Pál

4. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

vezetője: Babus Antal

5. Keleti Gyűjtemény

vezetője: Kelecsényi Ágnes (2024. február 29-ig)

Ferenczi Roland (2024. március 1-től)

6. Akadémiai Levéltár

igazgatója: Hay Diana

7. Szakinformatikai Osztály

vezetője: Bilicsi Erika

8. EISZ Igazgatóság

Az EISZ Igazgatóság megbízott igazgatója

Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes.

9. Gazdasági Osztály

gazdasági igazgató: Baráth Eszter

10. Magyar Tudományos Művek Tára

vezetője: Áts József

11. Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály

vezetője: Soós Sándor

Az Üzemi Tanács elnöke Tömör Pál, a reprezentatív létszámmal bíró szakszervezet vezetője Szegedi Nóra.

2.2 Munkatársak

Személyi változások

Keleti Gyűjtemény

2024-ben több igen jelentős személyi változásra került sor. Február végével dr. Kelecsényi Ágnes átadta az osztályvezetést dr. Ferenczi Rolandnak, aki azonban szeptember 1-jén megkezdte 2 éves külföldi ösztöndíjas kutatói munkáját egy nemzetközi kutatócsoportban, ezért azóta (a március eleje óta osztályvezető-helyettesi státuszban dolgozó) Rottár Máté megbízott osztályvezetőként irányítja a Keleti Gyűjtemény munkáját.

Ferenczi Roland 2024–2026 között az alábbi ösztöndíjas projekt keretében dolgozik külföldön: MariTamil: Insights into a Maritime World. Understanding Indian Ocean Trade through an Old Tamil Littoral Narrative. Marie Skłodowska-Curie Actions Postdoctoral Fellowship (MSCA PF), 24 hónapos posztdoktori kutatás a Universität Hamburg egyetemén a TamiLex Project-tel együttműködésben. A projekt a hamburgi Centre for the Study of Manuscript Cultures (CSMC) intézményhez kapcsolódik.

Kelecsényi Ágnes az év végéig projektfelelősként maradt az intézmény alkalmazásában, ekkor pedig több évtizedes munkaviszonyt zárva nyugállományba vonult.

Március elsején munkába állt új részmunkaidős (heti 10 óra) arabistánk, dr. Severino-Varsányi Orsolya (aki hatékonyan és hasznosan egészíti ki a Gyűjtemény másik arabista-iranista kurátora, Jablonkay Judit munkáját).

Augusztustól, szintén részmunkában (heti 20 óra), dr. Dávid Nóra személyében az évek óta betöltetlen héber kurátori pozíciót végre ismét hebraista szakember tölti be.

Március óta folyamatos dr. Dévényi Kinga, korábban szintén évtizedekig a könyvtárban dolgozó kollégánk visszafoglalkoztatása megbízási szerződéssel. Szeptembertől decemberig Bagi Judit, szintén egykori munkatársunk, ismét a Keleti Gyűjteményben dolgozott megbízási szerződéssel.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Kordics Noémi június 30-án közös megegyezéssel kilépett.

Kuzma Gréta szeptember 2-án olvasószolgálati könyvtárosnak belépett, majd október 1-jén közös megegyezéssel kilépett.

Az olvasótermi könyvtárosi állásra 30 pályázat érkezett be, az állást Dr. Boldog-Bernád István nyerte el, aki 2025. január 1-jén kezdi meg a munkát.

Gyűjteményszervezési Osztály

2024-ben az osztályon tizenhat fő dolgozott, majd két kolléga nyugdíjba ment, egy kolléga felmondott, egy kollégát pedig felvettünk.

Önkénteseink száma 2024-ben összesen 12 fő volt.

Kilépett:

Bereiné Vasas Andrea

Erdenesuud Luvsandash

Zsigmond Szilvia

Belépett:

Németh Enikő (8 óra/nap)

Tájékoztató és Olvasószolgálati Osztály

2024. február 20-ával, Sarvay Endre, a törökbálinti raktár munkatársa, közös megegyezéssel kilépett az intézményből.

2024. augusztus 13-ával Vereb József raktáros nyugdíjba vonult.

2024. szeptember 1-től új kolléga, Fülöp Sándor lépett be Törökbálintra, raktárosi munkakörbe, heti 40 órában dolgozik.

Kitüntetés

2024-ben **Babus Antal**, a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye vezetője **Nagy Gáspár Irodalmi és Művészeti Díjat** kapott. A díjátadó rendezvényre a költő születésének 75. évfordulóján, május 4-én került sor. A Nagy Gáspár Irodalmi és Művészeti Díjat a Díj kuratóriumi elnöke, Pécsi Györgyi adta át Babus Antal irodalomtörténésznek, akit Papp Endre irodalomtörténész méltatott.

2010 óta minden évben a Magyar Tudomány Ünnepe (MTÜ) rendezvénysorozat megnyitóján adják át a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által alapított **Szily Kálmán-díjat**, melyet az Akadémia vagy az irányítása alatt álló költségvetési szervek dolgozói kaphatnak kiemelkedő igazgatási-szervezési, kutatásszervezési munkájukért. A díjat idén **Monok István**, könyvtárunk főigazgatója vette

át Freund Tamástól, az MTA elnökétől az MTÜ pécsi megnyitóján, november 4-én.

Áprilisban **Rusvai Mónika**, a Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály munkatársa *Kígyók országa* című regényéért elnyerte a **Zsoldos Péter-díjat** a legjobb regény kategóriában.

Szakmai gyakorlat, közösségi szolgálat, önkéntesség

A Gyűjteményszervezési Osztály önkéntesei voltak 2024-ben:

Buza Sándorné, Fazekas Andrásné, Gera Ágnes, Dr. Harikányi Zoltánné, Hárs Veronika, Horváth Jenőné, Horváthné Tóth Katalin, Jankó Sujánszky Erika, Németh Kálmánné, Sásdi Gábor, Szalisznyóné Pogány Katalin, Tábori Erzsébet

Kutatónapok

2024-ben az alábbi kollégák részesültek kutatónapban,
összesen 17 fő:

Babus Antal	Molnár Andrea
Csabai Ágnes	Nagy Ágnes
Ferenczi Roland	Rottár Máté
Isztay Simon	Stumpf Anna
Kapus Erika	Sz. Kónya Franciska
Kis Iván	Szegedi Nóra
Kordics Noémi	Szilay Cs. Mónika
Krähling Edit	Tatár Sándor
	Tóvizi Ágnes

Munkajogi létszám	Intézet összesen (fő)
2024. január 1-jén	116
évközi belépés	12
évközi kilépés	14
2024. december 31-én	114
2024. december 31-i redukált, átl. statisztikai áll. létszám	109

A 2024. december 31-i munkajogi állományi létszámból:	Intézet összesen
Teljes munkaidőben foglalkoztatott	102
Részmunkaidőben foglalkoztatott	12
2024.december 31-i állományi létszám	114
2024.december 31-i redukált, éves átl. statisztikai létszám	109

Foglalkoztatás jogcíme	Teljes munkaidőre átszámított havi átlagbér (Ft)
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak állományi stat. létszáma 102 fő	558.142
Részmunkaidőben foglalkoztatottak állományi stat. létszáma 8 fő	360.932

Jubileumi jutalomban részesült	Kifizetett jubileumi jutalom (Ft)
4 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott	9.435.500

Munkaügyi létszám (fő)		Munkavégzésre irányuló jogviszonyban állók						vállalkozó	önkéntes, segítő, egyéb	összesen	4. oszlopból közalkalmazott	4. osz- lopból nő		
		teljes munkaidős	részmun-ka-idős	részmun-ka-idős átszámítva	Együtt	az együttből vezető	az együttből jogviszonyal							
1	Felsőfokú végzettséggel rendelkező szakmai munkakörökben	Informatikus könyvtá-ros (BA)	11	0	0	11	0	0	0	11	0	5		
2		Okleveles informati-kus könyvtáros (MA)	68	9	5	77	0	7	0	77	0	51		
3		könyvtárostanár	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
4		informatikus, rend-szerszervező	0	0	0	0	0	0	0					
5		egyéb	5	1	0,5	6	0	0	0	6	0	9		
6	Felsőfokú végzettséggel, nem rendelkezők szakmai munkakörökben	együtt (1-5.)	84	10	5,5	94	0	7	0	94	0	65		
7		könyvtáros, segédkönyvtáros, könyvtáros asszisztens	5	0	0	5	0	0	0	5	0	4		
8		informatikus, rendszer-szervező	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
9		egyéb	10	0	0	10	0	0	0	10	0	0		
10		Együtt (7-9.)	15	0	0	15	0	0	0	15	0	4		
11	szakmai munkakörben összesen (6+10)		99	10	5,5	109	0	7	0	109	0	8		
12	Egyéb (nem szakmai) munkakörben	gazdasági, ügyviteli alkalmazott	8	3	2,25	11	4	0	0	11	0	11		
13		műszaki, fenntartási	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
14		egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
15		Együtt (12-14.)	8	3	2,25	11	4	0	0	11	0	11		
16	Mindösszesen (11+15)		107	13	7,75	120	4	7	0	120	0	22		
16	Könyvtáras munkakörben dolgozók átszámítva teljes munkaidősre (= 1/1. + 1/3. + 2/1 + 2/3 + 7/1. + 7/3.) (fő)											89	0	80
17	Az összesből közalkalmazott (16. sorból)									0	0	0		
18	Az összesből közfoglalkoztatott (16. sorból)									0	0	0		

2.3 Belső ellenőrzés

A belső ellenőrzéssel megbízott külső vállalkozó a korábbi gyakorlattal összhangban a Könyvtár hatályos Belső Ellenőrzés Kézikönyve szerint végezte a munkáját 2024-ben is:

- A 2024-es tervben a legelső vizsgálat a Gyűjteményszervezési Osztály működésével foglalkozott (MTAK/AU2024-01), amely ellenőrzés 2024. július 12-én zárult. A végleges belső ellenőri jelentés összesített értékelése megfelelő lett, amiben 11 db intézkedést igénylő megállapítás található. Magas kockázatú megállapítás nem került feltárássra, ugyanakkor javaslatot tettünk a KIK jelenlegi gyarapítási koncepciójának átfogó felülvizsgálatára.
- Ezt követően a Szakinformatikai Osztály utóvizsgálata (MTAK/AU2024-02) következett, aminél a 2024. június 12-én kiadott jelentés nem tartalmazott megállapítást.
- A harmadik ellenőrzés a Keleti Gyűjtemény (MTAK/AU2024-03) működését tekintette át, ahol a szeptember 17-én kiadott jelentés 11 db intézkedést igénylő megállapítást tartalmazott, megfelelő minősítés mellett. Magas kockázatú megállapítás itt sem született, azonban közepes kockázatú megállapításként javaslatot tettünk a Keleti Gyűjtemény gyarapításával kapcsolatos koncepció újragondolására.
- Hasonlóan a korábbi évekhez, tanácsadási tevékenység csak informális módon fordult elő 2024-ben.
- 2024-ben az MTA Ellenőrzési Főosztály ismételten egy szakmai-felügyeleti tevékenységet folytatott, amiben a belső ellenőrzés szakmai munkáját tekintették át. A vizsgálat lezárult, szinte valamennyi előírt intézkedés teljesítésre került jelen beszámolóig.
- A 2025-es évben folytatódik az eddig megkezdett irány a belső ellenőrzésen:
 - a Belső Ellenőrzési Kézikönyv megújításra kerül elsősorban az új IIA normáknak (*Belső Ellenőrzés Szakmai Gyakorlatának Normái*) köszönhetően, valamint figyelembevételre kerülnek a már említett szakmai-felügyeleti vizsgálat megállapításai;
 - 3 darab vizsgálat kerül tervezetten végrehajtásra, ahol törekszünk mind a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Bkr.) előírásait teljesíteni az eddigiekben megszokott szakmai színvonal megtartása mellett.

3. Gyűjteményszervezés

3.1 Állományalakítás

Könyvtárunk állománya 2024-ben 8102 dokumentummal gyarapodott, melynek összes naplóértékei: a kifizetett számlák alapján

- vétel értéke: 44 182 288 Ft (nőtt)
- csere útján kapott könyv és folyóirat értéke: 28 136 609 Ft (kissé csökkent)
- ajándékba kapott dokumentumok értéke: 50 428 774 Ft (kissé csökkent).

Ebből a Keleti Gyűjtemény gyarapodása 711 tétel, a Kézirat-táré 3 tétel, a Levéltáré 2 tétel. A számok a tavalyi évhez hasonlóan alakultak, de az ajándékba kapott tételek értéke tovább csökkent – ez továbbra is függ a feldolgozott hagyatékok, adományok értékétől. Szerencsére vételre nagyobb összeget tudtunk fordítani 2024-ben is.

Vásárolt dokumentumok száma: 946 tétel.

Ajándékba kapott dokumentumok száma: 5036 tétel (OSZKP nélkül).

Az egyéb csere összesen (könyv, folyóirat): 1487 tétel.

Kötelespéldányként összesen 633 tételt kaptunk, értéke összesen: 3 196 380 Ft.

Keleti Gyűjtemény

A Keleti Gyűjtemény ORI adatbázisába a Gyűjteményszervezési Osztály és a Keleti Gyűjtemény közösen 711 tételt leltározott be 16 838 956 Ft értékben. Ebből könyv és egyéb (kartogr., CD, egyéb) 547 db 8 496 906 Ft értékben, folyóirat: 164 db 8 342 050 Ft értékben.

Törlés

2024-ben 66 címet töröltünk az állományból összesen 647 214 Ft értékben. Ezek 2024-ben is elavult, rossz állapotú dokumentumok voltak, melyek selejtezését az olvasószolgálatos kollégák javasolták.

3.1.1 KÖNYVEK

Vétel

2024-ben 636 db vétel útján beszerzett könyv érkezett be 15 860 820 Ft naplóértékben. A Keleti Gyűjtemény részére 65 könyvet szereztünk be 2 580 825 Ft értékben. Folyóirat és könyv együtt: 117 db 8 885 765 Ft.

Csere

2024 folyamán a nemzetközi csere keretében 1016 könyv érkezett be, 16 733 899 Ft értékben. (Ebből a Washingtoni Kongresszusi Könyvtárból érkező könyvek értéke: 11 423 500 Ft.) Az év folyamán 470 évfolyam cserés folyóirat érkezett be, 11 402 710 Ft értékben. A nemzetközi cserére beérkező könyvek és folyóiratok összértéke így 2024-ben 28 136 609 Ft volt. Ez némi csökkenést jelent az előző évhez képest, de így is rendkívül kedvező mérleggel zártuk az évet.

A nemzetközi csere költségei a 2024-es évben a következőképpen alakultak: a Spring csomagküldő szolgáltatónál a postázás költségei 2 884 690 Ft összeget tettek ki. A kiküldött folyóiratok (489 küldemény) összértéke idén 5 070 062 Ft volt, míg a kiküldött könyvek (547 db) értéke 1 518 425 Ft. Érdemes ezt azonban összehasonlítani azzal, hogy mennyit vásároltunk ebben az évben: erre az évre 1 107 755 Ft értékben vásároltunk folyóiratot, a 2024-ben megvásárolt könyvek összértéke pedig 472 307 Ft volt. A kiküldött folyóiratok értéke a 2022 végén az Akadémiai Kiadóval megkötött három éves szerződés miatt jóval magasabb, a kiküldött könyvek értéke pedig azért, mert beleszámítjuk a saját kiadványaink árát is. Ebből adódik, hogy a nemzetközi csere teljes kiadása ebben az évben 9 479 977 Ft volt, de ehhez hozzá kell tenni, hogy amennyiben azt számoljuk, hogy ebből mennyi volt a tényleges költsége a könyvtárnak ebben az évben, akkor csak 4 464 752 Ft-ot kapunk.

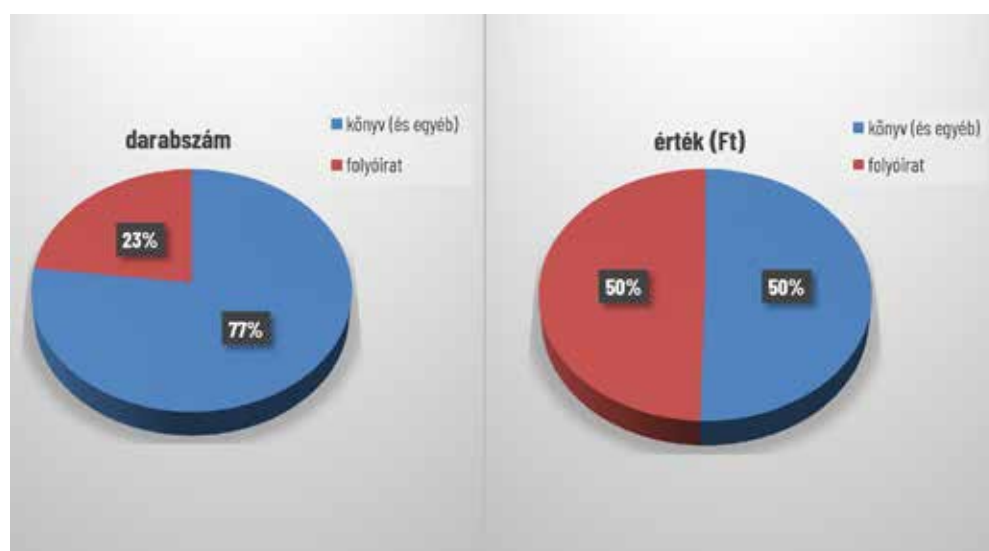
2024 során a nemzetközi csere keretében 1017 könyvet szerzeményeztünk összesen, 16 733 899 Ft értékben. (Ebből a Washingtoni Kongresszusi Könyvtárból érkező könyvek értéke: 11 334 700 Ft.) Az év folyamán 470 cserés folyóirat érkezett, összesen 11 402 710 Ft értékben. A nemzetközi cserére beérkező könyvek és folyóiratok összértéke így elérte a 28 136 609 Ft értéket. Ezzel tovább növekedett a beérkező kiadványok értéke az előző évekhez képest. A következő táblázat a beérkező könyvek értékének változását mutatja az előző pár évben:

2020	11 718 320 Ft
2021	14 185 855 Ft
2022	17 916 140 Ft
2023	19 262 720 Ft

2024 folyamán 89 könyves és 9 folyóiratlistát kaptunk 16 országból. A legtöbb, 16 könyves és 5 folyóiratlista Németországból

ból érkezett, míg Lengyelországból 12 könyv- és 1 folyóiratlista és Romániából 8 könyves lista érkezett. A Franciaországgal megerősödő cserekapcsolatot jelzi, hogy tőlük 6 könyves és egy folyóiratlistát kaptunk idén. Ukrajnával is megélénkült a cserekapcsolat, Kijevből 6 könyves cserelista érkezett.

A legtöbb könyvet küldő országok sorrendje így alakult: mennyiségben és értékben is a Washingtoni Kongresszusi Könyvtárból kaptuk a legtöbbet: ebben az évben 357 könyvet (ennek értékét lásd fentebb). Ezután a legtöbb, 114 könyv idén Romániából érkezett, ezt követi Szerbia (91), majd Lengyelország (88), Németország (63), Csehország (59), Franciaország (43), majd Ausztria (29) és Szlovákia (26). Ha a könyvek értékét nézzük, a következő sorrendet kapjuk: az USA után második Németország (1 048 000 Ft), harmadik Franciaország (600 950 Ft), negyedik Ausztria (576 780 Ft), és csak utánuk következik Románia (489 890 Ft), Lengyelország (410 060 Ft), majd Szerbia (391 400 Ft) és Csehország (389 000 Ft).

Saját listát 3 alkalommal küldtünk ki 2024 folyamán, összesen 269 könyvet 12 partnerünk számára. Az év elején a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Kutatóintézet 10 kiadványát ajánlottuk ki mintegy 50 partner számára. A kiadványokat vagy ingyen, vagy rendkívül kedvező áron kaptuk a Művészettörténeti Kutatóintézettől. Tovább folytatódott az együttműködés a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetével, akik 40 százalékos kedvezménnyel adják nekünk kiváló kiadványaikat (bizományosi szerződés keretében), amelyeket nagyon sok partner kér. A Történettudományi Intézet 10 kiadványát (68 példányt) küldtük el az év folyamán, ezért 213 000 Ft-ot fizettünk, a könyvek teljes ára mintegy 355 000 Ft lett volna.

Az év folyamán listán kívül 45 könyvet ajánlottunk ki összesen 551 cserepartner számára (a fontos partnerek számára természetesen sok kiadványt ajánlottunk). Folyóiratokat is gyakran ajánlottunk ki partnereink számára, a cserepartnerség fejlesztése céljából.

A folyóiratcserével kapcsolatos legfőbb teendő továbbra is az igényfelmérés volt: februárban 38, majd júniusban újabb 37 partner számára írtunk érdeklődő levelet az általuk késve küldött folyóiratok ügyében, egyben felmérve a valós igényeket és a cserepartnerség helyzetét. Ebben munkánkat a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály munkatársai segítették, akik részletes táblázatokkal láttak el a hiányzó vagy késlekedő folyóiratokról. Szeptemberben azoknak a partnereknek írtunk, akiknek online hozzáférésük van a folyóiratokhoz (az összes Akadémiai Kiadás folyóirat ilyen), érdeklődve, hogy működik-e a hozzáférés. Ahol nem működött, ott a kiadóval együttműködve beállítottuk az IP-címeket.

Fontos a régi cserepartnerek esetében a csere megújítása, illetve új cserepartnerek felvétele. A Keleti Gyűjtemény – Ferenczi Roland és Rottár Máté javaslatára – megújítottuk a kapcsolatot Ecole Française d'Extreme-Orient Paris-Bibliothèque partnerrel, illetve ebben az évben is

szeretnénk újabb partnerekkel felvenni a kapcsolatot: Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg Carl von Ossietzky Hamburg keleti gyűjteményéről van szó elsősorban. Monok István Főigazgató Úr is felhívta a figyelmet olyan cserepartnerekre, akik némileg háttérbe szorultak az utóbbi időben, ezekkel is megújítottuk a kapcsolatot: ilyen a Siebenbürgen-Institut, Gundelsheim, illetve a Frankeische Stiftungen, Halle partnerek. A Suzzallo & Allen Libraries / University of Washington Seattle intézményben a könyvtáros kolléga nyugdíjba ment, az utódja megerősítette a cserekapcsolatot, a Vernadsky National Library of Ukraine National Academy of Sciences of Ukraine Kievvel ebben az évben ismét megélénkült a csere.

A Haddon Library of Archaeology and Anthropology Cambridge idén megerősítette, hogy megszünteti a cserepartnerséget, az Universitát Innsbruck – Institut für Germanistik szintén megszünteti a cserét, mert nem tudja tovább küldeni számunkra a "Germanistische Reihe" sorozatát. Események: a Národní knihovna ČR ODZD Praha könyvtárosa, Klára Truchlá meghívására Isztray Simon és Illy Zsolt 2024. április 2–4-e között Prágába látogattak, ahol megtekintették a könyvtárat és szakmai tapasztalatokat cseréltek a kollégákkal. Június 12-én Klára Truchlá látogatott Budapestre, őt fogadtuk. Június folyamán tett nálunk látogatást a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Téka könyvtárosa, Bányai Réka. Augusztus 13-án Sike Erika, a Library of Congress könyvtárosa látogatott meg bennünket. November 22-én a Magyar Könyvtárosok Világtalálkozóján is Sike Erika tartott előadást, ezen Isztray Simon részt vett. November 29-én Rácz Emese, az Universitatea "Babeș-Bolyai" Catedra de Limbă Maghiară și Lingvistică Generală könyvtárosa látogatott el hozzánk. Mivel autóval érkezett, ezért el tudta vinni magával a kolozsvári könyvtárak számára összekészített könyveket.

Ajándék

A könyvtárba 2024-ben – többek között – az alábbi személyektől, illetve intézményektől érkeztek jelentősebb ajándékok: F. Várkonyi Zsuzsa (65), Goethe Institut (69),

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont (61), Jankovics Petra (385), Keveházi Katalin (51), Mate Anka (185), Miskolczy Ambrusné (1102), Monok István (96).

A Könyv és Folyóirat Bizottság révén történt gyarapodás: 55 könyv: 346 380 Ft értékben, folyóirat: 52 db, 467 970 Ft értékben.

Az NKA folyóiratok révén történt gyarapodásunk: 19 db 112 860 Ft.

Az összes kategóriát beleértve az ajándékba kapott könyv dokumentumok végső összértéke: 14 177 624 Ft. 2024-ben köztestületi tagoktól 29 kötet érkezett 400 680 Ft értékben.

Kötelesempéldány

2024-ben is részt vettünk az OSZK kötelesempéldány-válogatásán, és hetente jelöltük a gyűjtőkörünkbe illő kiadványokat. Állományunk 2024-ben kötelesempéldányokból az alábbiak szerint gyarapodott: könyv 579 db, 2 697 590 Ft, folyóirat: 52 db, 498 790 Ft

3.1.2 FOLYÓIRATOK

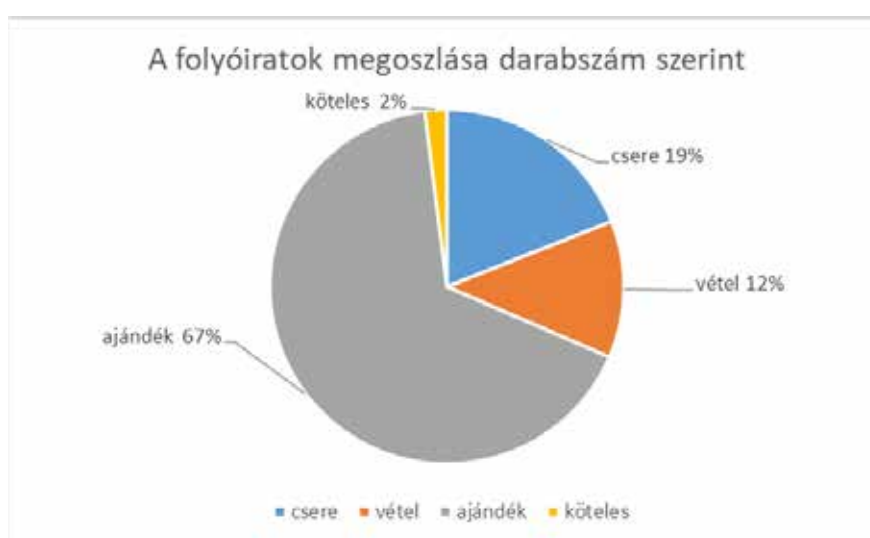
2024-ben a kurrens anyag feldolgozásán kívül a következő hagyatékokból kikerülő folyóiratok feldolgozására került

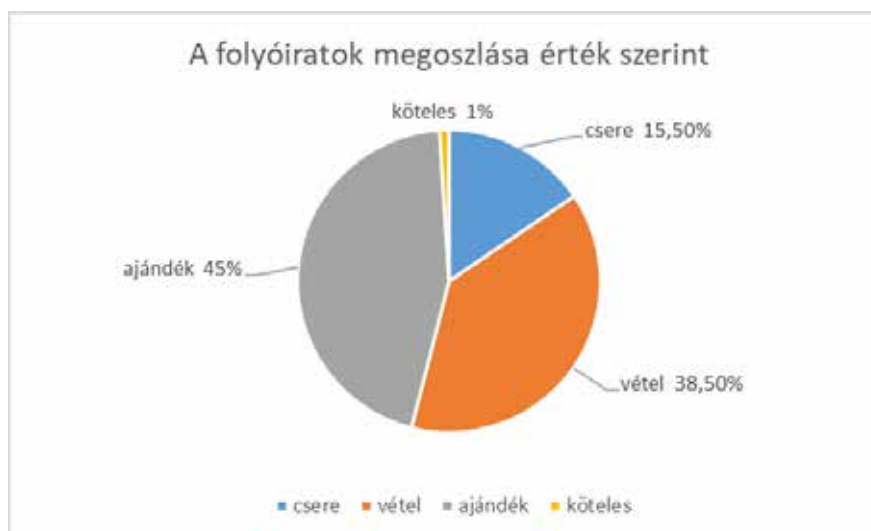
sor: Benkő Samu, Vámos Éva és Miskolczy Ambrus.

2024-ben a kurrens anyag feldolgozásán kívül elsősorban két nagyobb intézménytől kaptunk feldolgozandó anyagot, a CEU Könyvtárától 60 címet és az ELTE Egyetemi Könyvtárától 34 címet. Ezek részben újként, részben meglévő anyagaink kiegészítéseként kerültek az állományba. Ezen felül 91 folyóirat pótlására került sor a legkülönbözőbb helyekről és személyektől.

Ez év áprilisára befejeződött a részcímes rekordok (tematikus folyóiratszámok) LKR kapcsolatainak javítása, melyet még 2023 májusában kezdtünk. Ez nagyságrendileg 700 folyóiratcímet és 6050 rekordot érintett.

2024 májusában megkezdődött a „Telekiek alapítványa” pecsétellátott folyóiratok felkutatása és javítása. Ehhez átnéztük a Szabó Ádám által készített listát és az Alephben jelölt címeket, hogy pontosan tudjuk, mely évfolyamok és füzetek származnak a Teleki állományból. Ezen felül átvizsgálásra került kb. 860 cím Törökbáliton, melyek 1863 előtti állománnyal rendelkeznek. A folyamat ez év októberében fejeződött be, melynek eredményeképp 170+1 cím került formai és tartalmi kijavításra. A Telekis lista a következő évben is bővül, hisz a könyvként kezelt, de valójában folyóiratkötetek átszámozása jelenleg is folyamatban van.

Idén novemberben elkezdődött azon folyóiratok példányozása (összevont példánysorok a \$876-os mező alapján), melyek 2008 előtt nem rendelkeznek az Alephben példányadattal. Decemberig 561 címhez közel 2340 példány készült el. 2025-ben folytatódik a javítás.

2024-ben 8496 folyóiratfüzetet érkeztettünk, 2487 folyóiratkötetet vettünk állományba 73 277 738 Ft értékben és 26 új folyóiratot dolgoztunk fel.

Az állományba vett folyóiratok árát tekintve 15,5% cserepartnereinktől érkezett, míg a vételben beszerezett folyóiratok a gyarapodás 38,5%-át, az ajándékként érkezettek pedig 45%-át tették ki. (Ezen belül a KFB-től kapott ajándék folyóiratok aránya 0,5%). Ez szinte a nullára csökkent. A kötelezpéldányként kapott folyóiratok aránya 1%-a volt a teljes gyarapodásnak.

Hazai könyvtáraktól

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály Folyóirat Csoportja a könyvtárak által közzétett főlépéldány jegyzékekről igényel folyóiratokat hiányos példánysoraink kiegészítéséhez, majd ezeket előkészíti. 2024-ben 8 intézménytől érkezett kiegészítés, mintegy 47 folyóiratcímhez.

Vétel

2024-ben 239 nyomtatott folyóiratfüzet érkezett, ebből magyar 71, külföldi 239.

A külföldi vételes folyóiratokat a Suwecon keresztül, a hazai vételes folyóiratokat többségében a Magyar Postánál, illetve a Könyvtárellátónál fizettük elő.

A Suweconál 247 címre fizettünk elő, amelyből 3 online volt, a többi pedig nyomtatott.

Csere

Az év folyamán közel 500 darab hazai nyomtatott folyóiratfüzetet küldtünk ki partnereinknek. A cserébe érkezett és állományba vett folyóirat-évfolyamok száma 470 db volt, 11 402 710 Ft értékben.

Folyóirat ajándék

A beérkezett ajándék folyóiratok száma 2024-ben összesen: 1653 kötet, értéke pedig 33 054 770 Ft. Ennek nagy része magyar: 1565 kötet, 31 484 590 Ft értékben, kisebb része pedig külföldi: 88 kötet, 1 570 180 Ft értékben.

Az ajándékok a korábbi évekhez hasonlóan kiadóktól, szerkesztőségektől, magánszemélyektől, hagyatékokból érkeztek, az ún. pótlások nagyobb számban pedig a következő intézményektől: ELTE Egyetemi Könyvtár, HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont, CEU Könyvtár.

Az év végén megérkeztek a HUN-REN Balatoni Limnológiai Kutatóintézet könyvtárától kapott szakfolyóiratok, melyek feldolgozása a következő időszak feladata.

Kötelezpéldány

2024-ben 54 folyóiratkötet került állományba, összértéke 498 790 Ft volt.

Duplum- és fölöspéldány-felajánlás

2024-ben az OSZK-n keresztül tizenegy kiajánlás történt, kilenc könyveket és két folyóiratot tartalmazó listát küldtünk. Az OSZK-n keresztül történt kiajánlásokból 17 intézmény válogatott.

Könyvek:

Intézmény	Város	Db
HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont	Budapest	17
Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum	Budapest	2
OSZK	Budapest	16
EGIS Könyvtár	Budapest	1
MMA Könyvtára	Budapest	12
Wigner Kutatóintézet	Budapest	21
„Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc Emlékeért Alapítvány”	Veszprém	19
Herman Ottó Múzeum	Miskolc	2
ELTE Angol-Amerikai Intézet Könyvtára	Budapest	94
Székelykeresztúri Városi Könyvtár	Székelykeresztúr	81
Váci Szakképzési Centrum	Vác	18
Óbudai Egyetem	Budapest	2
ELTE Egyetemi Könyvtár	Budapest	302
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum	Budapest	8

Folyóiratok:

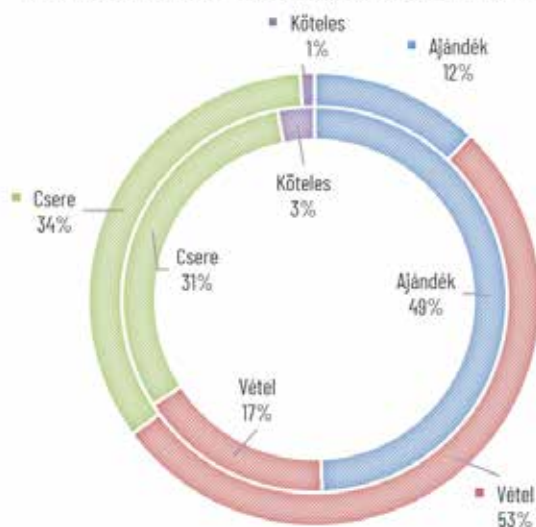
Intézmény	Város	Db
OSZK	Budapest	68
HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont	Budapest	20
Tapolcai Bárdos Lajos Általános Iskola	Tapolca	13
Csorba Győző Könyvtár	Pécs	3
HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet Könyvtára	Budapest	1

3.1.3 ELEKTRONIKUS TARTALMAK

2024-ben az alábbi hozzáférésekre fizettünk elő a könyvtár számára:

- Akadémiai Kiadó Folyóiratai
- Akadémiai Kiadó Magyar Elektronikus Referenciamű Szolgáltatás (MERSZ)
- Cambridge University Press Journals – Full Collection
- CEEOL
- Clarivate Analytics – InCites
- Clarivate Analytics – Journal and Highly Cited Data (JHCD)
- Clarivate Web of Science Core Collection
- Clarivate – Web Services – Extended API
- Elsevier – ScienceDirect
- Elsevier – SciVal
- Elsevier – Scopus
- JSTOR Full Access Modell
- L'Harmattan Digitális Adatbázis
- Oxford Journals Collection – Humanities Collection
- Project MUSE Premium Collection
- Science Journals – Sciene Online
- Springer Nature – Springer Journals
- Szaktárs – Balassi
- Szaktárs – Gondolat
- Szaktárs – Kalligram
- Szaktárs – Osiris
- Szaktárs – Szent István Társulat
- Szaktárs – TIT Gondolat

KELETI GYŰJTEMÉNY
AZ ÖSSZES GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA A BESZERZÉS MÓDJA SZERINT

(A belső gyűrű a darabszámok, a külső pedig a forintosított értékek részarányát mutatja.)

- Tinta Könyvkiadó – SzóTudásTár
- Typotex Interkönyv
- Ulrichsweb

Egyéni adatbázis-előfizetések:

- Ancient Texts of Food and Drink - Yin shi gu ji
- Encylopaedia of Islam
- Index Islamicus Online
- Journal of National Essence - Guo cui xue bao)
- New Pauly: Encyclopedia of the Ancient World / Der Neue Pauly: Enzyklopädie der Antike
- Newspapers Full-text Database - Quan wen bao zhi zi liao ku
- Sinica Sinoweb - Jing dian ren wen xue kan ku
- Taiwan Literature Series - Taiwan wen xian cong kan
- Western Travellers in the Islamic World Online

A korábbi évek gyakorlatát követve 2024-ban is több adatbázishoz kaptunk próbáhozáférést:

- Arcanum Digitális Tudománytár
- SAGE kiadó: Humanities & Social Sciences adatbázis-csomag
- Scopus AI

3.1.4 KÜLÖNGGYŰJTEMÉNYEK GYARAPODÁSA

Keleti Gyűjtemény

2024 folyamán a Török Nyelvtudományi Intézet (Türk Dil Kurumu) újabb kiadványainak többségét tartalmazó nagylelkű küldeménye mellett igazán kiemelkedő jelentőségű adományozásra nem került sor. Dr. Kara György akadémikus mongol és tibeti kéziratgyűjteményének, könyveket és iratait, illetve jegyzeteit egyaránt tartalmazó hagyatékának ajándékozása, az özvegy kezdeti erre vonatkozó szóbeli ígéretei ellenére, nem valósultak meg.

Kisebb, de nem jelentéktelen magánadományok (Fröhlich Ida, N. Rózsa Erzsébet) mellett említést érdemel az év utolsó munkahetén kézbesített Taiwan Resource Center for Chinese Studies éves rendszerességű számottevő nagyságrendű sinológiai szakirodalom ajándéka.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Ajándék

Ancsel Éva filozófus hagyatéka. (Ajándékozó: Gimes Katalin)
Benkő Samu hagyatéka. (Ajándékozó: Benkő Elek)
Clair Vilmos Régi magyar párbajok című műve. (Ajándékozó: Kollár László, az MTA főtákará)

Klaniczay Tibor hagyatékrésze. (Ajándékozó: Klaniczay Gábor.)

Magyar Tudós Társaság alaprajza és rendeltetése. 1831. (Ajándékozó: Gonda Ferenc Jenő)

Miskolczy Ambrus történész kéziratok hagyatéka. (Ajándékozó: Miskolczy Ambrusné)

Szalai Júlia (1948–2022) szociológus, akadémikus hagyatéka. (Ajándékozó: Vági Eszter)

3.2 FELDOLGOZÁS

Az MTA Könyvtár és Információs Központ hagyományos és elektronikus dokumentumainak tartalmi és formai feltárását az ALEPH integrált könyvtári rendszerben végzi. 2024-ben a feldolgozási munkafolyamatok összesített adatai alapján adatbázisunk gyarapodása a következő:

Az Aleph könyvtári rendszerben rögzített új bibliográfiai rekordok száma (db)	9188
Az Aleph könyvtári rendszerben rögzített új authority rekordok száma (db)	8269
Az Aleph könyvtári rendszerben rögzített új példányrekordok száma (db)	45 120

Állományunkat nemzeti és nemzetközi közös katalógusokban is láthatóvá, kereshetővé tesszük: 2024-ben a WorldCat nemzetközi bibliográfiai adatbázisba és a Magyar Országos Közös Katalógusba (MOKKA) töltöttünk rekordokat:

- A Magyar Országos Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött új rekordok száma: 7263.
- A WorldCat nemzetközi bibliográfiai adatbázisba betöltött új rekordok száma: 15 281.

Kurrens feldolgozás

A kurrens feldolgozás keretei között az év során 8102 dokumentumot vettünk állományba. A vételből és nemzetközi cseréből, valamint az OSZK kötelespéldányból

származó 3067 kurrens dokumentum adta a feldolgozás 38%-át. Legnagyobb számban a magyar és külföldi ajándékból, hagyatékokból származó dokumentumok kerültek leírásra: 62% (5035 db). Fontos változás, hogy a Keleti Gyűjtemény gyűjtőkörébe tartozó latin betűs új beszerzések (vétel, csere, ajándék egyaránt) is osztályunkon kerülnek feldolgozásra.

2024 februárjában érkezett meg **Miskolczy Ambrus** (1947–2023) Széchenyi-díjas romániai születésű magyar történész, a történettudományok doktora (1997), professor emeritus intézményünkbe szánt könyvhagyatéka, melyet özvegye közreműködésével kaptunk meg. A könyvek mennyisége: kb. 4–5000 darab, igen sok közte az idegen nyelvű történeti szakmunka, amelyek nincsenek meg gyűjteményünkben. A hagyatéka behasonlítása, feldolgozása és a duplumlisták előkészítése egész évben zajlott, 2024-ben összesen 1105 kötet került állományunkba.

2023 júliusában érkezett meg **Benkő Samu** (1928–2021), Széchenyi-díjas erdélyi művelődéstörténész, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjának könyvhagyatéka, melyet fia, Benkő Elek történész, régész, muzeológus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja bocsátott rendelkezésünkre. A hagyatéka 2023-as behasonlítása és feldolgozása után 2024-ben elkészült a hagyatéka virtuális feldolgozása is: a kötetekben talált dedikációk szkennelése, valamint az ajándék egészéről készült lista, mely repozitóriumunkban (REAL-I és REAL-MS) kerül rögzítésre a *Tudóskönyvtárak* című sorozatunk következő részeként.

2024 júliusában vettük át **Jankovics József** (1949–2021) irodalomtörténész könyvhagyatékát, mintegy 105 rekesz könyvet. A feldolgozás és a duplum kötetek listázása még nem zárult le, 2024-ben 385 kötet vettünk állományba a hagyatékból. Az értékes dedikációkat digitalizáltuk, a képek a *Tudóskönyvtárak* virtuális sorozatban való publikálása folyamatban van.

Speciális feldolgozási feladatok

Tudóskönyvtárak

A *Tudóskönyvtárak* című digitális sorozat építésének célja, hogy egy helyen megőrzésre kerüljenek a kiemelten fontos hagyatéki könyvtárak, illetve ajándékok. A munkafolyamat során teljes lista készül a kapott könyvanyagról, a dedikációk szkennelésre kerülnek, majd a szkennelt képek meaadatolása, a lista formába öntése és egyéb kapcsolódó dokumentumok csatolása után a teljes anyag egy helyen (REAL-J) kerül megőrzésre. 2024 során a Jankovics József, Benkő Samu hagyatékának feldolgozása zajlott.

Metaadatkezelő munkacsoport

2024-ben a Gyűjteményszervezési Osztályon Metaadatkezelő munkacsoport tagjai részt vettek az akadémikus publikációinak MTMT-ben történő retrospektív rögzítésében: összesen 9426 publikáció került az adatbázisba munkájuk nyomán.

2024 októberében a metaadatkezelő csoport tagjai bekapcsolódtak az akadémikus jelöltek naprakész publikációs adatainak rögzítésébe/ellenőrzésébe is. Az MTA új tagjainak megválasztása előtt a külső akadémikus jelöltek publikációit és az idéző közleményeket rögzítették az MTMT adatbázisban, illetve bibliográfiai szempontból ellenőrizték a jelöltek közleményjegyzékének adatait. A kurrens közleményekből összesen 6573 új tételt rögzítettek és körülbelül ugyanannyi tétel bibliográfiai felülvizsgálatát végezték el.

MARC 21 munkacsoport

Könyvtárunkban a HUNMARC-ról MARC 21-es adatcsere formátumra való átállás kapcsán alakult meg a osztályközi MARC 21 munkacsoport. 2024-ban összesen 3 alkalommal volt megbeszélés a feldolgozói munkával kapcsolatos aktuális kérdésekről és problémákról.

Folyóiratok tartalmi feltárása

A Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály kezdeményezésére elindult gyűjteményünkben a kurrens folyóiratok rekordjainak tárgyszavakkal történő tartalmi feltárása a Szakinformatikai Osztállyal közösen végzett feladat keretében. Az egységes, koherens tárgyszókészlet az MTA Doktori Tanács - Tudományági nómenklatúrája alapján, az OSZK TEZAURUSZ/KÖZTAURUSZ-ból válogatott deskriptorok segítségével került kialakításra.

Az 1280 kurrens folyóiratból eddig 961 (ebből 2024-ben 430) folyóiratnak készült el a tárgyszavazása.

Régi könyves és retrospektív feldolgozás

A Gyűjteményszervezési Osztály régikönyves munkacsoportja 2023-ban kezdte meg a Teleki-könyvtárba tartozó tartozó dokumentumok (korábban a katalógusban csak retrokonverzióval rögzített) tételeinek autopszián alapuló feldolgozását és 2024-ben egész évben folytatódott ez a munka. Az MTA könyvtárának megalapítása gróf Teleki József, az MTA első elnöke nevéhez fűződik, aki 1826-ban 30 ezer kötetes családi könyvtárának felajánlásával vetette meg a Tudós Társaság első tudományos intézményének alapjait.

A lehetőségekhez optimalizált munkamenet része a kiadványok címlapjának, illetve egyedi jegyeinek digitalizálása (és objektumhoz csatolása) is. A munkához kapcsolódó possessor táblázatban jelenleg 442 sor különböző tulajdonosi jegyet különböztet meg. A feltárás során előkerült néhány jól olvasható, kötésként hasznosított, kézírásos pergamentöredék is.

A csoport *Por, veríték, könyvek* címmel szakmai Facebook oldalt is ír, melynek jelenleg 369 követője van.

Kézirat

Feldolgozott hagyatékok:

Granasztói Pál hagyatéka.

Feldolgozott kisebb hagyatékok:

Angyal Dávid és Mályusz Elemér újonnan megvásárolt levelei.

Klaniczay Tibor és Horánszky Lajos hagyatékrésze.

Feldolgozás alatt lévő hagyatékok:

Csapodi Csaba és Ruffly Péter hagyatéka.

Az Erdélyi-Tár (Erdélyi János és Erdélyi Pál) nevű gyűjtemény.

Feldolgoztunk 64 MTA-doktori disszertációt.

Régikönyv

Folytatódott az antikvák feldolgozása (Ráth-gyűjtemény, RMK I, II, III, IV, Ant., 500.000-es jelzetűek). Összesen 6407 rekordon dolgoztunk.

Otthoni munkavégzés

A 2024-es év folyamán nagyobb időközökre szóló otthoni munkavégzés biztosítására nem volt szükség, de az előző évek tapasztalataiból körvonalazódott az a felismerés, hogy bizonyos munkafolyamatok esetén kiváló hatékonysággal és minőségben lehet távmunkában dolgozni. 2024-ben home office feladatként végeztük az elhunyt akademikusok bibliográfiájának az MTMT-be történő rögzítését.

3.2.1 KÖNYVEK ÉS FOLYÓIRATOK FELDOLGOZÁSA

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály munkatársai is részt vesznek a feldolgozási feladatokban, elsősorban rekatalogizálást és bibliográfiai rekord-honosítást végeznek. 2024-ben összesen 3155 új rekordot hoztak létre és 3597 rekordot módosítottak (ebből 557 bibliográfiai rekord-honosítás) az online katalógusban.

A Keleti Gyűjtemény munkatársai az év folyamán 1180 új rekordot vettek fel, és 5178 rekordmódosítást végeztek.

Az új anyag felvétele és csekélyebb mennyiségű rekatalogizálás mellett jelentős volt a digitalizált kéziratos anyag Aleph-be vitele, és a REAL repozitóriumba végzett feltöltések, illetve ez utóbbiak metaadatokkal való ellátása.

3.2.2 SPECIÁLIS DOKUMENTUMOK FELDOLGOZÁSA**Keleti Gyűjtemény**

Folyamatosan zajlik a korábbi digitalizálási szakaszokból technikai vagy egyéb okból kimaradt török, mongol, héber, illetve tibeti kéziratok szkennelése. Mivel ez utóbbi csoport feldolgozása alapvetően lezárult már korábban, a jelentős mennyiségű digitalizálás alatt álló anyag REAL repozitóriumba való feltöltése és a kapcsolódó Aleph rekordok kiegészítése, javítása, adott esetben pótlása ezt egészíti ki.

Szintén folyamatban van a Scheiber-levelezés feldolgozása, szkennelése és feltöltése, míg a csekélyebb terjedelmű Venetianer-hagyaték esetében ez az év első felében már lezárult.

A 2022-ben a Rothschild Foundation pályázatának keretében megkezdett, kétéves (de három naptári évre ütemezett), projektünk, amely a Kaufmann-hagyaték 15–18. századi nyomtatványainak aprólékos, könyvtörténeti fókuszú feldolgozását célozta, sikeresen lezárult. A kutatás körébe bevont nyomtatványok katalógusát, amely az új eredményeket is összegzi, Fabrizio Quaglia folyamatosan írja, nyomtatásban 2025-ben várható a megjelenése.

Májusban sikerült sajtó alá rendezni, és bevezető tanulmányokkal és jegyzetekkel megjelentetni a Ligeti-hagyaték afganisztáni gyűjtéseiből a türkmén nyelvre vonatkozó nyersanyagokat.

3.2.3 LELTÁRI ELŐKÉSZÜLETEK

A Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály a leltárelőkészítési folyamat kapcsán a belső raktárban tárolt könyveknél több számtartományban ellenőrizte és pótolta a hiányzó vonalkódokat; folytatódott a külső raktári 100-,

ill. 200-ezres jelzetű könyvállomány még hiányzó bibliográfiai rekordjainak pótlása; a 800-ezres jelzetűeknél további 35 500 kötetbe került vonalkód.

4. OLVASÓSZOLGÁLAT ÉS TÁJÉKOZTATÁS

2024-ben a korábbi évben virtuális olvasójegyet váltók számára hosszabbítási levelet küldtünk ki, ennek eredményeképp többen meghosszabbították ezen típusú olvasójegyüket. A tárgyévben 377 virtuális jeggyel rendelkező olvasónk volt, többségük vidéki településekről (55%), 45%-uk pedig Budapestről.

Szeptemberben ismét megrendezésre került az ELTE Könyvtári Nap: standunkon bemutattuk könyvtárunkat, árusítottuk kiejánlásból visszamaradt duplum köteteket és kedvezményes beiratkozási és könyvvásárlási lehetőséggel vártuk az egyetemi és PhD-hallgatókat.

Az Olvasószolgálat munkatársai 2024. június 25-étől újabb minikiállítászt hoztak létre olimpia és sport témájú régi könyveinkből és ehhez kapcsolódó installációkból az olvasóteremben.

Az év folyamán a központi olvasóterem hétfőtől péntekig, 9-től 20 óráig volt nyitva. A nyári szünet 5 hét volt, a könyvtár ez évben összesen 222 napig volt látogatható.

MTA rendes és levelező tagja	1%
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus, PhD	26%
Egyetemi oktató	3%
Tudományos kutató, PhD hallgató	12%
Nem főfoglalkozású kutató	30%
Egyetemi hallgató	20%
Egyéb (középfokú végzettséggel)	8%

A regisztrált olvasók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása 2024-ben

	Könyvolvasó	Folyóiratolvasó
MTA rendes és levelező tagja	1%	1%
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus, PhD	36%	13%
Egyetemi oktató	2%	39%
Tudományos kutató, PhD hallgató	15%	13%
Nem főfoglalkozású kutató	22%	32%
Egyetemi hallgató	20%	1%
Egyéb (középfokú végzettséggel)	4%	1%

A használói csoportok megoszlása a törzsgyűjteményi látogatási alkalmak száma szerint

Szakterület (ETO)	Használat (%)
0 - általános művek	3%
1/2 - filozófia, pszichológia, vallás	3%
3 - társadalomtudomány	30%
5 - természettudomány	9%
6 - alkalmazott tudomány	7%
7 - művészetek	3%
80 - nyelvtudomány	5%
82 - irodalomtudomány	20%
9 - földrajztudomány, régészet, történettudomány	20%

A folyóirat-állomány használatának megoszlása tudományterületek szerint (%)

	2022 (hosszabbításokkal)	2022 (hosszabbítások nélkül)	2023 (hosszabbításokkal)	2023 (hosszabbítások nélkül)	2024 (hosszabbításokkal)	2024 (hosszabbítások nélkül)
olvasótermi kölcsönzés	13 862	5329	17 591	6019	20 012	5923
kölcsönzés otthonra	6220	4089	6229	3847	5411	3294

A törzsgyűjteménybe tartozó könyvek kölcsönzési forgalma (db) az elmúlt 3 évben

4.1 OLVASÓFORGALOM, KÖLCSÖNZÉS

2024-ben a könyvtár regisztrált használóinak száma 2406 (2023-ban 2601, 2022-ben 1910), közülük a könyvtárat aktívan használta 1926 fő (2023-ban 1975, 2022-ben 1478). Az év során 732 új beiratkozót regisztráltunk (2023-ban 962, 2022-ben 594 főt). Ebből virtuális olvasójegyet 375-en váltottak. Az EduID-t használó olvasóink száma 721 főt tett ki.

119 napi olvasójegyet és 92 öt alkalomra szóló látogatójegyet állítottunk ki. A beiratkozási díjból származó éves nettó bevétel 1 655 000 Ft volt (2023-ban 2 345 000 Ft). Továbbra is az aktív korú minősített kutatók látogatták

leginkább a könyvtárat, jelentős a nem főfoglalkozású kutatók száma is, az egyetemi hallgatók száma pedig némileg nőtt 2024-ben.

A központi olvasótermet olvasóink 8042 alkalommal vették igénybe (2023-ban 9165 alkalom). Az ALEPH kölcsönzési moduljának statisztikája szerint 5411 kötet könyvet kölcsönöztek otthoni használatra (2023-ban 6229 db), hosszabbítások nélkül 3294 db. A helyben kölcsönzések száma (raktári kérés olvasótermi használatra) a könyv-olvasóban és a folyóirattárban 33 366 volt (2023-ban 30 562); ebből: 20 012 kötet könyv (hosszabbítások nélkül 5923), 13 354 kötet folyóirat, 18 db CD/DVD, 38 db mikrofilm, és 20 kötet a Lukács Archivum állományából. A törzsgyűjteménybe tartozó könyvekre összesen 9222

olvasói raktári kérést, ill. előjegyzést regisztrált az ALEPH kölcsönzési modulja.

A könyvek olvasótermi forgalma a 2023-as évhez képest érzékelhetően nőtt, az otthonra kölcsönzötteknél, valamint a zárt raktárban tárolt nyomtatott folyóiratoknál egyaránt növekedés tapasztalható. A szabadpolcon elhelyezett dokumentumokat becslésen alapuló statisztikánk szerint kb. 11 151 alkalommal vették kézbe.

A Keleti Gyűjtemény olvasótermét olvasóink 552 alkalommal vették igénybe és 2681 könyvet, folyóiratot, illetve kéziratot tanulmányoztak, 170 művet kölcsönöztek. A Keletit érintő könyvtárközi kéréseket változatlanul a központi olvasószolgálat intézte (bizonyos esetekben nem a dokumentumot továbbítjuk, hanem helyben szkennelünk).

A Kézirattár és Régikönyvek Gyűjteményének olvasótermében 366 olvasó 812 alkalommal 98 472 db dokumentumot használt.

4.2 TÁJÉKOZTATÁS

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon a személyes tájékoztatáson kívül telefonon és email-ben is nyújtunk információt. 2024-ben kb. 410 telefonhívásra válaszoltunk, a három szolgáltatási e-mail címünkről (mtak@ / folyoirat@ / konyvtarkozi@) mintegy 4820 levelet küldtünk. A virtuális olvasójeggyel kapcsolatos ügyintézés idén is növelte az email-forgalmat. Személyes tájékoztatás mintegy 750 alkalommal történt, 95 esetben pedig adatbázis-használati segítséget nyújtottunk olvasóinknak.

Szintén az osztály építi az MTMT adatbázisában a 2010 előtt elhunyt akademikusok bibliográfiáját (MTMT központi kezelésű szerzők – „Akadémikus Bibliográfia” intézmény). 2024-ben összesen 5420 intézményhez rendelt rekordot rögzítettek (2023-ban 3642), nem számítva a bevitelhez szükséges plusz befoglaló rekordokat; így to-

vábbi 17 szerző tudományos publikációinak bibliográfiája vált teljessé. A bicentenáriumi év közeledtével továbbra is kiemelt figyelmet fordítottunk az egykor könyvtárunkban dolgozó akademikusokra.

Az olvasóteremben elhelyezett és közvetlenül kölcsönözhető friss szakirodalmi monográfiákhoz az év során 436 kötetet válogattunk; a jelenlegi állomány 3723 kötet. A beszerzett új megjelenésű hazai és külföldi kiadványokról ajánló listákat teszünk közzé a honlapon és hírlevelünkben; 2024-ben magyar könyvekről 6, külföldiekről 10 listát készítettünk.

A Gyűjteményszervezési Osztály közvetítésével olvasóink ebben az évben az alábbi online forrásokat használhatták az 1-2 hónapos próbaidőszak alatt: a SAGE kiadó Humanitites & Social Sciences (HSS) adatbáziscsomagja, az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) adatbázisa, az Elsevier Kiadó Scopus AI adatbázisa.

Hírlevelünknek 245 feliratkozott (email vagy blogkövetés) követője volt 2024 végén, ennél jóval többen (1340 látogató/2024) látták a bejegyzéseket, hiszen a hírlevél szabadon hozzáférhető blogként üzemel. A megtekintések száma így összesen 2169 volt az év során megosztott 37 bejegyzésre. Fontos tudni, hogy – ahogyan eddig is – maga a hírlevél csak egy alap platform, ami a Facebook oldalunkra és az X-feedünkbe is szórja a híreket, tehát, mivel a felhasználók többsége a közösségi oldalak felől látja ezeket a bejegyzéseket, a ténylegesen elért felhasználók száma ennek többszöröse.

Mivel 2025-ben szeretnénk hírlevelünkben több teret szentelni Olvasószolgálatunk tevékenységeinek, szolgáltatásainknak, így Hírlevelünkön új aloldalakat alakítottunk ki és a bejegyzések rendszerének áttekintése is elkezdődött. Gyakoribbak lesznek a dinamikus tartalmak, de archiválási/naplózási céllal több új statikus oldalt is létrehozunk osztályunk tevékenységéről, munkatársaink eredményeiről, kapcsolatépítő és tapasztalatcserét szolgáló találkozóinkról, az osztály kutatómunkával is foglal-

kozó dolgozóinak nyilvános szerepléseiről, publikációiról. Terveink szerint több évre visszamenőleg is áttekinthetővé válik majd az osztály szerteágazó tevékenysége és az olvasók felé irányuló kapcsolódása (szolgáltatások, visszajelzések, felmérések): egységbe foglalva egyetlen platformon azt, hogy egyrészt kik nyújtanak segítséget a kutatóknak, milyen szakreferensek támogatását vehetik igénybe az olvasóteremben, másrészt milyen tartalmi segítséget tudunk nyújtani. Az oldalon természetesen interakcióra is lehetőséget biztosítunk majd. Az átállás hátterének megteremtésekor számítottunk a Szakinformatikai Osztály segítségére, mind a Hírlevél blog és a Minerva online könyvtáros kurrens PHP-verzióra való átállásának biztosításával, mind az ALMA-ra váltásból adódó korszerű szolgáltatási környezet kialakításával, amelynek egyes végpontjait a későbbiekben esetleg saját platformjainkra is becsatornázhatjuk majd.

A Keleti Gyűjtemény munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben 1501 alkalommal adtak tájékoztatást az olvasóknak és a hozzájuk forduló hazai és külföldi érdeklődőknek.

A Keleti Gyűjtemény továbbra is rendszeresen, tematikus bontásban, a honlapon teszi közzé új beszerzésű külföldi könyveit.

4.3 HASZNÁLÓKÉPZÉS, OKTATÁS

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály 2024-ben 16 látogatói csoportot fogadott, összesen 224 főt. Öt egyetemi hallgatókból álló csoport a könyvtár szolgáltatásairól, használatáról tájékozódott. A Fulbright ösztöndíjasok csoportját 2024-ben is fogadtuk, összesen 19 főt. 2 középiskolai diákcsoport látogatott hozzánk, ők a könyvtár kincseit ismerhették meg. A *Könyvtár ami összeköt* program fiatal könyvtárosai, az *MTA KIK – ERASMUS Job Shadowing nap* keretében pedig külföldi könyvtáros kollégák tettek látogatást, valamint megismerték a könyvtárat a Kodolányi János Egyetem oktatói és a Könyvtárostánárok

Egyesületéből érkezett vendégek. Vendégeink voltak az Országúti Ferences Plébánia tagjai, valamint brazil kutatók a Lukács-Archívumban két alkalommal tettek látogatást.

A könyvtár használatát és a kutatást segítő Minerva – online könyvtáros oldalunk megtekintéseinek száma 2024-ben 1347 volt. A Minerva oldaláról is elérhető YouTube csatornánkra feltöltött videókat (pl. adatbázisok távoli elérését és eduID használatát bemutató videók), összesen 1181-szer tekintették meg. 2023-hoz képest a megtekintések száma csökkent, ennek oka, hogy mindkét platform tartalma jelentős frissítésre szorul, amelyre – egyéb feladataink mellett – egyelőre nem tudunk erőforrásokat átcsoportosítani, a formai felújítást, a Minerva PHP-frissítésével viszont már 2025-re tervezzük.

4.4 KÖNYVTÁRKOZI KÖLCSÖNZÉS

2024-ben szolgáltatóként 135 hazai könyvtárral álltunk könyvtárközi kapcsolatban, és külföldi könyvtáraknak is küldtünk dokumentumokat (7 esetben közvetlenül, elektronikus formában, 18 alkalommal eredetiben, az Országos Széchényi Könyvtár közvetítésével). A hozzánk beérkezett kérések száma 843 volt (2023-ban 918), ebből 561 kérés könyvekre, 282 folyóiratokra vonatkozott; a kérésekből 697 érkezett az ODR portálon. Ezek 95%-át, azaz 798 db-ot teljesítettünk: 414 dokumentumot eredetiben kölcsönöztünk, 1 fénymásolatot küldtünk, 340-et elektronikus formában szolgáltattunk, közülük 34-et nálunk elérhető online forrásból letöltve; a szkennelt oldalak száma 7349 volt (2023-ban 7326). Könyvtárunk 2024-ben az ODR portálon keresztül teljesített kérések száma alapján országosan a 19. helyen áll. Valamivel több budapesti könyvtár fordult hozzánk, mint vidéki, de az arány nagyjából kiegyenlítettnek mondható; különgyűjteményeink állományából is több könyvtárból kértek, bár szabályoztunk gyakran nem tette lehetővé e kérések teljesítését.

Az EMMI 2024-re 2 600 000 Ft ODR támogatást ítél meg a könyvtárnak (pontosan annyit, mint a tárgyévét megelőző

évben), ennek segítségével további értékes külföldi szakmonográfiák érhetők majd el gyűjteményünkben.

Olvasóink ez évben 829 könyvtárközi kérést adtak le (2023-ban 1088-at). A belföldi kéréseket lehetőség szerint az ODR portálon indítottuk (613 db), ahol erre nem volt mód, ott email-ben kerestük meg partnereinket, külföldről pedig az OSZK online felületén kértünk dokumentumokat (162 db). A kérések 93 %-a teljesült: 628 eredetiben, 141 elektronikus formában, 3 fénymásolatban érkezett. A teljesült kérések 21 %-át külföldről kaptuk meg; a nemzetközi kölcsönzést 60 olvasó vette igénybe. Olvasóink 2024-ben is 50%-os kedvezménnyel kölcsönözhettek 3 kötetet külföldi gyűjteményekből; 104 ilyen kérés volt, ez a könyvtárnak 234 000 Ft költséget jelentett.

Kérés	Szám	Teljesítés	Eredeti	Nyomtatott	Elektronikus
beérkezett	843	adott	440	1	340
küldött	829	kapott	628	3	141

A könyvtárközi kölcsönzés statisztikai adatai 2024-ben
(dokumentumok, db)

Kérés	2020	2021	2022	2023	2024
saját olvasóinknak érkezett	564	769	721	1021	772
más könyvtáraknak szolgáltatott	936	808	622	840	798

A könyvtárközi kölcsönzés alakulása az elmúlt öt évben
(teljesült kérések)

4.5 RAKTÁROZÁS, ÁLLOMÁNYELLENŐRZÉS

2024-ben az Olvasószolgálat 4269 kötet könyvet vett át raktározásra a Gyűjteményszervezési Osztálytól, ezek nagy része a külső raktárba került. A Gyűjteményszervezési Osztály felé törlésre jelöltünk 6 db, az olvasó által elvesztett könyvet, 5 behajthatatlan tartozást, valamint

elavult dokumentumokat (39 folyóiratcím – köztük dupluma – 9 könyv és 1 lexikon 7 duplumkötete).

Arany János utcai raktárunkban elkészült a folyóiratraktár átrendezése, a 319-es tartományból 22 ládányi anyag lett jelzőcsikkal ellátva és került ki Törökbálintra. Ezzel befejeződött a többéves munka, így sikerült legalább 10-15 évre elegendő helyet biztosítani a növekménynek a benti folyóiratraktárakban.

A könyvtár épületében dolgozó raktárosok feladata a napi kiszolgálás mellett az új könyvek tartalomjegyzékének szkennelése és a fájlok bibliográfiai rekordhoz kapcsolása, ez 2024-ben 3145 kötet volt. Az ő feladatuk a budapesti könyvtárközi kérések kézbesítése, esetenként az ajándékba vagy hagyatékként kapott kiadványok szállítás, továbbá a beérkező új dokumentumok állománybelyegzővel történő ellátása.

A törökbálinti raktárból az éves forgalom olvasói kérésekre kb. 5300 könyvtári, illetve levéltári egység volt (2023-ban kb. 5500). Ezek megoszlása gyűjteményenként: az Olvasószolgálatra 3000 db könyv és 33 db mikrofilm, a folyóiratolvasóba 410 kötet folyóirat, a Keleti Gyűjteménybe 1350 db könyv és folyóirat, a Kézirattárba 20 db disszertáció, a Levéltárba 220 levéltári doboz és 2350 levéltári dosszié. Emellett a raktárosok rendszeresen küldtek be könyveket és folyóiratokat feldolgozásra, rekatalogizálásra (hagyatékok, ajándékok, továbbá a Teleki könyvtárból származó kötetek), összesen kb. 5600 kötetet, majd ezek legnagyobb részét feldolgozás után visszaosztották végleges helyükre. A 800-ezres jelzetű könyvek közül az év során kb. 35 500 kötetet szereltek fel vonalkóddal, listák alapján kb. 400 könyv meglétét ellenőrizték, valamint a Teleki-könyvtár köteteibe kb. 4000 db jelölőlapot vág- tak és helyeztek el. A kézirattári áthelyezésekről is készítettek kartonokat és helyezték el a polcokon (kb. 90 db), továbbá a levéltári polcok végére jelzettartókat helyeztek el a Tb2-es raktárrészen (kb. 90 db-ot).

Az MTA-tól és más intézetektől (Balatoni Limnológiai Kutatóintézet) érkezett kb. 5700 kötetnyi dokumentum is Törökbálinton került elhelyezésre a feldolgozásig, illetve kiejárlásig, emellett három nagy hagyaték került elhelyezésre (Miskolczi, Grétsy, Vastagh hagyatékok – közel 6000 kötet).

Keleti Gyűjtemény

Szeptember eleje óta folyamatosan zajlik a Kaufmann-gyűjtemény korábbiaknál is alaposabb állományrevíziója, részben az új kurátor munkába állása, részben pedig a többéves projektmunka keretében végett aprólkos ellenőrzéseinek igényeihez igazodva.

Az épületfelújítási munkálatokkal összefüggésben evakuálni kényszerültünk a belső munkaszoba munkaállomáseit, ugyanakkor ez a szobában tárolt folyóiratállományt és annak szabad használatát érdemben nem érintette.

4.6 ÁLLOMÁNYVÉDELEM, KÖTÉSzet

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály gondozásába tartozó könyvekből 2024-ben nem volt lehetőség kötésre, bár az osztályon készült 2023-as belső ellenőrzési jelentés is kiemelte, hogy erre a célra több pénzt kellene fordítani, de anyagi forrásaink, és a külső szakemberek kötészeti kapacitása sem volt elegendő erre. Az év során folyamatosan jelöltük és nyilvántartjuk azon dokumentumainkat, melyeket köttetni szeretnénk, remélve, hogy a következő évben jut erre is elegendő forrás.

Raktárainkban az átrendezések, költöztetések során mind a kiadványokat, mind a polcokat takarítjuk, a levegő hőmérsékletét és páratartalmát rendszeresen mérjük; ez utóbbi értéke belső raktárainkban egyenletesnek tekinthető (40-50%), a külső raktárban szélső érték a téli időszakban kb. 30%, nyáron 60% körül van, de a napi ingadozás nem jelentős.

A 2024-ben állományba vett könyvekbe és szabadpolcra kerülő folyóiratfüzetekbe került kb 9450 db RFID tag (2023: 11 420 db), ezen kívül az év során kb. 17 277 db, 2018 előtt beszerezett könyvet szereltünk fel ezekkel. Jelenleg a törzsgyűjteményben mintegy 290 000 (2023: 263 000) biztonsági jellel ellátott dokumentum van.

Keleti Gyűjtemény

NKA Közgyűjteményi Kollégiuma, 2023-ban kiírt pályázata (pály. azonosító: NKA 208111/00102; Kézirattárral közösen) keretében 500 000 Ft értékben Kalocsai László restaurátor ev. (FoKa Art Restaurátor Műterem) két db Stein Aurél hagyatékába tartozó fotóalbumot és két mongol kéziratunkat restaurálta.

NKA 208111/24-es számú restaurálási pályázatán a Keleti Gyűjtemény és a Kézirattár közösen 1 millió forintot nyert.

4.7 REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

A reprográfiai szolgáltatások díjai nem változtak, az önkiszolgáló másológépeken végzett szkennelés továbbra is díjtalan.

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon a feltölthető másolókétyákra olvasóink 45 000 Ft-ot fizettek be. A kétyákkal fénymásolásra, nyomtatásra és szkennelésre van lehetőség két készüléken, továbbá egy Zeutschel zeta típusú szkennel is a látogatók rendelkezésére áll.

Kézpénzfizetés ellenében a folyóirat-pultnál van lehetőség nyomtatásra, ebből mintegy 125 000 Ft bevétel keletkezett. Idén az osztályon 4 megrendelésre 664 szkennelt felvétel készült, összesen nettó 26 500 Ft értékben.

Könyvtárunk kiadványainak értékesítéséből az osztály nettó bevétele 68 000 Ft volt.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Digitális felvételek száma: 18 671 db

Papíralapú másolatok száma: 255 db

Keleti Gyűjtemény

A Keleti Gyűjtemény helyben, olvasói kérésre végzett reprográfiai szolgáltatásaiból, illetve kéziratok és könyvek szkenneléséből és a Gyűjtemény által külföldre kiadott felhasználási engedélyekből 922 588 Ft bevétel folyt be a Könyvtár számlájára. (Ez azonban csak a közvetlen pénzbevételt jelenti, mert sok esetben – kiemelkedő külföldi szerzők, fontos kiadók esetében – a szokásos egy tiszteletpéldányon kívül inkább általunk kiválasztott könyvek megküldését kértük az elkészítés, illetve az engedély ellentételezéseként.)

Saját kiadvány értékesítése: 16 710 Ft.

A Keleti Gyűjteményben állományvédelmi digitalizálás is folyik. Zeuschel könyvszkennerünkön a 2024. év folyamán raktárosunk egyéb feladatai mellett legnagyobb számban keleti kéziratok (főként tibeti), illetve a Gyűjtemény 1951-es megnyitásától kezdve keletkezett és gyűjtött irattári dokumentumok digitalizálását végezte, összesen 21 549 felvételt készített.

Ezzel párhuzamosan a Digitalizáló Műhelyben is folyt szkennelés, ott eddig elsősorban a méretük miatt más gépi hátteret igénylő kéziratos darabok készültek: összesen 67 dokumentum, 17 763 felvétel.

Összesítve a Keleti Gyűjtemény kéziratos, illetve nyomtatott állományából 39 312 felvétel készült.

4.8 ELEKTRONIKUS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS, SZAKINFORMATIKA

Rendszerfejlesztés

Elvégeztük a tárgyszó és tezaurusz-adatbázisok (MTA11, MTA12, MTA13) adatállományának és adatszerkezetének

elemzését és felülvizsgálatát, amely alapján elkészítettük fejlesztésére vonatkozó javaslatainkat.

Módosítottuk az Aleph oracle-tábláinak exportját vezérlő scripteket. Az új metódus szerint a legfontosabb táblákból napi kétszer történik adatmentés. Elkészítettük a teljes munkamenetet rögzítő munkafolyamat-leírást is.

2024. december 10-én aláírtuk az ALMA szoftver bevezetésére szóló szerződést az Ex Libris-szel.

Katalogizálás és a szolgáltatás informatikai támogatása
Év közben folyamatos volt a feldolgozással kapcsolatos „napi kérések” kiszolgálása. Ehhez kapcsolódóan, többek között különböző leválogatásokat, legyűjtéseket illetve csoportos javításokat végeztünk az adatbázisban, új gyűjteményi kódot valamint új nyomtatási sablont hoztunk létre, raktári ellenőrzéshez listákat állítottunk össze, kutatói kérés kiszolgálása kapcsán BIB- és AUT-rekord legyűjtéseket végeztünk kézirat-rekordok körében, módosítottuk OPAC-ban az 595 és az 599-es mezők láthatóságát, ellenőrzés és mentés után több, mint 2000 db selejtezésre kijelölt rekordot töröltünk, mintegy 50 000 db BIB-rekordban cseréltük a http-előtagot https-re a REAL-ra mutató linkekben (856-os mező), jogosultságokat változtattunk, statisztikai adatszolgáltatást végeztünk a többi osztály részére.

Az év folyamán, több alkalommal is végeztünk csoportos javításokat és módosításokat a különgyűjteményi rekordállományban.

A teljes antikva rekordállományra (4529 db BIB-rekord) elkészítettük a bibliográfiát és a kért mutatókat, amelyet ellenőrzésre megküldtünk a Kézirattár munkatársainak. A legyűjtéshez új indexeket hoztunk létre illetve módosításokat végeztünk az érintett rekordokon.

Mintegy 20 000 db kézirattári rekordban végeztünk javítást a 852-es mező kapcsán és 7000 db rekordban javítottuk az év-adatokat (260, 008-as mező).

Több mint 1000 db Scheiber-rekordot töltöttünk fel Excel-táblák alapján, majd elkészítettük hozzájuk a példányrekordokat.

Az elmúlt évben mintegy 300 db folyóirat-rekordba kerültek be tárgyszavak.

Folytatódott a Teleki-állomány megjelölésére használt 561-es mezőtartalom feltöltése is a rekordokba. A tavalyi év folyamán 2555 db rekordba került be a mező.

A Gyűjteményszervezési Osztálynak folyamatosan megküldtük a havi leltári listákat, az osztályvezetők részére pedig a katalógizáló statisztikákat.

Az év folyamán 7263 db BIB-rekordot küldtünk be a MOKKA-ba. A beküldés után a BIB-rekordokban elvégeztük a szükséges módosításokat (MOK-mező aktualizálása).

2024-ben előkészítés és az osztályokkal történő egyeztetés után 15 281 db BIB-rekordot küldtünk be WorldCat nemzetközi katalógusba. A beküldés után betettük a küldés dátumát a rekordokba.

A téli szünetben folyamatos ellenőrzés mellett, ismét teljes indexelést végeztük az adatbázisban.

Elláttuk a szünetekkel (téli-, nyári szünet) kapcsolatos szakinformatikai feladatokat: az OPAC és a Primo-felületen tájékoztató szövegeket tettünk közé, távolítottunk el, letiltottuk a nyilvános előjegyzési lehetőséget, átütemeztük a raktári kéréseket legyűjtő szervizek futását, majd nyitáskor – visszaállítottuk a kiinduló állapotot.

Könyvtári keresőrendszerek (Web-OPAC, Primo, SFX)

2024-ben a Web-OPAC-ban 202 780 tranzakciót indítottak külső IP-címekről, ugyanezen szám belső IP-címekről 30 051 volt. Összesen 232 831 elérést regisztráltunk.

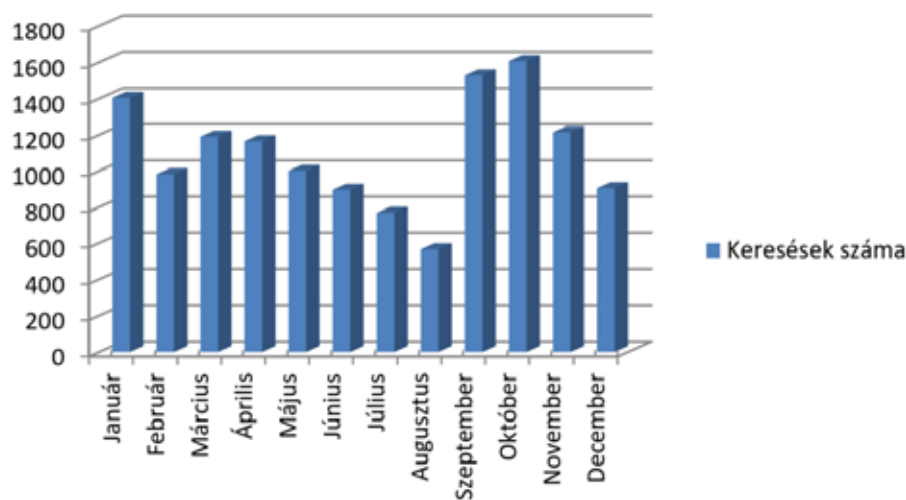
Művelet típus	Összes elérés	Belső elérés	Külső elérés
Több mezős keresés	210	18	192
Egyszerű keresés	18 619	1275	17 344
CCL keresés	1611	185	1426
Összetett keresés	3773	949	2824
Több adatb.keresés	91 510	22 280	69 230
Szűkített keresés	506	56	450
Olvasójegyem	2516	503	2013
Webopac segítség	192	28	164
Böngészés	16 498	4309	12 189
Z39.50 keresés	93 272		93 272
Mentés	4124	448	3676
Összesen	232 831	30 051	202 780

Tranzakciók száma Web-Opac-ban művelettípusonként

Művelet típus	Tranzakció száma
Hosszabbítás	1092
Előjegyzés (elérhető példányra)	277
Előjegyzés (elérhető címre)	5509
Előjegyzés nem elérhető példányra	5
Előjegyzés nem elérhető címre	1
Összesen	7120

A kölcsönzési műveletek eloszlása Web-Opac-ban

Az SFX-rendszeren keresztül 129 665 db teljes szövegű folyóirat, valamint 83 337 teljes szövegű könyv érhető el. Az SFX-ben mérhető keresések száma 122 930 volt 2024-ben, amelyek döntő többsége könyvtáron kívüli megkeresés volt. Az év folyamán 436 db e-könyv (Napvilág Kiadó) metaadatait töltöttük be a rendszerbe.

Keresések száma 2024-ben a Primo-ban havi bontás szerint

Az Ex Libris központi team, valamint a hely informatika támogatásával több hónapos munka után megoldottuk az SFX KB update-tel kapcsolatos problémát. Az Ex Libris ajánlása alapján változtattunk az update futtatásának módján: a KB-update-et heti rendszerességgel, automatikusan futtatjuk. Rendszeresen végeztük a rendszer karbantartásával összefüggő feladatokat: apache- és proxy-log mentése és törlése. Módosítottuk a session-fájlok törlését végző script-et.

Szakmai rendezvényeken való részvétel

Új könyvtári platform bevezetése az MTA KIK-ben címen előadást tartottunk az idei szakmai napon.

Online részt vettünk a Szakkönyvtári seregszemle 2024 című konferencián, a Qulto szakmai napon, az idei *Networkshop* konferencián és az éves IGLU-konferencián valamint részt vettünk az *Open Linked Data in Libraries* című webinar-on.

Az Olvasószolgálat munkatársaival látogatást tettünk az Országgyűlési Könyvtárban, ahol a könyvtár Primo-val kapcsolatos jó gyakorlatait ismerhettük meg.

REAL repozitórium

Repozitóriumi gyűjteményeink tovább gyarapodtak a könyvtár digitalizálási projektjeinek, valamint a pályázati támogatások és a DOI regisztráció kapcsán egyre nagyobb számú kiadói partnerünknek köszönhetően.

2024-ben 9944 regisztrált felhasználója volt a REAL-nak. Az év során 5 657 535 letöltésre került sor.

Repozitórium	2024-ben bekerült rekord (db)	Összes rekord (db)	Leírás
REAL	28 176	194 640	A gyűjtemény a kutatók által beküldött tudományos közleményeket, az OTKA/NKFIH-hoz benyújtott kutatási jelentéseket, valamint a DOI regisztráció kapcsán beküldött fájlokat tartalmazza

Repozitórium	2024-ben bekerült rekord (db)	Összes rekord (db)	Leírás
REAL-J	1920	27 918	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből, az MTA KFB által támogatott orgánumok beszoigáztatásából, és a DOI regisztráció kapcsán beküldött fájlakat tartalmazza
REAL-EOD	1402	19 466	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből, az MTA KFB által támogatott orgánumok beszoigáztatásából származó fájlakat tartalmazza
REAL-d	112	1501	A gyűjtemény az MTA doktora cím kapcsán létrejövő pályázati dokumentációt tartalmazza
REAL-PhD	171	1916	A gyűjtemény a KPA adatbázisba feltöltött, valamint az MTA KIK-vel együttműködési megállapodást kötött egyetemek/főiskolák által feltöltött doktori dolgozatokat tartalmazza
REAL-R	31	2007	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből származó fájlakat tartalmazza
REAL-MS	2243	29 750	A gyűjtemény az MTA KIK digitalizálási projektjeiből származó fájlakat tartalmazza
REAL-I	4875	15 550	Az MTA KIK-ben őrzött képdokumentumok gyűjteménye

Digitalizálás

A digitalizáló műhelyben – a mindennapi állományvédelmi szkennelés és az olvasói megrendelések mellett – befejeződött a Kaufmann-gyűjteményben őrzött könyvdokumentumok digitalizálása. Számos kiadótól kaptunk engedélyt a repozitóriumunkból hiányzó füzetek digitalizálására, így sok hiányos sort tudtunk pótolni. Folytatódott a mikrofilmtárunkban őrzött, G. Fábri Zsuzsa által készített akadémikusportrék digitalizálása is.

DOI regisztráció

A DOI (digital object identifier) online tartalmak azonosítására szolgáló egyedi azonosító, melyet regisztrálunk folyóiratokhoz, könyvekhez, könyvfejezetekhez, PhD dolgozatokhoz és kutatási adatokhoz. Az MTA KIK két ügynökség segítségével kínálja a szolgáltatást: a DataCite és a CrossRef csatlakozott partnere.

CrossRef ügynökség

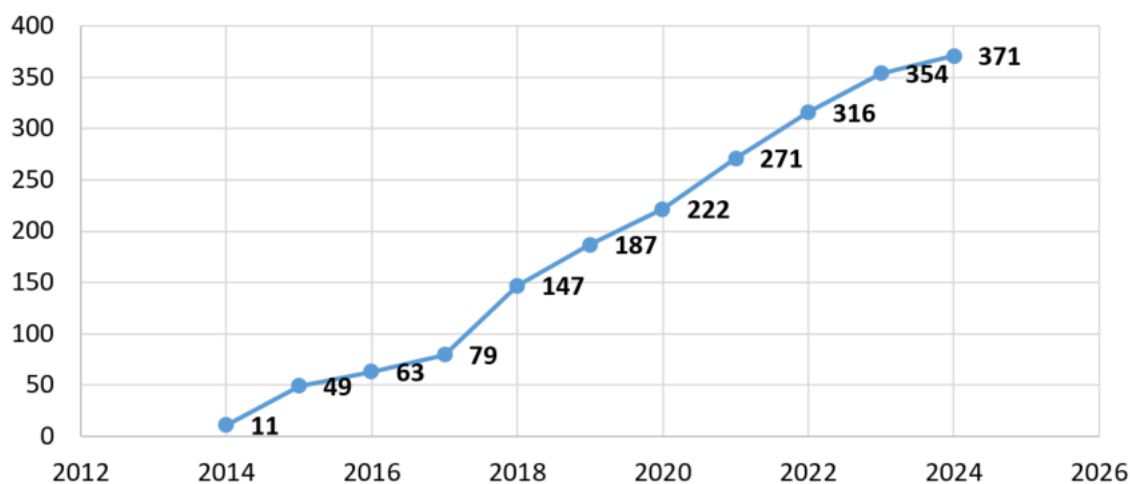
A CrossRefnél összesen 371 kiadványához biztosítunk DOI azonosítókat, ebből idén 33 kiadványhoz kötöttünk CrossRef DOI megállapodást, 15 esetben módosítottunk korábbi megállapodást. 4 DOI prefixet hoztunk át a DataCite ügynökségtől a CrossRef ügynökséghez. Az év folyamán 262 kiadványhoz 8526 DOI-t regisztráltunk. Összesen 2119 DOI adatfrissítést (URL módosítás vagy egyéb adatjavítás) végeztük el. 21 alkalommal kellett Primary/Alias DOI státuszt beállítanunk, mely az úgynevezett „rontott” DOI azonosítók korrigálását szolgálja. 2024-ben 107 alkalommal érkezett inaktív DOI jelzés. 35 alkalommal tartottunk online vagy személyes DOI konzultációt.

Annak érdekében, hogy tudományos kontextusban megfeleljünk a hivatkozás követelményeinek, a hivatkozott tartalomnak hosszú távon megtalálhatónak kell lennie a digitális világban. Egyre több kiadó felismerte ezt és alkalmazza a DOI-val való azonosítást.

Az idén 20 esetben Prefix ownership transzfert kezdeményeztünk, mely a prefix kezelési jogának átruházását jelenti.

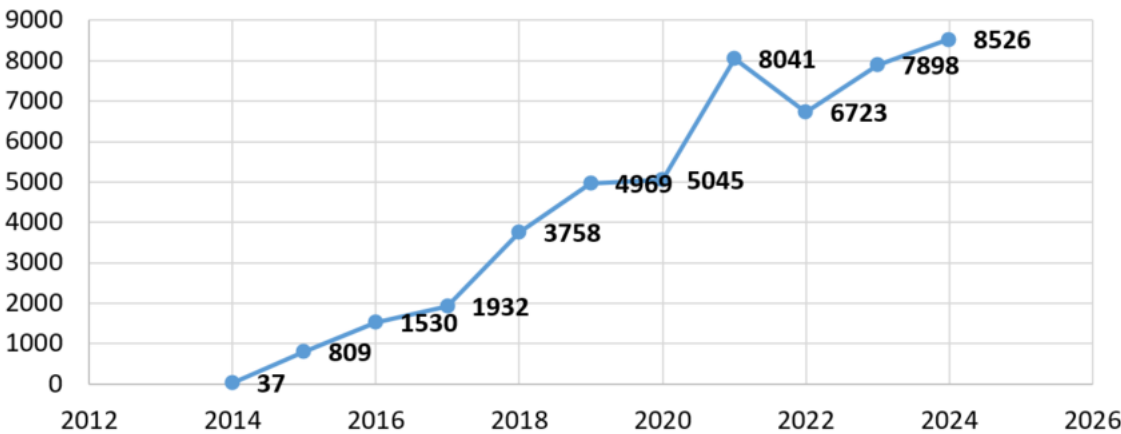
Év	CrossRef Partnerek (kiadványok) száma	Regisztrált DOI-k száma
2014	11	37
2015	49	809
2016	63	1530
2017	79	1932
2018	147	3758
2019	187	4969
2020	222	5045
2021	271	8041
2022	316	6723
2023	354	7898
2024	371	8526

Az MTA KIK által CroosRef DOI-val ellátott kiadványok számának növekedése 2014-2024

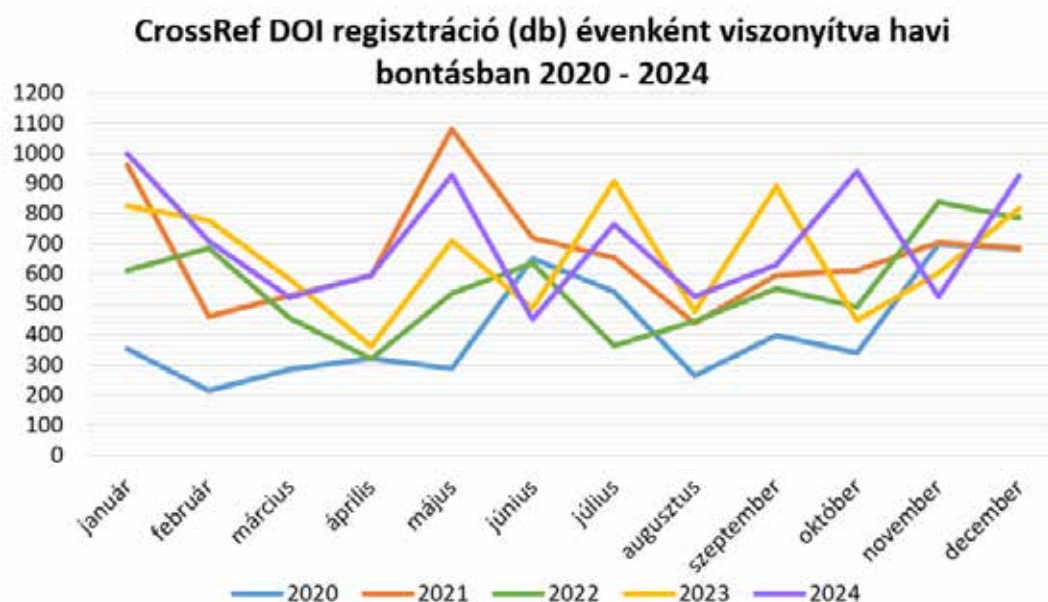

2014 óta a CrossRef ügynökségnél összesen 49 268 DOI-t regisztráltunk.

**CrossRefnél regisztrált DOI-k száma
évenkénti bontásban 2014-2024**

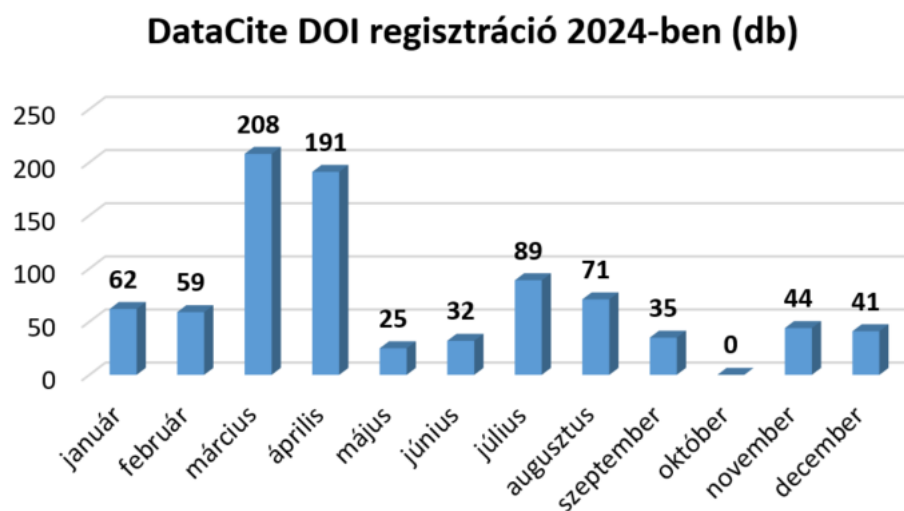

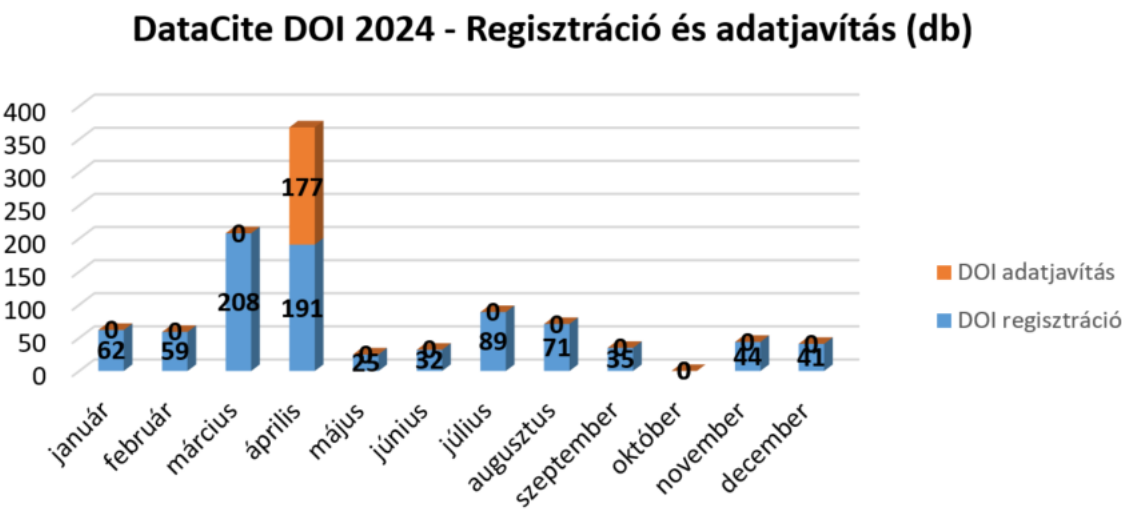
CrossRef DOI regisztráció 2020-2024	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	Összesen
2020	354	215	284	322	288	653	542	265	398	341	700	683	5045
2021	963	462	529	595	1080	721	654	437	596	613	704	687	8041
2022	612	686	456	320	536	636	363	445	552	492	840	785	6723
2023	825	779	584	361	710	487	908	476	892	447	604	818	7891
2024	1000	711	524	598	928	451	765	526	631	940	527	925	8526

DataCite ügynökség

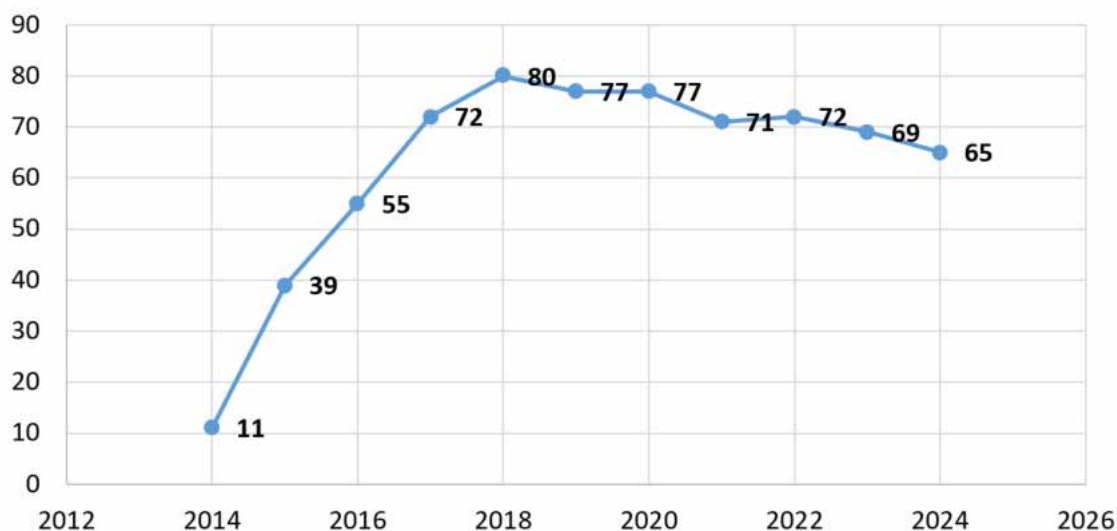
A DataCite-nál jelenleg 65 partnerünk van, kiadványokhoz, illetve adattárakhoz biztosítottunk DOI azonosítót. Az év folyamán 857 DOI azonosítót regisztráltunk, ebből 626 disszertáció volt. 177 DOI adatfrissítését (URL módosítás vagy egyéb adatjavítás) végeztük el.

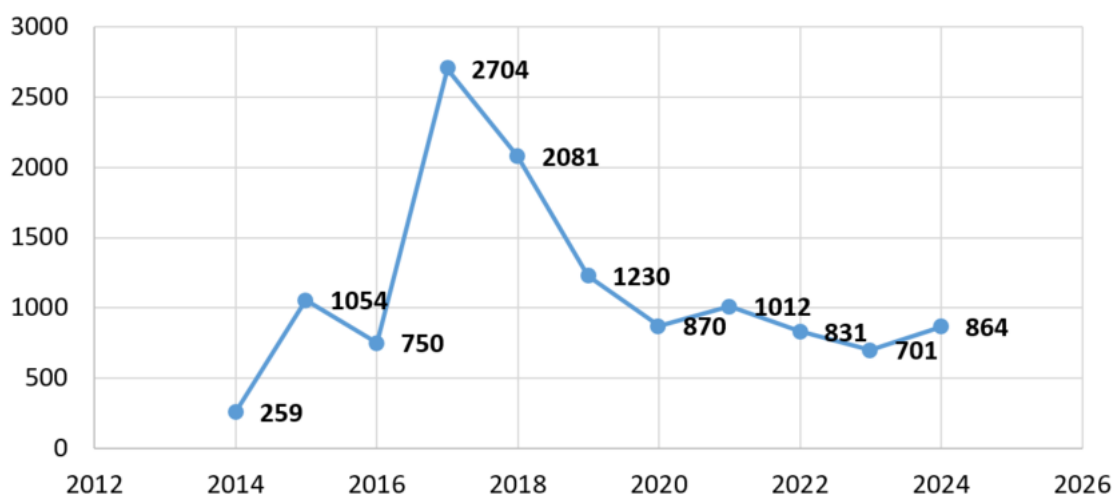

A DataCite ügynökség elsősorban kutatási adatok azonosítására specializálódott, a díjszabásukat is ennek megfelelően alakították át. Az új feltételek szerint a szolgáltatás díja 3 összetevőből áll: egyesületi tagdíj, intézményi díj, valamint a DOI regisztrációs díj. A szolgáltatási díj változás eredményeként DataCite DOI partnereink száma csökkenő tendenciát mutat. Idén 4, úgynevezett prefix transzfer lebonyolítását kezdtük el. A DataCite ügynökségnél nyilvántartott DOI prefixet átkértük a CrossRef ügynökséghez.

Év	DataCite Partnerek száma	Regisztrált DOI-k száma
2014	11	259
2015	39	1054
2016	55	750
2017	72	2704
2018	80	2081
2019	77	1230
2020	77	870
2021	71	1012
2022	72	831
2023	69	689
2024	65	857

DataCite partnerek számának alakulása 2014-2024

2014 óta a DataCite ügynökségnél összesen 12 356 DOI-t regisztráltunk. Az adatok a DataCite Fabrica nevű kezelőfelületéről származnak és tartalmazzák azokat az eseteket is, ahol magát a DOI azonosítót kellett javítani, tehát formailag nem voltak megfelelőek.

DataCite-nál regisztrált DOI-k száma évenkénti bontásban 2014-2024

A DataCite-nál regisztrált DOI-k havi bontásban (Az alábbi táblázatban nem szerepelnek az úgynevezett „rontott” DOI-k.)

DataCite DOI regisztráció 2020-2024	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	Összesen
2020	110	60	149	38	29	36	172	59	32	39	15	106	845
2021	112	142	137	67	30	73	54	41	53	100	13	68	890
2022	93	109	56	20	138	32	190	9	46	66	12	52	823
2023	33	28	107	4	90	36	62	10	169	48	59	43	689
2024	62	59	208	191	25	32	89	71	35	0	44	41	857

Online publikálási platformok

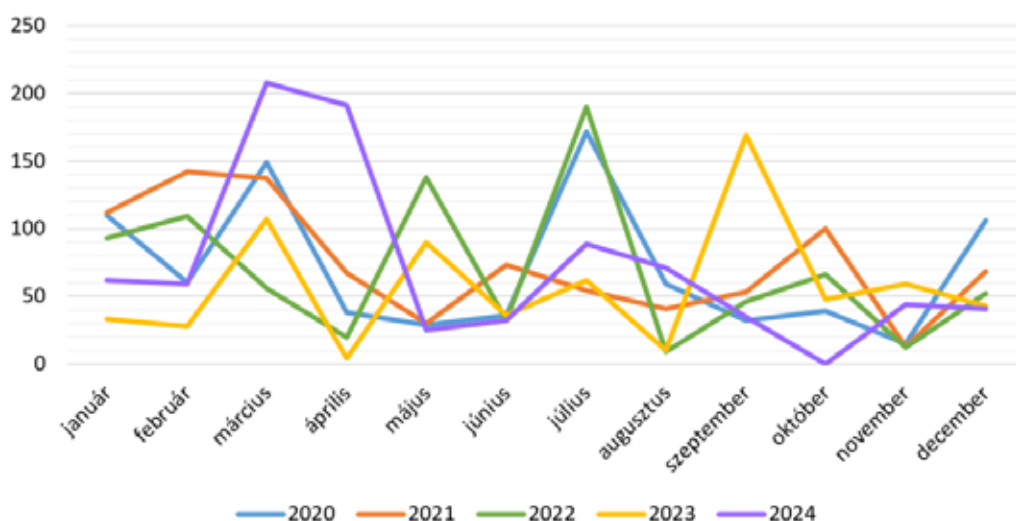
Az Open Journal System szolgáltatásunkat jelenleg 62 ügyfél veszi igénybe. Ezek közül 51 szerkesztőség publikál ezen a platformon, 11 még csak teszteli a rendszert. Az év során 1 kiadvány elköltözött, 1 pedig megszűnt.

Az Open Conference System szolgáltatásban 2024-ben már hetedik alkalommal jelent meg a HUNGARNET Egyesület közreadásában a Networkshop konferenciakötet.

Kiadói MTMT adatszolgáltatás

2024-ben 3345 rekord került be az MTMT-be az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság vagy egyéb pályázati támogatás, DOI regisztráció, illetve önkéntes csatlakozás kapcsán a kiadói adatfelvitel keretében. Az év során 32 új szerkesztőség csatlakozott a kiadói adatfelvitelhez, jelenleg 444 kiadói partnerrel dolgozunk együtt. Az MTMT-ben 413 aktív kiadói admin dolgozik, számukra folyamatosan biztosítunk konzultációs alkalmakat; ezt a lehetőséget az új és a már gyakorló adminok is igénybe vehetik.

DataCite DOI regisztráció (db) évenként viszonyítva havi bontásban 2020 - 2024

5. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁS: TUDOMÁNYELEMZÉS ÉS TUDOMÁNPOLITIKAI TEVÉKENYSÉG

A 2024-es év folyamán a Tudományometriai és Tudománypolitikai Osztály (TTO) aktívan részt vett a szolgáltatási és kutatási alapfeladatait érintő hazai és nemzetközi együttműködésekben, elemzések és tanulmányok készítésében, valamint kutatási projektek előkészítésében és lebonyolításában. Az alábbiakban a legfontosabb tématerületek mentén kerülnek összegzésre az év kiemelt eredményei.

A **MTA Kiváló Kutatóhely pályázati rendszer** megújítására irányuló szakmai tevékenység az év elején folytatódott, amelynek célja a pályázatok értékelési rendszerének korszerűsítése és a bölcsészet- és társadalomtudományi kutatóhelyek teljesítményének MTMT-alapú mérési módszertanának kidolgozása volt. Az év második felében az Osztály az aktuális pályázati kiírásra beérkezett pályázatok kvantitatív-bibliometriai adatfeldolgozását és elemzését végezte el, szoros együttműködésben az MTMT Osztállyal. A decemberi időszakban a munka eredményeit az MTA Titkárság a pályázatértékeléshez felhasználta, így a módszertan gyakorlati alkalmazása is megvalósult.

A **MTA200 Bizottság** felkérésére készült bibliometriai tanulmány az akadémikusok publikációs tevékenységének elemzését célozta az érintett kör tudományos teljesítményének strukturált bemutatása révén. A tanulmány előkészítése februárban indult, majd a tavaszi és nyári hónapok során elkészült és véglegesítésre került. A kész elemzés az MTA200 kiadványban várhatóan 2025-ben jelenik meg.

Az **MTA Életpálya Monitor program** és a **HUN-REN TK Szociológiai Intézettel való együttműködés** keretében az Osztály folytatta a tudományos karrierutak vizsgálatát. Az év első felében a Lendület Program résztvevőire vonatkozó felmérés zajlott, amelynek eredményei a 2025-ös Magyar Tudomány Éve rendezvénysorozat keretében kerülnek bemutatásra. Nyár folyamán a kutatás kiegészült a doktoráltak hazai körének életpálya-vizsgálatával, amely

egy új módszertani megközelítést alkalmazott, továbbfejlesztve a korábbi OTKA-projektek keretében kidolgozott bibliometriai elemzési eljárásokat. Az első eredmények ősszel kerültek bemutatásra egy országos konferencián (Vida et al. 2024).

A **hazai publikálási gyakorlat „predátor-érintettségének” vizsgálata** az év második felében kezdődött meg. A kutatás célja az MTA „predátorbizottsága” által készített ajánlás hatásának elemzése és az ezzel összefüggő publikációs trendek feltérképezése volt. Az első eredményeket novemberben mutatta be Soós Sándor a nemzetközi Slovak Open Science Forum keretében (Soós 2024).

Nemzetközi együttműködések terén az Osztály aktívan részt vett a **CoARA (Coalition for the Advancement of Research Assessment) munkájában**, ahol Soós Sándor az MTA delegált képviselőjeként vesz részt a „Responsible Metrics and Indicators” munkacsoportban. Az év során több szakmai egyeztetés zajlott, amelyek célja a kutatásértékelési gyakorlatok tagintézményi szintű felmérése (és egy erre épülő szakmai ajánlásrendszer kidolgozása) volt.

Az év folyamán az Osztály több tudományos rendezvényen is szerepet vállalt. Januárban Soós Sándor meghívott előadóként vett részt a **CEU rangsorokkal foglalkozó szakmai napján**, amely a globális egyetemi és középiskolai rangsorok dinamikáját tárgyalta (Soós 2024c). Az év során több publikáció is megjelent a TTO szerzőségével, köztük egy **D1-es publikáció a Scientometrics folyóiratban**, amely a nemek közötti különbségeket vizsgálta az akadémiai szférában, speciálisan antidopping-kutatás területén (Kiss, Soós & Petróczi 2024). Október végén megjelent a **TTO Tanulmányok a tudományelemzés mai gyakorlatáról című könyvsorozatának** új, angol nyelvű kötete (Soós 2024b). A könyv, amely az MTA Bolyai János Ösztöndíjának támogatásával végzett kutatásra épül, egyben az MTA200

programsorozat keretében és támogatásával jelent meg az MTA KIK gondozásában.

Az **adattfeldolgozási és elemzési tevékenységek** terén kiemelendő az NKFIH részére végzett adatelemzési szolgáltatás, különös tekintettel a hazai publikációs trendek és a Q1-Q4-es közleménykörök alakulásának vizsgálatára.

Az TTO-MTMT együttműködés keretében kiemelendő, hogy az év végére elkészült az **MTMT tudományometriai fejlesztésének következő szakaszát specifikáló munkaterv**, amely többek között a tudományos közlemények pontosabb kategorizálása érdekében gépi tanuláson alapuló besorolási eljárásokat, azok fejlesztési tervét és validációját, valamint az ehhez szükséges mutatórendszer fejlesztési tervét tartalmazza.

A TTO Open Science kutatásainak integrációja és láthatóságának növelése céljából az év végén elindult az **Open Science kutatási program** előkészítése, amely 2025-ben több nagyobb projektet foglal majd magában. A részben már megvalósult kutatásokra épülő, sok tekintetben az EISZ tevékenységének tényleges támogatását célzó program céljai között olyan aktuális témák szerepelnek, mint a „gyémánt” típusú OA-modell hazai és nemzetközi trendjeinek elemzése, a hazai és nemzetközi OA-mandátumok hatásvizsgálata, ill. az OA-publikálás tényezőinek empirikus feltárása. Az OA-programhoz kötődő, tárgyévben megvalósult kutatások kapcsán az Osztály nemzetközi együttműködései tovább bővültek, többek között a Barcelonai Egyetemmel és a Kingston Egyetemmel közös kutatások révén.

6. ORSZÁGOS PROGRAMOK

6.1 MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRA

Az MTMT működtetése

Az MTMT finanszírozásának rendezetlensége az MTMT 2024. évi működésére is rányomta a bélyegét, ami elsősorban a feladatok tervezhetőségét és a fejlesztések megvalósítását vetette vissza. A folyamatos működést az MTA, illetve az MTA Könyvtár és Információs Központ vezetésének, illetve a közvetlen végrehajtásban részt vevő MTMT Osztály és a SZTAKI erőfeszítéseinek köszönhetően 2024-ben is sikerült biztosítani.

A működtetett adatbázisban a közlemény állománya meghaladta a 2 és fél milliót, közel 135 000 új tétellel 2024-ben, az idézskapcsolatok száma közel 13 millió, amiből a gyarapodás meghaladta az 1,3 milliót, aminek a harmada a Web of Science adatbázisból automatikus átvétellel került be az MTMT-be, emellett több mint 85 000 azonosított szerző van az adatbázisban, 2024-ben közel 5000 újabb szerzőt vettünk fel.

2024-ben sikerült az adatbázis két lecserélésre szoruló éles szervere helyére beüzemelni a 2023-ban beszerzett új szervereket.

Az MTMT irányító testületei, az MTMT Koordinációs Tanács és MTMT Tudományos Testület 2024-ben 2-2 alkalommal üléseztek.

Részben az irányító testületek bázisán, de külső szakértőket is bevonva az MTA főtitkára két ad hoc bizottságot hívott életre 2024-ben. A bizottságok munkájának támogatásában az MTMT Osztály munkatársai is részt vettek. A Makara Gábor akadémikus által vezetett bizottság a közlemények intézményekhez rendelésével (intézményi affiliációk) kapcsolatos problémák tisztázására jött létre. 2024 áprilisában Holl András, az MTA Könyvtár és Információs Központ informatikai főigazgató-helyettese vezetésével elindult az MTMT következő verzióját előkészítő, az

érintettek széles körét – beleértve a minisztérium képviselőjét is – bevonó bizottság munkája az MTA főtitkárának védnöksége alatt. A bizottság javaslatainak megvitatására június 27-én és október 18-án MTMT intézményi fórumok keretében került sor. Októberben az MTMT szoftver megújításáért folyó munka új fázisához érkezett. A bizottság vezetőjének koordinálásával heti egyeztetés indult az MTMT Osztály és a FrontEndArt cég munkatársai között, amelynek eredményeképpen a FrontEndArt 2025 február végéig elkészíti az MyCite3.0 („MTMT3”) magas szintű követelmény specifikációját, illetve árajánlatot készít a MyCite3.0 szoftver kifejlesztésére vonatkozóan.

A kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratokban megjelent cikkek növekedésének visszaszorítására alakult bizottság munkája nyomán 2023 után 2024-ben is sor került a norvég tudományos folyóiratregiszter következő évre nulla szintre beállított folyóiratainak megjelölésére az MTMT-ben. A 2024. évi lista korrekciója folyamatosan zajlott: február 1. és november 1. között az MTA tudományos osztályok bejelentése alapján 114 tételt távolítottak el az MTMT Osztály munkatársai a listáról. 2024. október 31-én az MTMT portálon megjelent a kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratok 2025. évi listája.

Felhasználói támogatás

Az MTMT használatának támogatásában az MTA Könyvtár és Információs Központ MTMT Osztálya a szerzőknek és adminisztrátoroknak nyújtott folyamatos eseti segítségnyújtás mellett 26 intézménynek, 62 alkalommal, 177 órában, 93 fő számára tartott 1-4 fős személyre szabott intézményi adminisztrátori képzést. Emellett egy alkalommal egy 3 órás szerzői képzésre került sor 20 fővel, valamint részt vettünk 2 intézményi tudományos fórumon (Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatok és Polgári Nemzetbiztonsági Szolgálatok) 1-1 előadással.

Május 21-24 között megtartottuk az OSZK Könyvtári Intézet által meghirdeti 30 órás engedélyezett továbbképzést *Az intézményi publikációs vagyont nyilvántartása a Magyar Tudományos Művek Tárában (VI/1673-3/2021/KONYVLEV)* címmel. A képzésen 23 fő vett részt.

2024-ben 11 új intézmény csatlakozott az MTMT-hez.

Az éves Networkshop konferencia keretében megtartott MTMT tutoriálba személyesen és távolról 37 fő kapcsolódott be.

Folyamatosan bővül azoknak a magyar kiadóknak és szerkesztőségeknek a köre, akik közvetlenül az MTMT-be viszik fel a náluk megjelent publikációkat.

2024-ben három alkalommal került sor az MTMT-ben szereplő Web of Science adatbázisban is nyilvántartott publikációkhoz az idéző közlemények automatikus letöltésére. Ennek során több mint 300 000 idéző került be az MTMT-be és ezzel együtt közel 450 000 új idézéskapcsolat jött létre.

Ellenőrzési feladatok ellátása

A 2024-es év meghatározó feladata az akadémikus jelöltek publikációs és idézettségi listáinak ellenőrzése volt. Az előző ellenőrzésekhez képest nehezítette a folyamatot, hogy kevesebb időt kaptunk az ellenőrzésre, és a külső akadémikus jelöltek vonatkozásában az ellenőrzés mellett az adatok feltöltését is feladatul kaptuk. Ezek a változások késleltették az MTMT Osztály által végzett MTA nagydoktori pályázatokhoz kapcsolódó publikációs és idézettségi listák ellenőrzését. Az akadémikus jelöltek ellenőrzésében az MTMT osztály munkatársai mellett részt vett a Gyűjteményszervezési Osztály 5 kollégája és 22 intézményi MTMT adminisztrátor is. Összesen 175 pályázó publikációs teljesítményének rögzítését ellenőriztük, ebből 112 levelező, 32 rendes és 31 külső tagságra jelölt van.

Az MTA nagydoktori pályázatokhoz kapcsolódó publikációs és idézettségi lista ellenőrzések nyomán 2024-ben 134 pályázatot adtak be, ami az előző évről áthúzódó 19 pályázattal együtt 154 pályázatot jelentett. Az akadémikus ellenőrzéssel kapcsolatos terhelés mellett maguk a nagydoktori pályázatok is a korábbiaknál sokkal több munkát igényeltek, mivel szeptemberre már elérték a korábbi évek szokásos mennyiségét, míg év végére összességében egyharmados növekedést hoztak. 2024 végén így még 30 pályázat ellenőrzése volt folyamatban.

MTA Osztály	Beadott pályázatok száma
I. osztály	11
II. osztály	16
III. osztály	8
IV. osztály	18
V. osztály	18
VI. osztály	8
VII. osztály	6
VIII. osztály	15
IX. osztály	6
X. osztály	4
XI. osztály	5
	115

Az MTA nagydoktori pályázatok követelményrendszere alapján ellenőriztük az MTA gyermeket nevelő kutatók támogatása keretében pályázó 17 kutató publikációs és idézettségi listáját is.

A Magyar Kutatói Hálózat éves jelentése előtt megtörtént a hálózat minden intézményéhez és támogatott kutatócsoportjához affiliált, a jelentésben meghatározott időszak publikációjának és idézettségének ellenőrzése is. Ez a társszerzők révén jelentősen növelte a teljes 2023-as évi publikációk ellenőrzöttségét.

Folytatódott az MTA 200. évfordulójának évére készülő akadémikus portálhoz az akadémikusok publikációs listáinak szisztematikus ellenőrzése is.

Adatszolgáltatás

Az MTMT 2024-ban is széleskörű adatszolgáltatást biztosított. Az MTMT2 szoftver nyilvánosan és jelszavasán elérhető felületein, valamint az MTMT alkalmazásprogramozási felületén (API) gépi kommunikációval is elérhető adatszolgáltatások biztosításán felül az MTMT Osztály tovább bővítette a support. mtmt.hu oldalon elérhető adatszolgáltatások körét.

Az MTMT Osztály folyamatosan kiszolgálta az egyedi adat igényléseket a kutatásértékelési infrastruktúra szereplői (KIM, MTA, HUN-REN), az adatszolgáltató intézmények és a kutatók felé, beleértve az MTA Könyvtár és Információs Központ Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztályát is. Idén is egyik kiemelt feladatunk volt az MTA Kiváló kutatóhely pályázat támogatása. A support.mtmt.hu felületre a bölcsész- és társadalomtudományi indulók számára az MTMT Osztály munkatársa új kereső felületet készített. Többek között háttéradatokkal támogattuk az MTA 200. évfordulója megünneplésére alakult bizottságot, illetve az MTMT megújítását vizsgáló bizottságot.

A norvég tudományos folyóiratregiszter nulla szintre beállított folyóiratokkal kapcsolatban biztosítanunk kellett az MTA hatáskörébe tartozó adatösszesítő táblázatokon és pályázati felületeken a norvég listás jelölések figyelembevételét.

Elkészült, és a support.mtmt.hu felületen elérhetővé vált az MTA III. Matematikai Tudományok Osztálya és az MTA VII., Kémiai Tudományok Osztálya által kiírt akadémiai doktori pályázatokhoz az osztály által előírt publikációs és idézettségi minimumkövetelmények teljesítését összegző MTMT programozott táblázat, és ezzel összhangban módosult az MTA VII., Kémiai Tudományok Osztálya MTMT értékelő osztálytáblázata is. A minimumkövetelmény táblázatok előállítására 2022-ben

indult el az MTA főtítkárának kezdeményezésére, eddig 5 tudományos osztály (III., V., VI., VII., X.) minimumkövetelmény táblázatának véglegesítése történt meg.

Az adatszolgáltatások támogatásához 2024-ben is fel kellett venni a Journal of Citation Reports és a Scimago Journal Ranking új éves értékeit is.

Megvalósult szoftverfejlesztések

Két év után idén volt lehetőség szoftverfejlesztések megrendelésére, ezeket a HUN-REN Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) végezte el. A megvalósult fejlesztések között szerepelnek olyan tételek, amelyek szükségességéről az MTMT TT, illetve ad-hoc bizottsága döntött, úgymint: a folyóirat presztízs adatok szelektív bemutatása a nyilvános felületen; karrier-megszakítási adatok kezelése; nem megfelelő gyakorlatot folytató folyóiratok kezelése (tesztelés alatt).

Az MTMT Osztály saját hatáskörében végzett, az MTMT honlapon és a support.mtmt.hu portálon és adatátadó API felületeken végzett folyamatos fejlesztések közül 2024-ben kiemelt feladat volt az akadémikus ellenőrzés támogatására végzett fejlesztések mellett, hogy a norvég tudományos folyóiratregiszter nulla szintre beállított folyóiratokkal kapcsolatban biztosítanunk kellett az MTA hatáskörébe tartozó adatösszesítő táblázatokon és pályázati felületeken a norvég listás jelölések figyelembevételét.

	2023. december	2024. december	gyarapodás
Csatlakozott intézmények	200	210	10
Szerzők			
Összes szerző	81 435	86 171	4736
Nyilvános szerzők	73 708	78 501	4 93
Közléménnyel rendelkező	68 404	73 094	4 690
Adminok			
Összes admin	4372	4635	263
Aktív admin	2232	2376	144
Közlémények			
Összes közlemény	2 476 324	2 610 888	134 564
Folyóíratcikk	1 164 191	1 234 401	70 210
Könyvrészlet	556 181	579 276	23 095
Könyv	215 444	223 005	7561
Egyéb konferenciaközlémény	135 722	145 723	10 001
Egyéb konferenciakötet	63 967	63 880	-87
Olthalmi formák	8015	8313	298
Disszertáció	28 411	30 245	1834
Egyéb	232 474	246 081	13 607
Alkotás	70 386	78 185	7799
Kutatási adat	1533	1779	246
Idéзések			
Összes idéзés kapcsolat	11 497 422	12 867 961	1 370 539
Független	9 497 347	10 656 537	1 159 190
Függő	1 972 692	2 177 357	204 665
Nem vizsgált	27 383	34 067	6684
Teljes tudományos közlemények			
Közlémények száma	1 497 002	1 572 678	75 676
Összes idéзés kapcsolat	11 081 698	12 404 394	1 322 696
Független idéзő kapcsolatok	9 139 246	10 256 754	1 117 508
Függő idéзő kapcsolatok	1 918 383	2 117 399	199 016
Nem vizsgált	24 069	30 241	6172
Wos/Scopus jelölt	584 925	635 204	50 279
Wos/Scopus idéзővel rendelkező	339 727	367 611	27 884
Wos/Scopus idéзők száma	8 927 688	10 149 648	1 221 960
Teljes tudományos művek aránya (%) az összesből	60,45%	60,24%	-0,21%

6.2 ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS (EISZ) NEMZETI PROGRAM

Az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Nemzeti Program 2024. évben is folytatta nemzeti licenz vásárlásával az elektronikus tudományos tartalmakhoz való hozzáférés biztosítását. Az EISZ összhangban a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) által közzétett országos nyílt tudomány kezdeményezéssel kiemelt figyelmet fordít a nyílt hozzáférés minél nagyobb biztosítására, hogy a friss tudományos eredményeket hozzáférhetővé tegye minden érdeklődő számára és növelje a magyar kutatási eredmények, publikációk láthatóságát.

A projekt eredményeként a hazai szakkönyvtári hálózat folyamatos hozzáférést biztosít a kutatói közösség számára a kurrens tudományos tartalmakhoz. A teljes szövegű adatbázisok mellett a bibliográfiai és hivatkozáskereső adatbázisok segítik a szakirodalmi áttekintéseket és lehetőséget biztosítanak az intézmények tudományos működésének összehasonlítására.

A projekt azonosító számai: 2020-2.1.1.-ED-2024-00297

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) költségvetésének forrásai

Központi forrás és céltámogatások

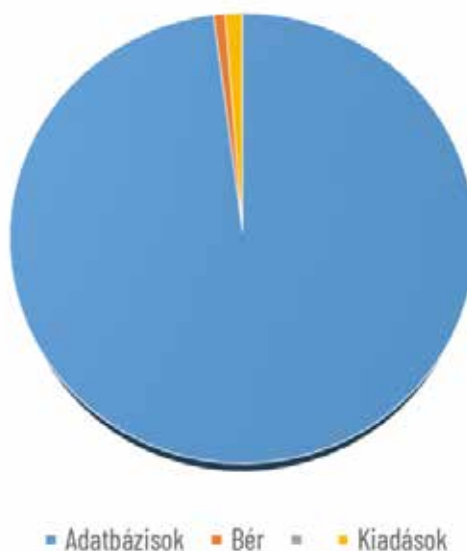
A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal a 2023. évi LV. törvény Magyarország 2024. évi központi költségvetéséről 11§ (2) alapján pályázati úton 2024-ben 1950 millió forintot biztosított éves elszámolási rendszerű pályázati támogatás keretében az országos elektronikus információszolgáltatás támogatására. A pályázati forrás a Programtanács által megszavazott beszerzési és költségvetési tervben meghatározottak alapján került felhasználásra.

A Magyar Tudományos Akadémia elemi költségvetéséből 1 milliárd forinttal támogatta a program megvalósulását.

Tagintézményi hozzájárulások

A tagintézményektől önrészként 5370 millió forint folyt be a Program finanszírozására.

EISZ Nemzeti Program kiadásai 2024

A bevételek 95%-át fordítottuk elektronikus tartalmak beszerzésére.

A fennmaradó összeget a bérek, járulékok, ügyvédi díjak, Közbeszerzési Hatóságnak fizetett eljárási díjak, COMPASS fenn-tartás és fejlesztés díjai, könyvvizsgálat, nemzetközi tagdíjak, banki költségek, postai díjak, kiküldetések és az általános költségelszámolás (1% MTA KIK) tették ki.

A gondos és előrelátó tervezésnek köszönhetően 2024-ben nem kellett árfolyamvesztéssel számolni. A tagintézmények többletbefizetését 2024. év negyedik negyedévében visszafizette az MTA Könyvtár és Információs Központ, a központi kereten lévő maradványt pedig a Programtanács jóváhagyásával beforgatta a 2025. évi költségvetésbe.

Az EISZ Programtanács és ülései

A Programtanács a tagintézmények érdekképviselői és döntéshozói testülete.

2024. évben vegyes (online és személyes) üléseket tartottuk március 8-án, június 22-én és december 2-án.

Az EISZ Programtanács ügyrendjét 2024. október 24-én módosítottuk. Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma nem tett javaslatot a megüresedett felsőoktatási intézményi PT tag helyre. A Magyar Tudományos Akadémia elnöke javaslatot tett arra, hogy azt MTA képviselője szavazati joggal rendelkezzen a Programtanács munkájában.

Intézménycsoportok	Int. szám	PT lét-szám	PT tagok
A Programtanács elnöke		1	Monok István főigazgató, MTA KIK
Felsőoktatási intézmények	63	10	Kulcsár Szabó Ernőné Gombos Annamária főigazgató, ELTE Nagy Gyula, főigazgató SZTE Marton József Ernő főigazgató, BME OMIKK Szeberényi Gábor főigazgató, PTE Szilka Péter igazgató, SE Tamási Balázs igazgató, OR-ZSE (2 hely betöltetlen)
Magyar Rektori Konferencia			Gelencsér András alelnök
Egyetemek gazdasági képviselője			Pavlik Livia kancellár, Semmelweis Egyetem
HUN-REN kutatóintézetek	19	3	Balogh Balázs főigazgató, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Lévai Péter főigazgató, Wigner Fizikai Kutatóközpont Patkósné Hanesz Andrea könyvtárvezető, SZBK
Nonprofit kutatóintézetek	10	1	Zimányiné Horváth Vera tudományos titkár, ELI-HU

Intézménycsoportok	Int. szám	PT lét-szám	PT tagok
Egészségügyi intézmények	9	2	Izbéki Ferenc főorvos, Fejér Megyei Szent György Kórház Takácsi-Nagy Zoltán főigazgató-helyettes, Országos Onkológiai Intézet
Közyűjtemények	43	1	Kiss Gábor, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár
Országos szakkönyvtárak, szakkönyvtárak	13	1	Rózsa Dávid főigazgató, OSZK
Államigazgatási intézmények	5	1	Tóthné Csáki Katalin könyvtárvezető, NÉBIH
NKFIH		1	Lengyel László tudományos és nemzetközi elnökhelyettes
MTA Titkárság		1	Balla Andrea titkárságvezető, MTA Titkárság, Főtitkári Titkárság
MTA KIK		1	Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes, EISZ Titkárság

2024. március 8.

Az EISZ Titkárság beszámolt előző éves munkájáról és bemutatta a 2024. évre vonatkozó munkatervét, melyet a PT tagok egyhangúlag elfogadtak.

A PT ülésen Soós Sándor az MTA KIK Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály vezetője tartott előadást az indexelő adatbázisokról és jelentőségükről.

2024. június 21.

Monok István a Programtanács elnöke beszámolt az adott költségvetési helyzetről, a kifizetett számlák utáni maradványról.

A PT határozatot hozott, hogy a központi keret 2024. évi maradványát az önerők támogatására fordítsa a konzorcium.

Prioritási sorrendben az alábbiakat szavazta meg:

ATLA és JSTOR adatbázisok támogatásának növelése, Clinical Key és UpToDate adatbázisok támogatásának növelése, Scopus és Web of Science szolgáltatások támogatásának növelése, illetve a határon túli magyar intézményeknek ingyenesen biztosítsuk a magyar tartalmakhoz való hozzáférést (55 millió forint).

2024. december 2.

Az EISZ Titkárság beszámolt a 2024. évi pénzügyi helyzetről, a tagintézményeknek visszafizetett maradványokról. A 2025. évre vonatkozó megrendelések alapján elkészült végleges beszerzési tervet egyhangúan elfogadta a PT.

2024. évben beszerzett elektronikus tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó központi támogatási arányok

EISZ adatbázisok	EISZ Támogatás %	Intézményi önrész %
Academic Search Complete – EBSCO	10%	90%
Academic Search Ultimate – EBSCO	5%	95%
Akadémiai Digitális Archívum – Szaktárs	0%	100%
Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag	60%	40%
Akadémiai Kiadó MeRSZ	40%	60%
Akadémiai Kiadó Szótárszolgáltatás	25%	75%
American Chemical Society – Legacy Archives	0%	100%
American Chemical Society (ACS) Journals	45%	55%
Annual Reviews	0%	100%
Argumentum – Szaktárs	40%	60%
Art and Architecture Source – EBSCO	5%	95%
ATLA Religion Database with ATLASerials	20%	80%
Attraktor Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Balassi Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Bloomsbury Digital Resources	0%	100%
BMJ	5%	95%
Brill Databases	5%	95%
Brill Journals	25%	75%
Business Source Complete – EBSCO	5%	95%
Business Source Premier – EBSCO	5%	95%
Business Source Ultimate – EBSCO	5%	95%
CAB Abstracts	10%	90%
Cambridge University Press (CUP) Journals	30%	70%
CEEOL	5%	95%
Citation Connection – Clarivate	5%	95%
Citation Connection backfiles – Clarivate	0%	100%
ClinicalKey – Elsevier	10%	90%
De Gruyter Databases	5%	95%
De Gruyter eJournals	25%	75%

EISZ adatbázisok	EISZ Támogatás %	Intézményi önrész %
Econlit – EBSCO	5%	95%
Education Source – EBSCO	5%	95%
Elgar Journals	25%	75%
Embase – Elsevier	5%	95%
Emerald	5%	95%
Emerging Sources Citation Index (ESCI) Backfiles – Clarivate	0%	100%
EMIS – CEIC	5%	95%
GALE	5%	95%
Gondolat Kiadó – Szaktárs	40%	60%
HeinOnline International Core	0%	100%
IEEE	30%	70%
InCites – Clarivate	5%	95%
International Bibliography of Theatre & Dance with Full Text – EBSCO	0%	100%
IOPScience extra	45%	55%
Journal and Highly Cited Data – Clarivate	5%	95%
JSTOR	30%	70%
Kalligram – Szaktárs	40%	60%
Kortárs Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Kossuth Kiadó	40%	60%
Kriterion – Szaktárs	40%	60%
Kronosz Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Legal Source – EBSCO	5%	95%
L'Harmattan Open Access és Archívum	40%	60%
Lippincott Williams and Wilkins (LWW)	30%	70%
Magyar Napló Kiadó – Szaktárs	40%	60%
MathSciNet	5%	95%
Mentor Könyvek Kiadó – Szaktárs	40%	60%
MMA Kiadó – Szaktárs	5%	95%
Múlt és Jövő – Szaktárs	40%	60%

EISZ adatbázisok	EISZ Támogatás %	Intézményi önrész %
My Organization – Clarivate	0%	100%
Nap Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Napvilág Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Osiris Kiadó – Szaktárs	40%	60%
Oxford Art Online	5%	95%
Oxford Handbooks Online	5%	95%
Oxford Music Online	5%	95%
Oxford Research Encyclopedia (ORE)	5%	95%
Oxford University Press (OUP) Journals	30%	70%
Political Science Complete – EBSCO	0%	100%
Premium Journals – Elsevier	5%	95%
Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)	5%	95%
Project MUSE	5%	95%
ProQuest – Alexander Street	5%	95%
ProQuest – Art Design and Architecture Collection	5%	95%
ProQuest – Arts and Humanities	5%	95%
ProQuest – Early English Books Online	5%	95%
ProQuest – Linguistics Collection	5%	95%
ProQuest – Science & Technology	5%	95%
ProQuest Academic Complete	5%	95%
ProQuest Central	10%	90%
Proquest Dissertation and Theses Global	0%	100%
Proquest One Academic	5%	95%
Proquest One Business	0%	100%
Proquest One Literature	5%	95%
Proquest SciTech Collection	5%	95%
PsycARTICLES	5%	95%
PsycInfo	5%	95%
Reaxys – Elsevier	5%	95%
Religion & Philosophy Collection – EBSCO	0%	100%

EISZ adatbázisok	EISZ Támogatás %	Intézményi önrész %
RILM Abstracts of Music Literature	5%	95%
Royal Society of Chemistry (RSC)	25%	75%
Sage Journals	25%	75%
Sage Research Methods	5%	95%
Science Journals - Classic	5%	95%
Science Journals - Current	5%	95%
ScienceDirect - Elsevier	45%	55%
SciFinder Discovery Platform	5%	95%
SciVal - Elsevier	5%	95%
Scopus - Elsevier	15%	85%
SocINDEX with Full Text	5%	95%
Springer Nature - Journal Archives	0%	100%
Springer Nature - SpringerProtocols	0%	100%
SpringerNature e-books	50%	50%
Springer Nature Journals	45%	55%
Statista	5%	95%
Szaktudás Kiadó - Szaktárs	40%	60%
Szent István Társulat - Szaktárs	40%	60%
Tarsoly Kiadó - Szaktárs	5%	95%
Taylor and Francis Online	30%	70%
Tinta Könyvkiadó - Szótudástár	25%	75%
Tinta Könyvkiadó - SzakKönyvTár - Szaktárs	40%	60%
TIT Gondolat Kiadó - Szaktárs	5%	95%
Typotex - Interkönyv	40%	60%
Ulrichsweb - Proquest	0%	100%
UpToDate	10%	90%
USC SOÁ VHA	100%	0%
Vince Kiadó - Szaktárs	5%	95%
Web of Science - Clarivate	15%	85%
Web of Science Core Collection - Backfile - Clarivate	0%	100%

EISZ adatbázisok	EISZ Támogatás %	Intézményi önrész %
Web Services – API – Clarivate	5%	95%
Wiley – Oable	0%	100%
Wiley Online Library	45%	55%
World Politics Review	5%	95%

A tagintézmények köre

2024. évben 132 intézménnyel kötött éves szerződést az MTA KIK elektronikus információs szolgáltatásra és 34 határon túli intézménynek biztosított magyar nyelvű tudományos tartalmakhoz való hozzáférést.

Szakmai tevékenység

Az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Titkárság stabil maradt köszönhetően elsősorban a tagintézmények fegyelmélettségének, a számlák időbeni befizetésének.

A 2024. évi adatbázis előfizetések előkészítése 2023. februárban kezdődött, az EISZ Nemzeti Programban résztvevő tagintézmények igényfelmérő ívet kaptak, amelyet két héten belül kellett visszaküldeniük kitöltve az MTA KIK EISZ Titkárság részére. A nyomtatvány tartalmazta mindazon elektronikus tudományos tartalmak listáját, amelynek szolgáltatói konzorciumi ajánlatot kívántak adni. A tagintézmények az igényfelmérőn jelezhették az arra rögzített részen, hogy az igényfelmérőn nem szereplő tartalom mellett, mely egyéb tartalmat javasolják beszerzésre. Ezt követően az EISZ Titkárság összesítette és feldolgozta az igényfelmérés eredményeit, majd indikatív árajánlat benyújtására hívta fel a szolgáltatókat. Az indikatív árajánlatok alapján, a 2023. évi támogatási arányokkal számolva újabb igényfelmérőt küldött az EISZ Titkárság a tagintézményeknek, melyek feldolgozása a júniusi PT ülésig megtörtént.

Az igényfelmérés eredményei és a szolgáltatók által benyújtott indikatív ajánlatok alapján, valamint a rendelkezésre álló költségvetési keretösszeg figyelembevételével az EISZ Titkárság elkészítette a következő évre vonatkozó beszerzési és költségvetési tervnek két eltérő változatát. A júniusi Programtanácsi ülésen a képviselők a két változat egyikét (B verzió) elfogadták.

Az új, 2024. évre vonatkozó támogatási arányokkal július és augusztus hónapban elkészítettük az önrésszámlításokat és kiküldtük az intézményi megrendelő nyilatkozatokat, melyeket 2024. szeptember 30-ig kellett visszaküldeni a tagintézményeknek.

A december 2-i Programtanács ülésen a végleges beszerzési és költségvetési terv elfogadásra került.

Az év során kötött szolgáltatói szerződésekből 16 szolgáltatóval nyílt hozzáférésű folyóirat publikációk megjelenését biztosító előfizetési szerződést kötött az MTA KIK, ennek alapján a publikációs díjakra a konzorciumban résztvevő tagintézményeknek nem kellett külön költeni. Hét kiadó korlátlan számú folyóiratcikk megjelenését biztosította. Számításaink szerint ez 3600 millió forint megtakarítást jelentett a tagintézményeknél. 2024. év során az EISZ konzorciumok read and publish szerződéseinek köszönhetően 3276 nyílt hozzáférésű magyar tudományos közlemény jelent meg, ami 56 cikkel több, mint előző évben.

A magyar szakkönyvkiadókkal kötött szerződéseknek köszönhetően 2024-ben 293 nyílt hozzáférésű szakkönyv vált elérhetővé. Az elmúlt 2 év alatt (2023–2024), összesen 609 magyar szakkönyvet tudunk nyílt hozzáféréssel közzétenni.

Az év során több mint 59 kiadói webinarium szervezésében vett részt az osztály, március 26-án egy COMPASS+ felhasználói tréninget tartottunk 25 fő részvételével.

A Holokauszt 80 emlékév kapcsán a Zachor Alapítvánnyal és a ProQuest céggel közösen március 14-én online bemutatót szerveztünk a SOÁ Vizuális Történelmi Archívumról. A 40 elérési pontról 24-en jelentkeztek be.

Nagyon nagy sikerrel zárult a négy részes Minősítés-Minőség webinarium-sorozat. A négy különböző időpontban megrendezésre került előadáson több mint 650 fő vett részt.

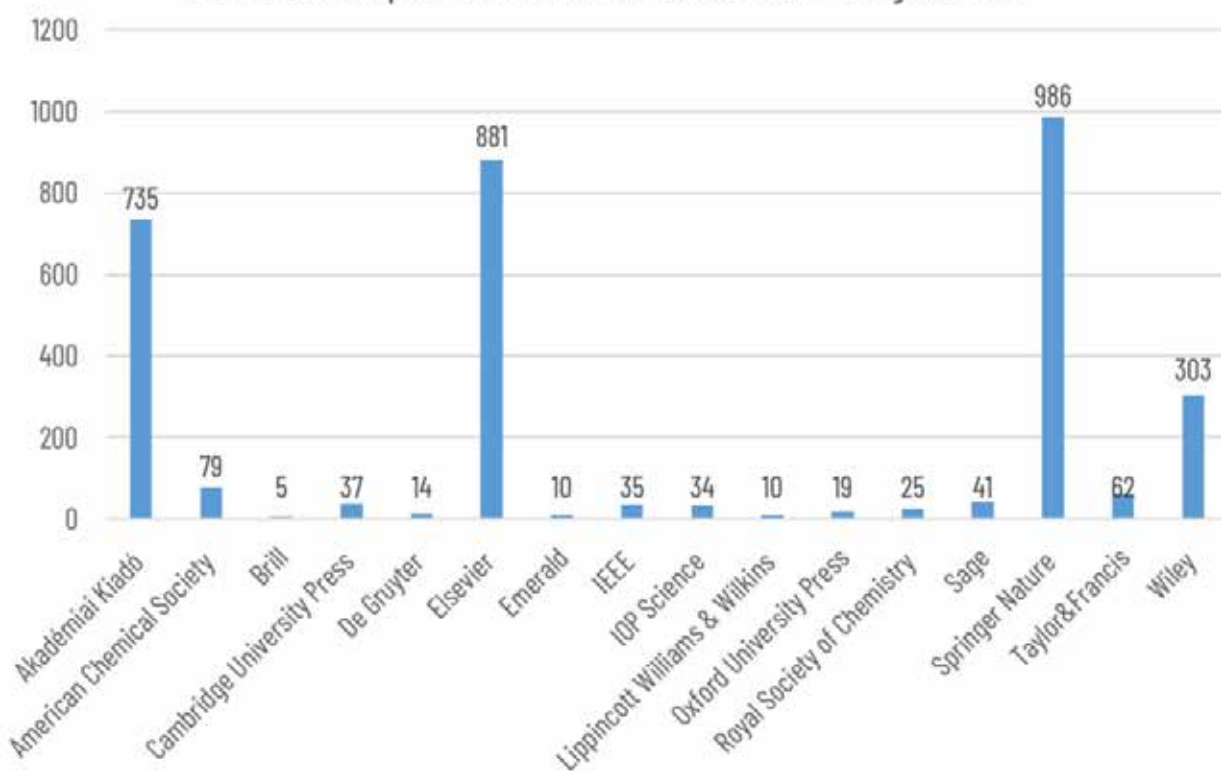
Március 6. 10:00 Web of Science – How to get indexed

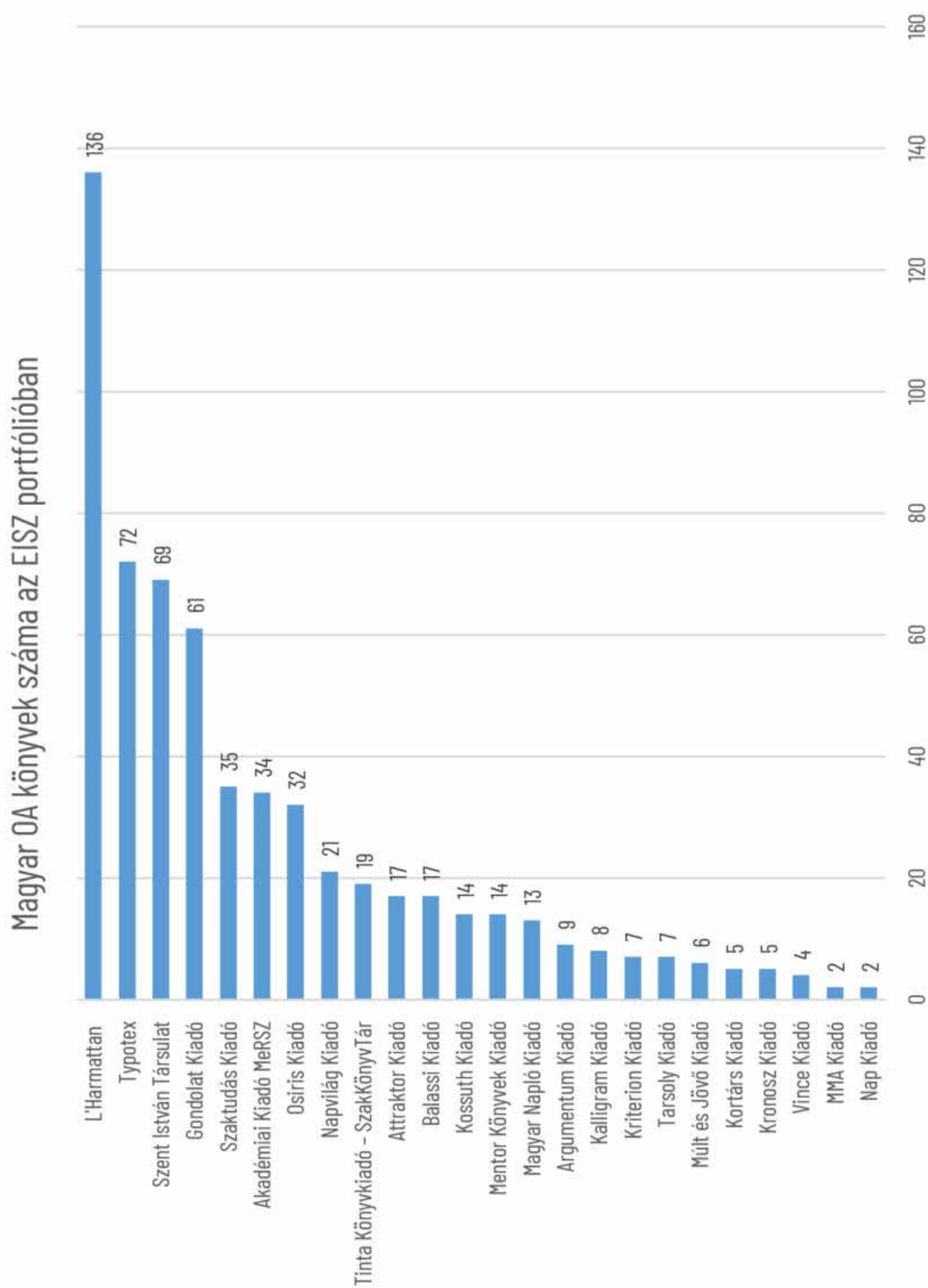
Március 14. 10:00 Scopus – How to get indexed

Március 25. DOI, Open Journal Systems, MTMT, repozitórium

Március 27. Az indexelő adatbázisok: a választás tétje

2024. évi OA publikált cikkek kiadónkénti megoszlása

A 2024. évben a Határon túli projekt keretében 34 határon túli intézménynek biztosítottunk hozzáférést az EISZ portfóliójában elérhető összes magyar szolgáltatáshoz. 2024-ben NKFIH pályázat nem állt rendelkezésünkre a projekt külön finanszírozására, a Programtanács felhatalmazása alapján a központi keret terhére biztosítottuk a határon túli hozzáférést.

A nemzeti nyílt tudomány állásfoglalásnak megfelelően bővíteni tudtuk az open access tartalmak mennyiségét.

A COMPASS adatbázis fejlesztése érdekében 2024-ben a SKOLL Learning Technologies Kft-vel kötöttünk szerződést (ez a cég programozta a COMPASS adatbázist), a fejlesztés célja, hogy további adatokat, konferenciaközleményeket és konferenciaköteteket integráljunk az MTMT adatbázisból a COMPASS+ rendszerébe.

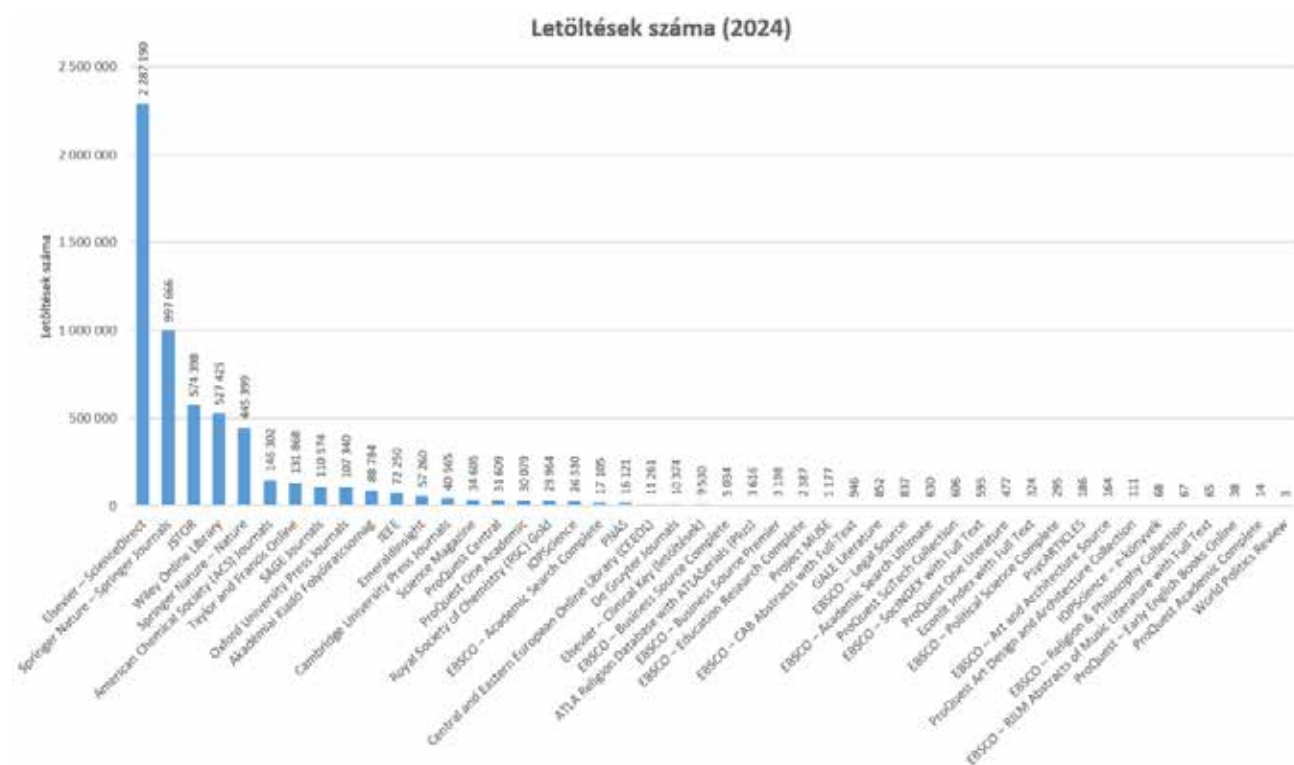
2024. május 27–29. között Belső-Stefán Eszter, Dániel Ágnes és Nagy-Bozsokyné Keresztes Júlia képviselte a konzorciumot a zágrábi Közép-Kelet Európai konzorciumok egyeztetésén.

2024. szeptember 9–11. között Kalydy Dóra litván konzorcium meghívására Vilniusban mutatta be az EISZ működését.

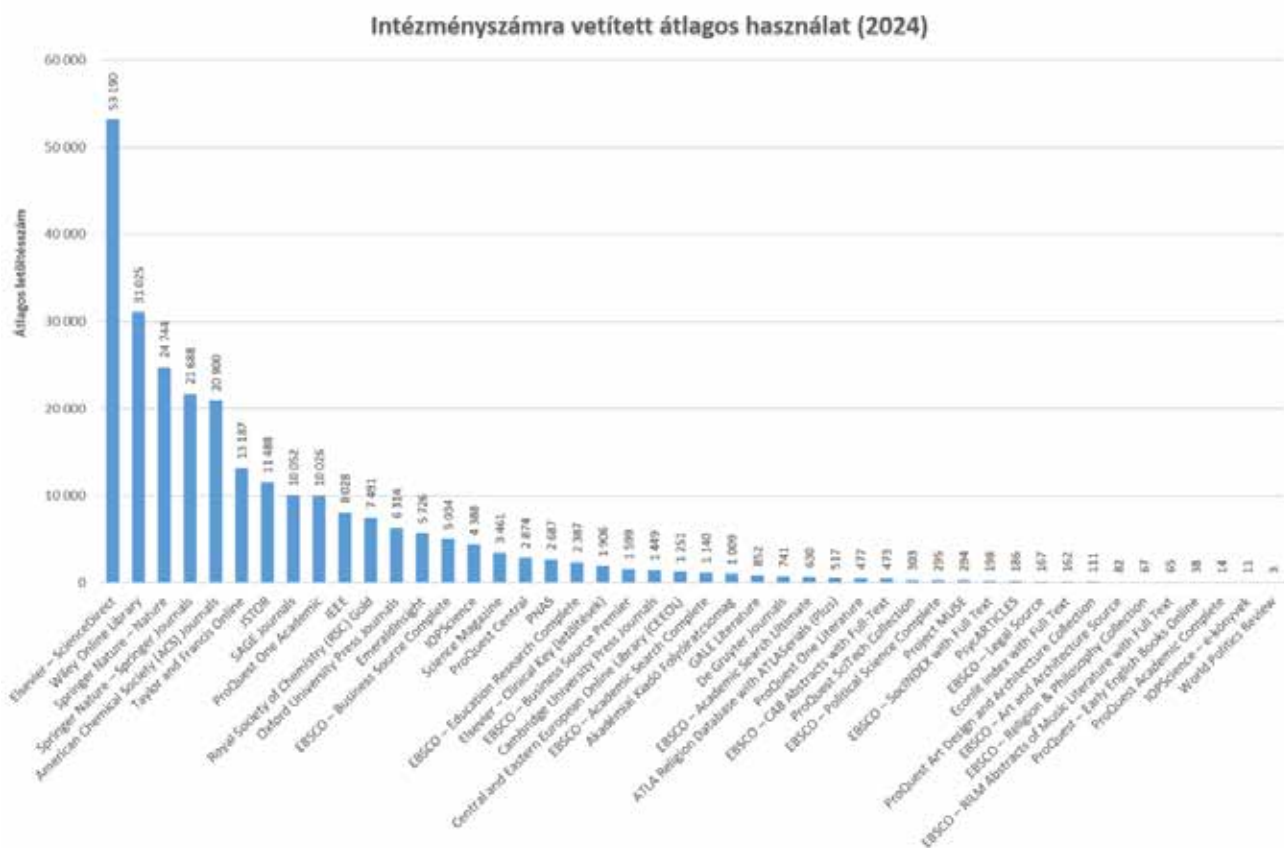
2024. november 14. A World Science Forum szatellit rendezvényeként került megrendezésre immár hetedik alkalommal a Focus on Open Science konferencia.

Használati statisztika

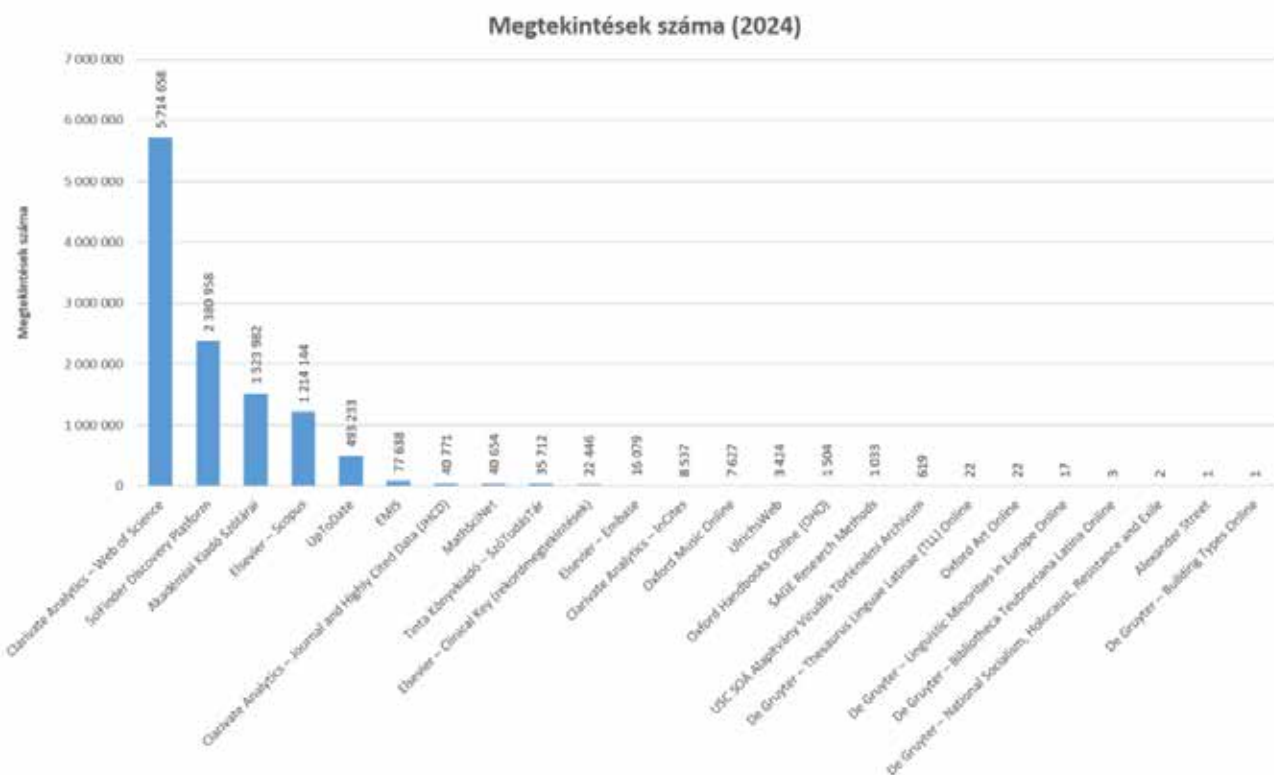
A 2024. évi teljes használati statisztikát az alábbi ábrák mutatják.

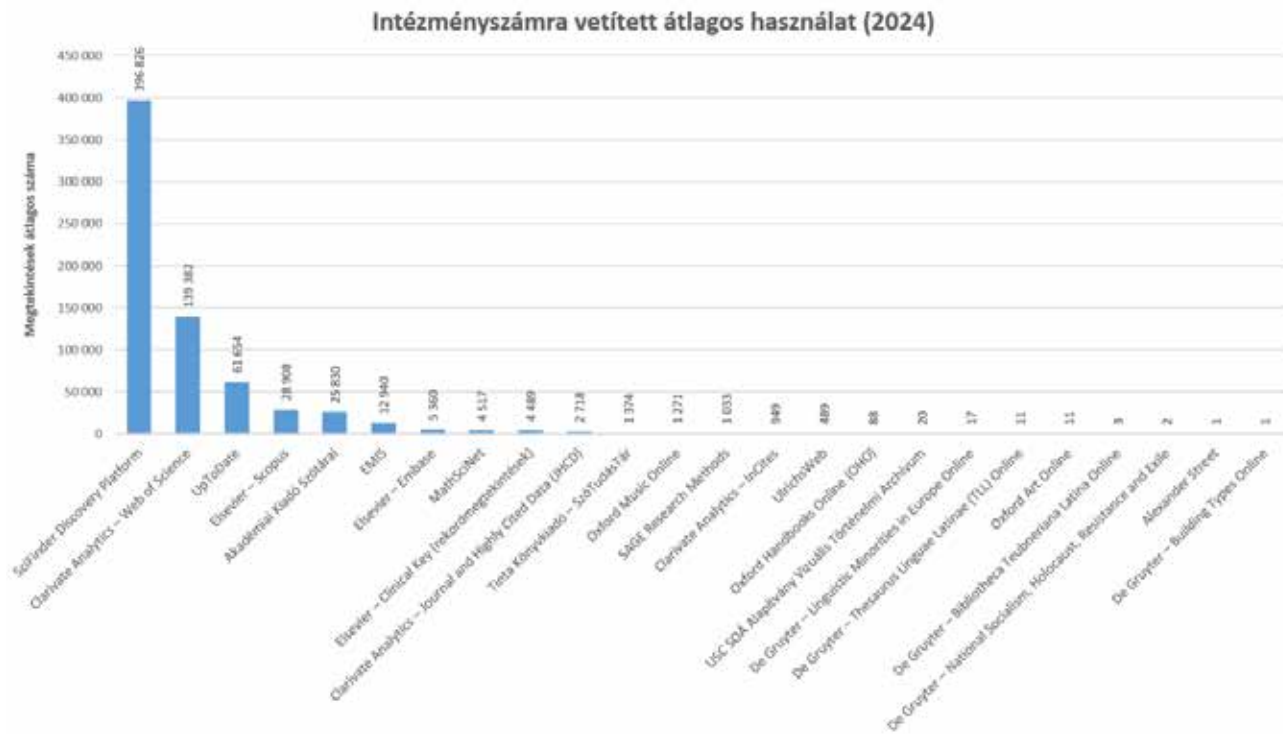

TELJES SZÖVEGŰ ADATBÁZISOK

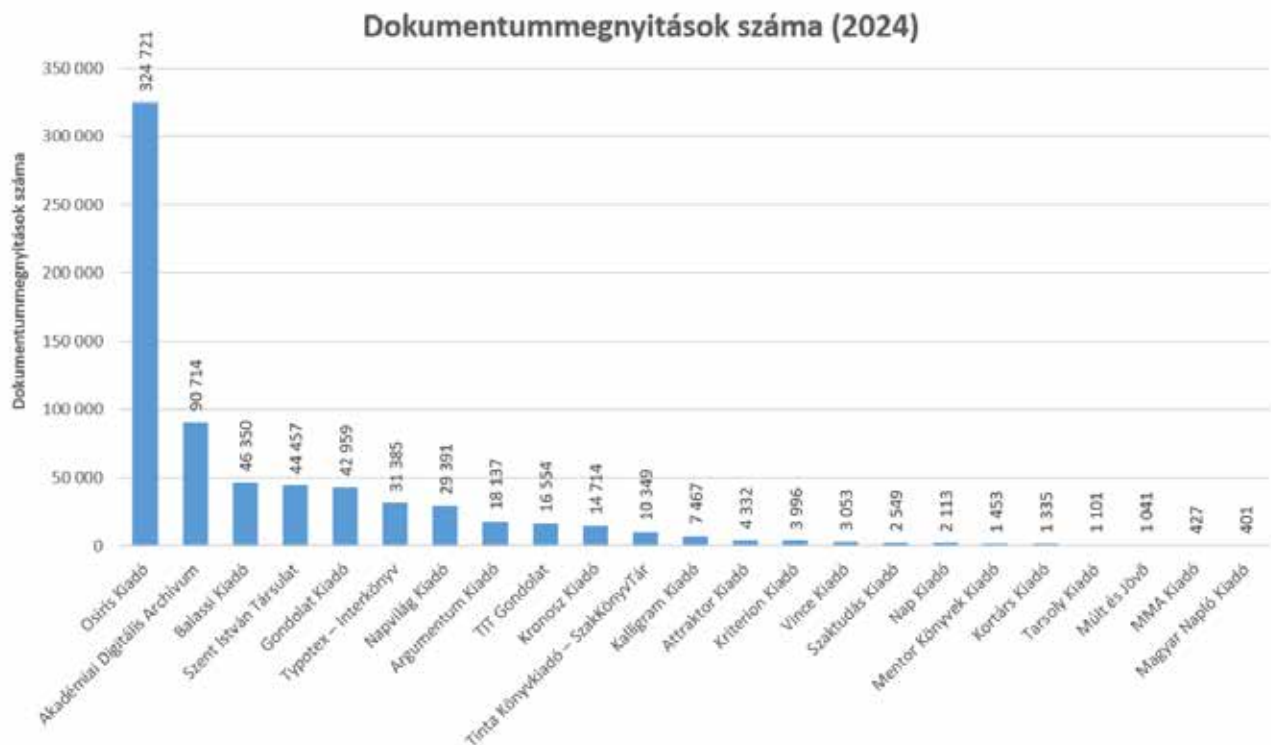

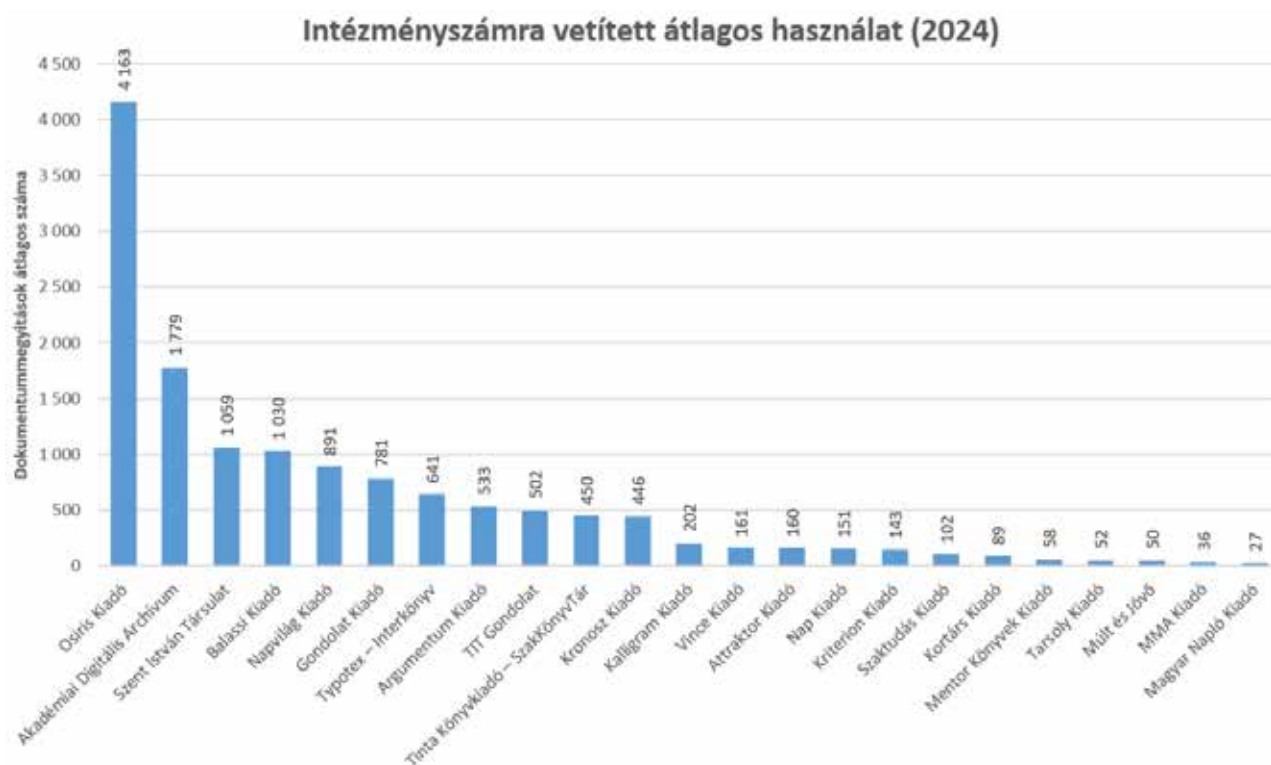
NEM TELJES SZÖVEGŰ ADATBÁZISOK

MAGYAR KÖNYVES ADATBÁZISOK

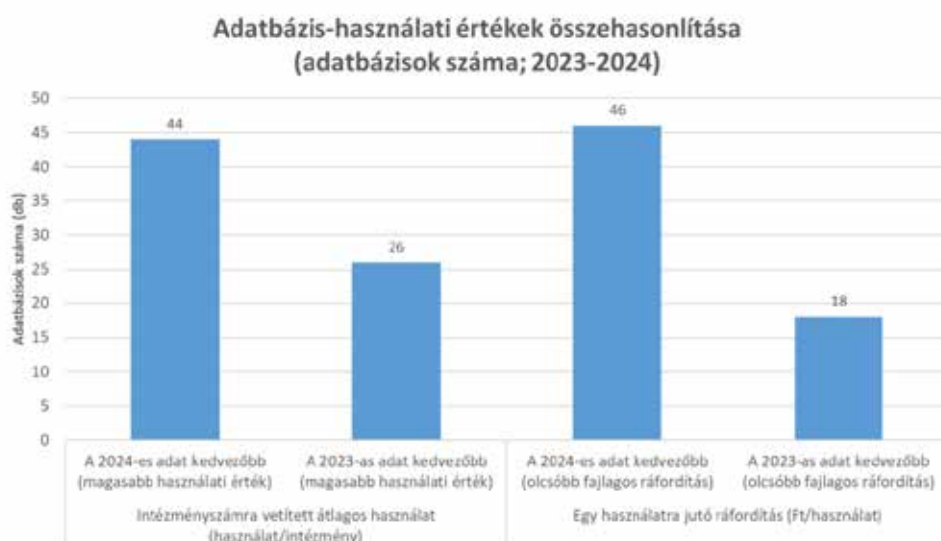

Adatbázis-használati értékek összehasonlítása (2023-2024)

Az alábbi kimutatással kapcsolatban néhány megjegyzés:

- Intézményszámra vetített átlagos használat és fajlagos költség mutatók alapján hasonlítja össze az adatbázisok 2023-as és 2024-es értékeit
- A kimutatásokban csak olyan adatbázisok szerepelnek, melyek esetében a 2023-as és 2024-es adatok is rendelkezésre állnak
- A kimutatás nem adatbázis-használati értékeket mutat be, hanem azt, hogy hány adatbázis esetében kedvezőbb a 2023-as, illetve a 2024-es használati és ráfordítási érték
- Ez a kimutatás a különbségek mértékét (tehát a 2023-as és 2024-es érték százalékos eltérését) nem veszi figyelembe

7. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár ebben az évben is tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta a levéltári kutató- és ügyfélszolgálatot (az utóbbit leginkább az MTA Titkársága részére).

Az iratállomány növekedése nem volt nagy, összesen 17,68 ifm anyagot vettünk át, jelentős iratanyag érkezett a 201. Doktori Tanács és a 202. Bolyai Ösztöndíj fond anyagához. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3966,64 ifm-t.

Az év folyamán többször is voltunk a HUN-REN ATK Talajtani Intézetében, mert a 2019 előtti levéltári anyag illetékségből minket illet. Először megnéztük, hogy milyen anyagokat akarnak átadni, majd némi nehézség után, ősszel elhoztuk az összekészített iratokat, amelynek csak egy részéhez kaptunk jegyzéket, így csak ezek rendezése után derül ki, hogy pontosan mennyi anyaggal gyarapodtunk (kb. 1-2 ifm). Sajnos az intézet régi irattári anyaga elázott egy csőtörés alkalmával, ezért kaptunk ilyen kevés anyagot.

A kutatók és a levéltárosok legtöbb munkája 2024-ban is szorosan kötődött a Magyar Tudományos Akadémia és Könyvtára 200 éves évfordulója megünneplését előkészítő munkákhoz. Nemcsak a kutatószolgálati kérések, hanem a levéltár rendező munkája is ehhez kapcsolódott. Folytattuk az 1990 utáni elnöki anyag és az 1989 utáni főtítkári értekezletek rendezését, és ehhez elkészítettük az értekezlet napirendi pontjainak jegyzékét is. Ezen kívül darabszinten rendeztük a Társadalomtudományi Főosztály 1985 után keletkezett iratanyagát és a Történettudományi Intézet egyes anyagrészeit.

Az MTA200 bizottság felkérésére Hay Diana az *MTA története képekben* című albumhoz megírta az Akadémia 1918-2020 közötti történetét, Zsidi Bernát elkészítette a

Fejezetek a Magyar Tudományos Akadémia múltjából és jelenéből című kötethez a „Határvonalhoz értünk” – Az 1994-es akadémiai törvény elfogadásának három szakasza című tanulmányát. A levéltár munkatársai az év folyamán több tanulmányt készítettek az MTA Titkárság Kommunikációs Főosztály számára az MTA200 honlapra. Hay Diana részt vett az MTA200 Határtalan történet bizottság munkájában is. A bizottság az Akadémia 200 éves történetében minden évhez keresett egy eseményt, a javaslatok elkészítésében és ellenőrzésében Hay Diana is tevékenyen közreműködött. 2024. március 19-én Hay Diana részt vett egy podcast beszélgetésen a HUN-REN BTK Történettudományi Intézetében, amelyet Szilágyi Adrienn készített vele és Fónagy Zoltánnal az Akadémia történetéről és a most folyó kutatásokról.

Novemberre megjelent a *Nők a tudomány fellegvárában. Kutatói életutak a Magyar Tudományos Akadémián 1951-2021* című könyv, amelyet a szerkesztők (Hay Diana és Schadt Mária) a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából november 6-án mutattak be az érdeklődőknek. Ugyanekkor került bemutatásra a *Magyar Tudományos Akadémia Mecénásai* kötet is, amelyben megjelent Zsidi Bernát tanulmánya, *Az Akadémia támogatói a rendszerváltás óta*.

Zsidi Bernát részt vett a könyvtár közösségi média csapatának a munkájában, és kikereszte azokat a témákat, amelyeket az év folyamán a levéltár munkatársai elkészítettek a könyvtári Facebook oldalra.

Hay Diana részt vett június 30. - július 3. a Zentán (Szerbia) rendezett levéltáros vándorgyűlésen, és az év folyamán kétszer is adatokat szolgáltatott a levéltári szakfelügyelőnek, aki 2024-ben a levéltári infrastruktúrát és a levéltári költségvetést vizsgálta.

Paládi Renáta május 8-án *Ukrajnai levéltári kutatások 1991 után: kutatási tapasztalatok a kijevi közgyűjteményekben*

címmel előadást tartott a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) Hungarika munkacsoportja és az intézmény Tudományos Igazgatósága által rendezett III. Hungarika workshopon. Paládi Renáta május 21-től július 22-ig főigazgatói engedéllyel a Klebelsberg Kuno Ösztöndíj keretein belül levéltári alapkutatásokat folytatott a Kárpátaljai Területi Állami Levéltárban a *Magyar-ukrán turisztikai kapcsolatok a Szovjetunióban, 1960-1988* témában. A kutatott levéltári anyagról készített részletes jegyzék olvasható e-levéltár MNL OL X szekció Hungarikajelentés-gyűjteményben.

A 200 éves évfordulóra való készülés a kutatóforgalomban is meglátszott, így 2024-ben 35 kutató kért és kapott

kutatási engedélyt. A kutatók 261 alkalommal 629 raktári egységnyi anyagot kaptak kézhez és 28 oldal másolatot készítettünk részükre. 6 fotójegyet állítottunk ki és 58 esetben írásbeli választ adtunk nekik.

Az ügyfélszolgálati statisztika a következő volt: az MTA Titkárságának (és más érdeklődőnek) 51 esetben (ebből 35 esetben írásban is) adtunk felvilágosítást vagy kerestünk elő iratot. Munkaviszony-igazoláshoz 13 esetben kerestünk elő anyagot vagy írtunk levelet arról, hogy hol található az anyag.

8. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA

8.1 MUNKATÁRSOK TAGSÁGA, TESTÜLETI TEVÉKENYSÉGE

Babus Antal

MTA Köztudománya, Nyelv- és Irodalomtudományok
Osztálya
Magyar Írószövetség Felügyelő Bizottsága tagja
Magyar Írószövetség Arany János Alapítvány kuratóriumi
tagja

Magyar-Iráni Baráti Társaság

Journal of Arabic and Islamic Studies című folyóirat
szerkesztőbizottság tagja

The Arabist. Budapest Studies in Arabic című folyóirat
társzerkesztője

Bató Zsuzsa

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Fejős Edina

Magyar Irodalomterápiás Társaság

Bedecs László

Szépírók Társasága

Ferenczi Roland

MTA Köztudománya

Magyar Őkörtudományi Társaság

Magyar-Indiai Baráti Társaság tagja

European Network of Dravidian Studies (ENDS)

Kőrösi Csoma Társaság

TamiLex lexikográfiai projekt (2023-tól külső, 2024-től
rendes tag)

European Association for South Asian Studies (EASAS)

Bereiné Vasas Andrea

Magyar Irodalomterápiás Társaság

Csabai Ágnes

Református Egyház Doktorok Kollégiuma

Fóris-Paládi Renáta

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Dávid Nóra

Society of Biblical Literature

European Association of Biblical Studies

The Enoch Seminar

Magyar Hebraisztikai Társaság

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar Őkörtudományi Társaság

Sapiens Ubique Civis

Journal for the Study of the Pseudepigrapha című
folyóirat szerkesztőbizottság tagja

Gyuricza Andrea

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Hay Diana

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Dévényi Kinga

MTA Köztudománya

MTA Orientalisztikai Bizottság

Kőrösi Csoma Társaság, választmányi tag

UEAI (Union Européenne des Arabisants et Islamisants)

TIMA (The Islamic Manuscript Association)

Magyar-Egyiptomi Baráti Társaság

Holl András

Nemzeti Open Science Tanácsadó Testület tagja

HUNGARNET elnökségi tagja

NETWORKSHOP Program Bizottság tagja

HRDA koordinátor

EOSC Task Force Long Term Data Preservation tagja

ALLEA (All European Academies) Permanent Working
Group Intellectual Property Rights (PWGIPR) tagja

Horányi Károly

Szabó Lőrinc Alapítvány kuratóriumának tagja

Isztray Simon

Magyar Goethe Társaság

Jablonkay Judit

Kőrösi Csoma Társaság

Kalydy Dóra

Magyar Könyvtárosok Egyesülete alelnök (2023. májustól)

MKE Társadalomtudományi Szekció tag

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció elnöke

Hungarnet Díj Bizottsági tag

LIBER Citizen Science Working Group tag

LIBER Executive Board tag (2022. július 7-től)

LIBER Conference Programme Committee tag

Kasza Zsófia

Magyar Aleph Csoport

RDA-HU Munkacsoport (MNMKK OSZK)

MARC21 Munkacsoport (MNMKK OSZK)

Országos Könyvtári Szabványosítási Bizottság

MOKKA Egyesület (titkár)

Kelecsényi Ágnes

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar-Indiai Baráti Társaság

Kónya Franciska

MTA Köztisztviselői, Nyelv- és Irodalomtudományok
Osztálya

Magyar 18. Század Kutató Társaság

Kordics Noémi

Romániai Germanisták Társasága

MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság

Krähling Edit

Ókortudományi Társaság

Molnár Andrea

Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund kuratóriumi
tagja

Magyar Goethe Társaság tagja

Monok István

Acta Comeniana (Praha), Tudományos Tanács tagja

Apulum. Historia et Patrimonium, Alba Iulia, Tudományos
Tanács tagja

Associazione Culturale Italoungherese del Friuli Venezia
Giulia „Pier Paolo Vergerio” (Trieste), socio onorario
Bibliotheca Apostolica Vaticana, BAVIC tudományos
tanács tagja

Budapest "A Világ Könyvfővárosa" Szakmai Tanácsadó
Testület tagja

Centro di Studi Adria-Danubio (Trieste), socio onorario
Crisopoli. Bolletino del Museo Bodoniano di Parma,
Tudományos Tanács tagja

Erdélyi évszázadok. A Kolozsvári Magyar Történeti
Intézet Évkönyve, szerkesztőbizottsági tag

Erdélyi Múzeum, Kolozsvár, szerkesztőbizottsági tag
Evangélikus Országos Gyűjtemények, Országos
Igazgatótanács, elnök

Gesellschaft für Buchforschung in Österreich, Wien-
Heidelberg tagja

Gróf Mikó Imre Alapítvány az Erdélyi Múzeum Egyesület
támogatására, elnök

Histoire et civilisation du livre. Revue internationale,
Genève, Droz, szerkesztőbizottsági tag

Kaleidoscope – Integrált Művelődés- Tudomány- és
Orvostörténeti Lap. Kaleidoscope – Integrated
Magazine of History of Science, Culture and Medicine,
szerkesztőbizottsági tag

Kuratorium des Ungarischen Institut München e. V., tag
Livro, Revista do Núcleo de Estudos do Livro e da Edição,
Sao Paulo, Brazília, Tudományos Tanács tagja

Lymbus. Magyarságtudományi forrásközlemények,
szerkesztőbizottsági tag

Magyar 18. század Kutató Társaság tagja

Magyar Elektronikus Könyvtár Egyesület tagja

Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja
 Magyar Könyvszemle, főszerkesztő
 Magyar Történelmi Társulat tagja
 MTA Bicentenáriumi Ünnepségek Előkészítő Elnöki Bizottság tagja
 MTA Elnökség állandó tagja
 MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság tagja
 MTA Könyvtártörténeti és Bibliográfiai Munkabizottság, elnök
 MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja
 MTA Művelődéstörténeti Bizottság tagja
 MTA Székház Rekonstrukciós Szakértői Elnöki Bizottság tagja
 Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, társelnök
 Per aspera ad astra. A Pécsi Tudományegyetem egyetem- és művelődéstörténeti folyóirata, Tudományos Tanács tagja
 Polymatheia. Művelődés- és Neveléstörténeti Folyóirat, szerkesztőbizottsági tag
 Revista Română de istorie a Cărtii. București, Biblioteca Natională a României, szerkesztőbizottsági tag
 Studia historica Adriatica ac Danubiana. Periodico delle relazioni storico-culturali tra i paesi dell'area adriatico-danubiana (Trieste), Tudományos Bizottság tagja
 Ungarn Jahrbuch, München, szerkesztőbizottsági tag
 WEB-FU – Elektronische Beiträge des Instituts für Finnougristik, Universität Wien, Institut für Europäische und Vergleichende Sprach- und Literaturwissenschaft, Tudományos Tanács tagja

Nagy Ágnes

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Novák Béla

Magyar Levéltárosok Egyesülete

Orosz Gergely

Kőrösi Csoma Társaság
 Tibet Társaság
 International Association of Tibetan Studies

Rottár Máté

Kőrösi Csoma Társaság

Sallai Ágnes

Magyar Biológiai Társaság: Állattani Szakosztály, Ökológiai Szakosztály

Severino-Varsányi Orsolya

MTA köztestülete
 Magyar Patrisztikai társaság

Stumpf Anna

Kőrösi Csoma Társaság

Szegedi Nóra

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció
 Magyar Fenomenológiai Egyesület
 Magyar Filozófiai Szemle szerkesztőségi tag

Sziklay Cs. Mónika

Csokonai Vitéz Mihály Irodalmi és Művészeti Társaság (Hévíz)
 Magyar Történelmi Társulat

Tatár Sándor

Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület
 Magyar Műfordítók Egyesülete
 Szépirok Társasága
 Die Kogge : Europäische Autorenvereinigung (nemzetközi írószervezet)
 Magyar PEN Club

Vágvölgyi Dávid

Pro Regno Hungariae Alapítvány

Zsidi Bernát

Magyar Levéltárosok Egyesülete

8.2 Szakmai programok külföldön

Tömör Pál, a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály vezetője, valamint Ferenczi Roland, a Keleti Gyűjtemény vezetője 2024. március 11–14. között szakmai látogatáson vett részt Strasbourgban, a BNU könyvtárában.

Isztray Simon és Illy Zsolt 2024. április 2–4. között szakmai úton Prágában jártak a Cseh Nemzeti Könyvtárban, Truchlá Klára meghívásából a nemzetközi cserekapcsolatok erősítése céljából.

Stumpf Anna (Keleti Gyűjtemény) több fontos nemzetközi eseményen képviselte személyesen intézményünket Ausztriában, Türkmenisztánban, Törökországban és Üzbegisztánban. (Részletesebben a konferencia előadásoknál kerül kifejtésre.)

Bagi Judit (Keleti Gyűjtemény) a Könyvtár támogatásával utazott december elején Londonon keresztül Oxfordba, hogy Lóczy Lajosnak a Weston Library Stein-gyűjteményében lévő leveleit kutassa.

2024. november 9–10-én az MTA KIK és a kínai Center for Studies of Marxist Social Theory at Nanjing University „International Academic Symposium Revisiting Lukács” címmel nemzetközi konferenciát, és Lukács György életét, munkásságát bemutató kiállítást rendezett. Lukács Györggyel kapcsolatos 70 kötetnyi könyvajándékkal és a Kézirattárban őrzött képek, dokumentumok digitális változatával járultunk hozzá a Kína történetében első, Lukács György életéről rendezett kiállításához.

A konferencián Babus Antal két előadást tartott:

1. *Two ways out of chiliazm: György Lukács and Lajos Fülep*
2. *Documents, manuscripts, letters and photos in the bequest of György Lukács*

8.3 Könyvkiadás

Komáromi Csipkés György: *Anglicum Spicilegium. Angol tallózás*, ford. C. Vladár Zsuzsa, Budapest, ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, MTA KIK, 2024

Galavics Géza: *Képtörténet és társadalomtörténet. Kora újkori nézőpontváltozások az európai és magyarországi cigányábrázolásokon*, sajtó alá rend. Székely Júlia, Budapest, MTA-MTA KIK, 2024 (Székfoglaló előadások a Magyar Tudományos Akadémián)

Magyarországi magánkönyvtárak VI., sajtó alá rend. és szerk. Monok István, Budapest, MTA KIK, 2024 (Adattár a XV–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 13/6.)

Ligeti Lajos: *Journey to Kabul. Louis Ligeti's Tursmen Materials*, ed. Rottár Máté–Stumpf Anna, Budapest, MTA KIK, 2024.

Iohannes Filiczki de Filefalva: *Carmina Quae Extant Omnia*. ed. David Molnar, Budapest, MTA KIK–Reciti Kiadó, 2024.

Esterházy Pál és Thököly Éva *iratai. 2. egyéb iratok*, sajtó alá rend. Viskolcz Noémi, Zvara Edina, Kiss Erika, Király Péter, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2024 (Esterhazyana. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Esterházy-közleményei, 7.)

Egy különös utazás. Kaufmann Dávid (1852–1899) és gyűjteménye, írta és szerk. Quaglia, Fabrizio, Kelecsényi Ágnes, Budapest, MTA KIK, 2024.

Szalai Béla: *Most van az ideje a hadakozásnak. A magyar történelem kortárs metszeteken 1685–1686, I. kötet*, Budapest, MTA KIK, 2024.

Szalai Béla: *Most van az ideje a hadakozásnak. A magyar történelem kortárs metszeteken 1685–1686, II. kötet*, Budapest, MTA KIK, 2024.

Lővei Pál: *Töredékek. Sírkövek, faragványok, lenyomatok*, Budapest, MTA-MTA KIK, 2024 (Székfoglaló előadások a Magyar Tudományos Akadémián)

Magyarországi magánkönyvtárak VII. 1540–1760, sajtó alá rend. és szerk. Monok István, Budapest, MTA KIK, 2024 (Adattár a XV–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 13/7.)

Viskolcz Noémi: *Az öntörvényű palatinusné. Thököly Éva*, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2024 (Esterhazyana. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Esterházy-közleményei, 8.)

Sándor Soós, Phd: *Enhanced knowledge discovery in scientific communities via the integration of science mapping methods and its „proof of concept” application to complex research problems*, Budapest, MTA KIK, 2024 (Tanulmányok a tudományelemzés mai gyakorlatáról, 2.)

Kégli Ferenc: *A magyarországi szabadkőművesek és a könyvtárak a dualizmus korában*, Budapest, MTA KIK, 2024 (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának közleményei, Új sorozat, 51(126))

Gyuricza Andrea: *A Nemzeti Casino könyvtára*, Budapest, MTA KIK, 2024 (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának közleményei, Új sorozat, 52(127))

Radnóti Miklós: Bori notesz. A bori munkaszolgálat versei és dokumentumai. Poket Publishing – MTA KIK, Budapest, 2024.

Radnóti Miklós: „Mindig rohantam az utcán. Radnóti Budapestje. Poket Publishing – MTA KIK, Budapest, 2024.

A könyvtár történetét feldolgozó bicentenáriumi kötethez a szerzők elkészültek tanulmányaikkal és elküldték azokat a szerkesztőknek.

8.4 PUBLIKÁCIÓK

Babus Antal

Two ways out of chiliazm: György Lukács and Lajos Fülep. In: *International Academic Symposium Revisiting Lukacs : Proceedings of the Conference*. Nanjing, Kína: Center for Studies of Marxist Social Theory at Nanjing University, 10–20.

Bilicsi Erika

Bilicsi Erika–Holl András: *Modern tudományos publikálási technikák könyvtáros szemmel*. Magyar Tudomány 185:7, 930–938.

Folyóirat-publikálás könyvtáros szemmel: a szerkesztőségi munka támogatása. Orvosi Könyvtárak 64:1, 19–22.

Gyuricza Andrea

A Nemzeti Casino könyvtára. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ. (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának közleményei, Új sorozat, 52(127))

Holl András

Bilicsi Erika, Holl András: *Modern tudományos publikálási technikák könyvtáros szemmel*. Magyar Tudomány 85:7, 930–938.

Nem mindennapi digitalizálás – rendezvény a Budapesti Műszaki Egyetemen. Orvosi Könyvtárak 21:3, 22–24.

Holl András, Andódy Katalin: *Adatbányászati gyakorlatok repozitáriumra és MTMT-re*. In: Tick József, Kokas Károly, Holl András (szerk.) *Az oktatás, a kutatás és a közgyűjtemények digitális transzformációja felsőfokon: NETWORKSHOP 2024: 33. Országos Informatikai Konferencia: 2024. április 3–5. Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger*. Budapest, HUNGARNET Egyesület, 16–21.

MTMT – a National CRIS System in Hungary. Procedia Computer Science 249, 37–39.

Kollár László, Balla Andrea, Csuka Gyöngyi, Holl András, Soós Sándor: *A tudományos eredmények közlésének és értékelésének változása, a publikációkkal kapcsolatos visszaélések új formái – Changes in the Communication and Evaluation of Scientific Results, New Forms of Misuse of Publications*. Magyar Tudomány 185:1, 54–70.

Kollár László, Fésüs László, Góczy Elen, Halmai Péter, Hartmann Bálint, Holl András, Kaptay György, Lencsés Ákos, Makara B. Gábor, Monok István et al.: *Javaslatok a predátor jelenség hazai kezelésére*. Magyar Tudomány 185:1, 71–81.

Madarász Gábor, Ligeti-Nagy Noémi, Holl András, Váradi Tamás: *OCR Cleaning of Scientific Texts with LLMs*. In: Rehm, Georg; Dietze, Stefan; Schimmler, Sonja; Krüger, Frank (szerk.) *Natural Scientific Language Processing and Research Knowledge Graphs: First International Workshop, NSLP 2024, Hersonissos, Crete, Greece, May 27, 2024, Proceedings*. Cham, Springer Nature Switzerland, 49–58. Paper: Chapter 4.

Soós Sándor, Holl András, Csuka, Gyöngyi: *Felmérések a hazai publikálási szokások változásáról*. Magyar Tudomány 185:1, 102–113.

Isztray Simon

Lemberg nyomában. Lutz C. Kleveman: Lemberg. Európa elfeledett közepe. (Élet és Irodalom, LXVIII. évfolyam, 19. szám)

"Ki lesz az helyettem?" *Frédéric Gros: Engedetlenség. Az ellenállás filozófiája* (Élet és Irodalom, LXIX. évfolyam, 2. szám)

„A házat nem volt könnyű meglátni...” (Henry David Thoreau: *A gyaloglásról*), 1749.hu

Kapus Erika

Guruló változás: Kerékpáros kószáló(nő)k a nagyvárosban. Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris E folyóirat 14:2.

Kiss Anna

Kiss, A., Soós, S., & Petróczi, A. (2024). Impact as equalizer: the demise of gender-related differences in anti-doping research. *Scientometrics*, 129(7), 4071–4108.

Krähling Edit

Bár együtt lehetnénk most, a midőn életünk legszebb napjait éljük!: Radnóti Miklós szüleinek nyomában. Irodalomtörténeti Közlemények 128:2, 219–239.

Máté Ágnes

Cultural and Textual Transmission of an Early Modern Best-Seller: the Codex V G 46 (Biblioteca Nazionale Vittorio Emanuele II di Napoli) of E. S. Piccolomini's Historia de duobus amantibus in its Italian and Hungarian Context. In: Paola, Avallone; F., Molnár Mónika (szerk.) *Movement of Men, Goods and Cultures in Two Areas of Europe: Hungary and Southern Italy between the 15th and 21st centuries*. Napoli, Consiglio Nazionale delle Ricerche, 215–228.

Báthory Grizeldisz (1569–1590) levelei lengyelországi közgyűjteményekben. In: Monok István, Tamás Edit (szerk.) *A Báthoryak kora : XXV. Sárospataki Művelődéstörténeti Konferencia. Sárospatak, 2022. október 6-7*. Budapest, Sárospatak, L'Harmattan Kiadó, Tokaj-Hegyalja Egyetem, 81–96.

Lucretia, az író nő. Az RMNY 693 (ifj. Heltai, Kolozsvár, 1592) címlapillusztrációjának helye a Historia de duobus amantibus 15-16. századi ikonográfiai hagyományában – Rebakucs, Sárospatak 2023 konferencia kötet számára. (leadott kézirat)

Eurialus, a ló, és a Historia de duobus amantibus spanyol és lengyel illusztrációi a 16. századból – 2023. évi neolatin konferencia, Szeged kiadványba leadva.

Semmi új a Nap alatt: Kiss Aladár, Euriál és Lukrécia (1929)
– a Szörényi Lászlót köszöntő Antikvitás és Reneszánsz különszámba leadva.

Monok István

Das ungarische Bibliothekssystem und die Veränderungen der Situation der Bibliothekare nach 1990. Bibliothek Forschung und Praxis 48:3, 632–638.

Allen Ginsberg Molochjának birkózása Kis-Tóth Lajos álmaival. In: Lengyel Dr. Molnár Tünde (szerk.) *Agria Média 2023: A magas szintű digitális kompetencia a jövő oktatásának kulcsa: Agria Média 2023 és ICI-17 Információ-és Oktatástechnológiai konferencia. Konferenciakötet.* Eger, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Líceum Kiadó, 347–349.

Monok István (szerk.): *Magyarországi magánkönyvtárak VII.: 1540–1760.* Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ.

Nagyapák és unokák olvasmányai: a Batthyány és a Nádasdy család könyvtárainak tartalmi és nyelvi változásai a XVII–XVIII. század fordulóján. In: Béla Bálint, Latzkovits Miklós, Majoros Viktória (szerk.) *Balázs 75 : Tanulmányok Balázs Mihály 75. születésnapjára.* Budapest, Reciti Kiadó, 347–357.

Basel, Genf, Zürich: Einflussfaktoren auf die Geistesströmungen in Ungarn im Spiegel der Bibliotheken des 16. Jahrhunderts. In: Bernhard, Jan-Andrea; Leu, Urs B.; Cicaj, Viliam (szerk.) *Wissenstransfer: Der Einfluss des Schweizer Buches auf Ost- und Westeuropa in der Zeit des Ancien Régime.* Zürich, Theologischer Verlag Zürich, 187–211.

Monok István (szerk.): *Magyarországi magánkönyvtárak, VI.: 1617–1750.* Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ.

Pálinkó Éva

Éva, Pálinkó ; Norbert, Katona ; Gergő, Bendegúz Békési: *Academia–Industry Relationships in Hungary: Institutional Performance and the Role in Researcher Career Path.* In: Caragiu, Andrea; Martins, Elisabete (szerk.) *Proceedings: 14th World Congress of the RSAI: Sustainable Regional Economic growth: Global challenges and new regional development trajectories.* Angra do Heroísmo, Portugália: Regional Science Association International, 327–339.

Rottár Máté

Ligeti Lajos, Rottár Máté (szerk.), Stumpf Anna (szerk.): *Journey to Kabul: Louis Ligeti's Turkmen Materials.* Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ.

Sallai Ágnes

Sallai Ágnes, Szabó, Ádám: Botanikai témájú könyvek az Akadémiai Könyvtár alapító állományában. In: Demeter, András; Korsós, Zoltán; Mecsnóber, Melinda (szerk.) *Magyar Biológiai Társaság XXXIII. Vándorgyűlés.* Budapest, Magyar Biológiai Társaság, 22.

Soós Sándor

Enhanced knowledge discovery in scientific communities. MTA KIK, Budapest, 171 o.

Soós Sándor, Holl András, Csuka, Gyöngyi: *Felmérések a hazai publikálási szokások változásáról.* Magyar Tudomány 185:1, 102–113.

Kollár László, Balla Andrea, Csuka Gyöngyi, Holl András, Soós Sándor: *A tudományos eredmények közlésének és értékelésének változása, a publikációkkal kapcsolatos visszaélések új formái – Changes in the Communication and Evaluation of Scientific Results, New Forms of Misuse of Publications.* Magyar Tudomány 185:1, 54–70.

Kiss, A., Soós, S., & Petróczi, A. (2024). Impact as equalizer: the demise of gender-related differences in anti-doping research. *Scientometrics*, 129(7), 4071–4108.

Stumpf Anna

Ligeti Lajos, Rottár Máté (szerk.), Stumpf Anna (szerk.): *Journey to Kabul: Louis Ligeti's Turkmen Materials*. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ.

Szegedi Nóra

Antropológiai fordulat. Vidrányi Katalin Kant-értelmezésének és teológiai elképzeléseinek összefüggése. In: Bene László, Molnár Péter: *Teológia és antropológia: Tanulmányok Vidrányi Katalin emlékére*. Budapest, Gondolat, 289–301.

Tatár Sándor

Mi mi helyett meddig?; Színe ma... (versek). Jelenkor: Irodalmi és Művészeti Folyóirat: 67 (11), 1201–1202.

Kurdi, Imre, Tatár Sándor: *Perutz ins Ungarische übersetzt: Ein Dialog*. In: Bombitz, Attila; Horváth, Márta; Ritz, Szilvia (szerk.) *Unter drometenrotem Himmel: Geschichte, Fiktion, Identität im Werk von Leo Perutz*. Wien, Praesens Verlag, 183–192.

Magánymadeleine (vers). Műhely: Kulturális folyóirat: 47, 39.

Ugyan már!; message to China (vagy nem egészen oda) (versek). Népszava, 2.

(Haszontalan) játszmatörés; Most akkor hogy is van ez? (versek). Látó (Marosvásárhely): 35., 64–65.

Akkor éppen egyezzünk ki; Man. Kó. (versek). Irodalmi Szemle: A Szlovákiai Írók Szövetségének Irodalmi Folyóirata: 58, 3–5.

Hamlet-apokrif; így is lesz...; ...Lollim barna szemöldöke... (versek). In: *PENdrive antológia*, Budapest, Magyar Pen Klub. *Eszedbe ne jusson kocsival!; Fel a sursumcordával!.* Prae: Irodalmi Folyóirat (2), 136–138.

Hogy kicsodáján a Micimackónak? Hát a pajzán! (vers). Élet és Irodalom: 68, 17.

A látszódás csál(?) (vers). Népszava, 3.

Fel(eség)tételesmód: vers. Alföld: Irodalmi Művészeti és Kritikai Folyóirat: 75(6), 36–37.

Á; guccinálsz, mintha nem érdekelne!; Svédkeserű?? ~asztal! (versek). Parnasszus: Költészeti Folyóirat: 30 (3), 104–105.

Héraklész próbái? Ugyan már!; (cs)lPÁt hörp... dörgölni; Huhú(szt) (versek). Mozgó Világ: 50 (5), 44–45.

Drága Istenfia; Ez már csak így van (versek). Tempevölgy: Kultúra Művészet Tudomány: [16] (1), 3.

(új) történelmi lecke Fiamnak (vers). Mozgó Világ: 50 (2–3), 243.

Macskatriumf; Szkriptaszökevény (versek). Vigilia: 89 (3), 239.

(Azért van, amit még lehet!); Életlötty? (versek). Mozgó Világ: 50 (1), 43.

Szökik a levegő... (vers). Népszava, 4.

Capus, Alex, Tatár Sándor (műfordító): *A hamisító, a kémnő és a bombakonstruktőr (regényrészlet)*. Forrás: Irodalom-Művészet-Tudomány: 56, 17–30

Hensel, Kerstin, Tatár Sándor (műfordító): *Burokban születni (regényrészlet)*. 1749.HU

Goethe, Johann Wolfgang, Tatár Sándor (műfordító): *Egy és minden (vers)*. 1749.HU

Goethe, Johann Wolfgang, Tatár Sándor (műfordító): *Elemek (vers)*. 1749.HU

Goethe, Johann Wolfgang, Tatár Sándor (műfordító): *Szellemek éneke a vizek felett (vers)*. 1749.HU

Hofmannsthal, Hugo von, Tatár Sándor (műfordító): *A kínai császár beszél (vers)*. 1749.HU

Hofmannsthal, Hugo von, Tatár Sándor (műfordító): *Az álompótlék (esszé)*. 1749.HU

Hofmannsthal, Hugo von, Tatár Sándor (műfordító): *A külső élet balladája (vers)*. 1749.HU

Hofmannsthal, Hugo von, Tatár Sándor (műfordító): *Órák (prózavers)*. 1749.HU

Kracht, Christian, Tatár Sándor (műfordító): *Eurotrash (regény)*. Budapest, Typotex Kiadó.

Ménasse, Robert, Tatár Sándor (műfordító): *A bővítés (regényrészlet)*. Új Forrás: (9), 52–57,

Öziri, Necati, Tatár Sándor (műfordító): *Apajegy (regényrészlet)*. Jelenkor: Irodalmi és Művészeti Folyóirat: 67 (2), 148–157.

Zweig, Stefan, Tatár Sándor (műfordító): *Bábel tornya (esszé)*. 1749.HU

8.5 ELŐADÁSOK, PREZENTÁCIÓK, INTERJÚK

Babus Antal

Előadás

Madách Imre, Az ember tragédiája kiadásának történetéből. Budapest, Ferencvárosi Kolping Család, IX. Bakáts tér 13. 2024. január 27.

Tabu és újabb gyarapodások. Arany János hagyatéka az MTA KIK Kézirattárában. Örökség és áru: kéziratos írói hagyatékok a 19–20. században. Konferencia „A 19. századi magyar irodalom politikai gazdaságtana” Lendület-kutatócsoport szervezésében, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Irodalomtudományi Intézet. Budapest, 2024. február 23.

József Attila szovjetunióbeli recepciója. Gyöngyöstarján, Markovits Brigitta Községi Szintér, (Csütörtöki találkozások a könyvtárban), 2024. április 11.

Tanárok és tudósok a hírneves debreceni Vekkerdi családban. Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma. 2024. szeptember 30.

Az Akadémia története és értékeinek bemutatása az MTA székházban. Az Akadémia százkilencvenkilencedik évében – a kétszázadikról, MTA200 Előkészítő Bizottsága rendezvénye. Budapest, MTA Humán Tudományok Kutatóközpont. 2024. november 6.

Documents, manuscripts, letters and photos in the bequest of György Lukács. Center for Studies of Marxist Social Theory at Nanjing University. 2024. november 9., Nanjing, Kína

Two ways out of chiliasm: György Lukács and Lajos Fülep. Center for Studies of Marxist Social Theory at Nanjing University. 2024. november 9., Nanjing, Kína

TV, rádió, interjú

Vörösmarty Mihály: Szózat. Előadás *A hét műtárgya* sorozatban, M5 TV, Librettó, 2024. május 10.

Hit és tudás. Beszélgetés tudományról és hitről. Náray-Szabó Gábor vendége Babus Antal, Mária Rádió, 2024. november 21., 21:05– 21:55.

Molnár Pál: *Bérbaltavár már most is fénylik: Interjú Babus Antallal, a Nagy Gáspár Irodalmi és Művészeti Díj 2024. évi kitüntetettjével.* Az interjú megjelent a gondola.hu és a presnaz.eu hírportálokon. https://gondola.hu/cikkek/153048-Berbaltavar_mar_most_is_fenylik.html

Dávid Nóra

Így lettek drágakövekké és szép gyöngyökké (Hom. VIII.12) – a drágakövek szerepe a Pszeudo-Klementinákban és a Henok-hagyományban. Schweitzer Lectures, a Magyar Hebraisztikai Társaság konferenciája, Budapest, PPKE, 2024. február 1.

Döntések az Örökkévaló előtt – Megjegyzések az urím és tummím értelmezési lehetőségeihez a qumráni tekercsek tükrében. XV. Magyar Ókortudományi Konferencia, PPKE BTK E 401., Esztergom, 2024. május 24.

Angyalok és démonok, avagy beszélhetünk-e zsidó mágiról az ókorban. Kutatók éjszakája, Szeged, SZTE BTK, (2024. szeptember 27.

Az angyalok bűne és az asszonyi pipere – A Virrasztók könyve és Tertullianus, Az asszonyi cicomáról című művének párhuzamai. Női identitás, női életutak az antikvitásban – Workshop, Szeged, SZTE BTK), 2024. november 6.

Fejős Edina

Üzenet a palackban. Biblioterápiás foglalkozások havonta

Ferenczi Roland

Tamil gasztronómia az ókortól napjainkig. Előadás az Indiai Nagykövetséggel együttműködésben az ELTE Indológia Tanszékén. Budapest, ELTE BTK, 2024. április 18.

Tamil királyok nyomában Dél-Indiában. Előadás a Pécsi Tudományegyetem Nemzetközi Igazgatóságának felkérésére. Pécs, Művészetek és Irodalom Háza, 2024. március 28.

Insights into a Maritime World. Understanding Indian Ocean Trade through an Old Tamil Littoral Narrative. Universität Hamburg Abteilung für Kultur und Geschichte Indiens und Tibets tanszékén, Hamburg, 2024. november 13.

Gyuricza Andrea

A Nemzeti Casino és könyvtára az újabb kutatások tükrében. Előadás a Budakeszi Széchenyi Baráti Kör szervezésében: "Széchenyi esték", 2024. május 13.

Hay Diana

Előadás az MTA KIK jubileumi rendezvényeiről és ünnepi kiadványairól. *Az Akadémia százkilencvenkilencedik évében – a kétszázadikról,* Magyar Tudomány Ünnepe, MTA, 2024. november 6.

Izstray Simon

Mit jelent a szellem szabaddá válása, vagyis a "szabad szellem" típusa Nietzschénél? A szabadság színe és visszája konferencia, Magyar Fenomenológiai Társaság, 2024. május 23.

Kalydy Dóra

Közösségi tudomány a könyvtárakban – megújuló szerepek és lehetőségek, Informatikai és Könyvtári Szövetség, Vármegyei Könyvtárak tagozat ülése, 2024. január 31.

Nyílt tudomány – Közösségi tudomány alapfogalmak, könyvtári szolgáltatások, Könyvtárostanárok Egyesülete, tavaszi szakmai nap, 2024. március 27.

Hungarian CS project examples, Citizen Science Workshop, Budapest, MTA KIK, 2024 szeptember 2-3.

A Könyvtárak ma és holnap, Magyar Népművelők Egyesülete 40. Vándorgyűlés, Szentes, 2024. május 15.

Electronic Information Services – transformative agreements, Couperin, Montpellier Egyetem, 2024. október 14.

The challenges and the achievements of the Hungarian Citizen Science projects, Horvát Nemzeti Könyvtér, Zágráb, 2024. október 30.

Közösségi tudomány a könyvtárakban, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest, 2024. november 13.

Mi a közösségi tudomány, Tokaj-Hegyalja Egyetem, címkeprojekt megnyitó, 2024. november 15. Sárospatak,

Being a LIBER member institution, LIBER Winter Event, 2024. november 25.

Kapus Erika

Nem ütközve emberhangba, érthetőbb az erdő hangja. Kísérteties csend Czöbel Minka utolsó verseskötetében.

Előadás, A csend – multidiszciplináris konferencia, Pécs, 2024. november 21-22.

Kasza Zsófia

Oktatás az OSZK Könyvtári Intézet által meghirdetett, Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században című továbbképzési programban: 2024. november 25-28.

Krähling Edit

A költő és a filológus. Babits Mihály Sophoklész-fordításának dokumentumai Moravcsik Gyula hagyatékában. Előadás a HUN-REN Moravcsik Gyula Intézet Moravcsik Gyula Emléknapján.

Máté Ágnes

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Klasszika-Filológia és Neolatin Tanszék. Tudományos szövegek fejlesztése 2: a szaktanulmánytól a monográfiáig című kurzus.

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kara és a Royal Holloway, University of London, School of Law and Social Sciences szervezésében 2024. július 22. és augusztus 2. között megrendezett nyári egyetemen előadás tartása Griselda, Ghismonda, Lucretia from Elite Literature to Popular Culture: Three Heroines Multiplying Throughout the Centuries címmel.

2024. november 7-9., Szegedi Tudományegyetem Olasz Tanszék, Convegno Internazionale 'La sfida alla parola' in occasione del 650o anniversario della morte di Francesco Petrarca, előadás: Un nome boccacciano petrarchesco in voga: la fortuna del nome femminile Grisledis nella seconda metà del Cinquecento in Transilvania ed in Polonia.

2024. november 21-22. ELTE és a Magyar Nemzeti Múzeum, Hitvestársak, előadás: Egy irodalmi név divatteremtő ereje: Báthory Griseldis öt druszája Erdélyben és Lengyelországban (1570-1820).

Molnár Andrea

Die Goethe-Sammlung in der Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften. Präsentation der thematischen Webseite der Sammlung. 51. Internationale Arbeits- und Fortbildungstagung in Strasbourg, Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung (ABDOS), 2024. május 27–30.

Goethe Collection in the Library of the Hungarian Academy of Sciences – Angol nyelvű prezentáció a strasbourgji BNU delegációjának, 2024. november 13.

Monok István

Király Péter, Kiss Erika, Kökényesi Zsolt, Monok István, Viskolcz Noémi, Zvara Edina: Esterházy Pál és Thököly Éva iratai 2., kiad. Budapest: Kossuth Kiadó – MTA Könyvtár és Információs Központ, 2024 (Esterhazyana): Könyvbemutató, műhelybeszélgetés. Kőszeg, Festetics palota, 2024. június 4.

Orosz Gergely

A transzcendens bölcsesség (prajñāpāramitā) rövidebb szútráinak magyar fordításáról. Magyar Buddhológiai konferencia az ELTE BTK, Buddhizmus-kutatás Központja (Orosz Gergely) szervezésében. ELTE BTK, Múzeum krt. 4/F, Kodály terem, 3. szekció, 2024. július 11.

Rottár Máté

Moghol Materials of Lajos Ligeti Kept in the Oriental Collection of the Library of the Hungarian Academy of Sciences. Az ELTE BTK (Mongol- és Belső-Ázsiai Tanszék) által szervezett *Languages on the Mongolian Periphery: Dagur, Moghol, Manchu (International conference dedicated to the memory of Professor György Kara)* című rendezvényen. Budapest, ELTE-BTK Kari Tanácsterem, (2024. április 29).

Sallai Ágnes

Sallai Ágnes, Szabó Ádám: *Botanikai témájú könyvek az Akadémiai Könyvtár alapító állományában.* In: Demeter,

András; Korsós, Zoltán; Mecsnóber, Melinda (szerk.): XXXIII. Vándorgyűlés, Program és összefoglalók 2024. június 6–7. Budapest, Magyar Biológiai Társaság, 22.

Severino-Varsányi Orsolya

Arabic Christian Notions of Human and Divine Free Will: In ‘Ammār al-Baṣrī’s Kitāb al-masā’il wa-l-ajwiba. Monday Majlis Online. (2024. május 6., online 17:00–18:30 WET)

Soós Sándor

A globális rangsorok dinamikája – hogyan használjuk a rangsorokat? CEU Határtalan tudás: Hogyan olvassuk a rangsorokat?, Budapest, 2024 január 24.

Bibliometrics as a key to Open Access Publishing – but not the way you think of it. SLOVAK OPEN SCIENCE FORUM, Bratislava, 2024. novemberr 11.

Stumpf Anna

Manuscripts of Magtymguly Pyragy at the Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences. A 300th anniversary of the greatest Turkmen philosopher Magtymguly Pyragy című konferencián. (2024. március. Bács)

Magtymguly Pyragy, the Oriental Collection of the Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences and Louis Ligeti’s Turkmen Materials. A *The Fount of the Mind of Magtymguly Pyragy* című konferencián. (2024. május. Asgabat)

İbrâhim Müteferrika and the Oriental Collection of the Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences. A *Who connects: İbrâhîm Müteferrika* című szimpóziumon. (2024. május. Ankara)

Arminius Vámbéry, Mullah Ishaq, and the Library of the Hungarian Academy of Sciences. Az *VIII International Congress „Heritage of Great Ancestors – The Foundation of the Third Renaissance”* című rendezvényen. (2024. augusztus. Szamarkand)

İbrâhim Mûteferrika és a Keleti Gyűjtemény nagy adományozói. Az İbrâhim Mûteferrika emlékére az Országos Széchényi Könyvtár és az Ankarai Elnöki Könyvtár által szervezett szimpóziumon. (2024. december. 4. Budapest, OSZK)

Soós Sándor

Zsófia, Viktória Vida, Sándor, Soós, Veronika, Paksi, Katalin, Tardos, Judit, Takács: *Can multivariate bibliometric data capture gender-specific academic paths?* Konferencia előadás, A Magyar Regionális Tudományi Társaság XXII. Vándorgyűlése, Szeged, 2024. október 17–18.

Szegedi Nóra

A „fenséges erkölcsiség” (Egy esztétikai fogalom szerepe a kanti etika fejlődésében). Előadás, Kant és az esztétikai fordulat. Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Filozófiai Intézete, Debrecen, 2024. november 7.

A filozófiatörténet mint kontextuális gondolkodás, egy kanti példán megvilágítva (apológiakísérlet). Előadás, Filozófiatörténet a 21. században, Budapest, 2024. november 14–15.

Tatár Sándor

Mohácsi Árpád beszélgetett Tatár Sándorral a Magyar Műfordítók Egyesülete és a Szépirok Társasága *Egy sima-egy fordított (könyvcseré)* című közös rendezvényén, 2024. november 6.

Vida Zsófia

Zsófia, Viktória Vida, Sándor, Soós, Veronika, Paksi, Katalin, Tardos, Judit, Takács: *Can multivariate bibliometric data capture gender-specific academic paths?* Konferencia előadás, A Magyar Regionális Tudományi Társaság XXII. Vándorgyűlése, Szeged, 2024. október 17–18.

9. RENDEZVÉNYEK, ISMERETTERJESZTŐ, NÉPSZERŰSÍTŐ PROGRAMOK

Könyvbemutató

január 11.

Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia könyvbemutatója: *A Lator-tanya - Lator László tiszasásvári emlékei*. Résztvevők: Kemény Aranka, Bognár Róbert, ifj. Lator László és Várady Szabolcs. Felolvasott: Gálffi László, a beszélgetést vezette: Ferencz Győző.

január 19.

Erdélyi Múzeum-Egyesület 2023-as kiadványainak bemutatása. Gaal György: *A kolozsvári országos Karolina Kórház*; Bitay Enikő: *Az alkotó mérnök-tudós. Gyenge Csaba (1940–2021)*. Varga. P. Ildikó: *A kultúraszervező Vikár Béla*. Köszöntőt mondott Monok István, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója. A kiadót és a kiadványokat bemutatták: Bitay Enikő, az EME elnöke, Bíró Annamária, felelős kiadó, Bódizs György, az EME alelnöke, Varga P. Ildikó, az Erdélyi Múzeum főszerkesztője.

január 23.

A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet könyvbemutatója: Romsics Gergely: *Összeomlás és útkeresés 1917–1920. A magyar külpolitikai gondolkodás útjai*. A könyvet bemutatta: Ablonczy Balázs, a Trianon100 MTA – Lendület Kutatócsoport vezetője. A bemutató utáni panelbeszélgetés résztvevői: Ablonczy Balázs, Feledy Botond külpolitikai elemző, Györffy Dóra (Budapesti Corvinus Egyetem) és Romsics Gergely.

február 29.

Balassi Kiadó könyvbemutatója. Klacsmann Borbála, Virányi Péter szerk.: *Aki kimondja, amit ki kell mondani. Pető Andrea tiszteletére*.

április 9.

A Balassi Kiadó Syrine Slim: *Két magyar pszichoanalitikus Esete Párizsban – Legenda, élet és titkok* című kötetének bemutatója. A könyvet bemutatták: Ritter Andrea klinikus, pszichoanalízis kutató, Fáber Ágoston szociológus, PhD, Karády Viktor szociológus, a CEU ny. tanára és Takács Mónika irodalomtörténész.

május 31.

William Shakespeare szonettjei könyvbemutató.

június 25.

A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete és a Central European University Press bemutatta Borhi László két új könyvét. A megjelenteket köszöntötte Molnár Antal, a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete igazgatója. A kötetet méltatta Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete nyugdíjas kutatóprofesszora és Nagy András, a Pannon Egyetem egyetemi docense, a kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete tudományos tanácsadója.

december 4.

Balassi Kiadó könyvbemutatója.

Június 4-én a **Keleti Gyűjtemény**ben tartotta kihelyezett ülését az MTA Orientalisztikai Tudományos Bizottsága, ahol Ferenczi Roland és Rottár Máté ismertették a Gyűjtemény aktuális helyzetét, közép- és hosszútávú terveit.

9.1 PROGRAMSOROZATOK

Üzenet a palackban biblioterápiás beszélgetéssorozat – online és élőben (vezeti: Fejős Edina főkönyvtáros, biblioterapeuta)

január 8. online, január 15., téma: meglepetés

február 5. online, február 12., téma: Szabó Magda *A nagyszék* című novellája, amely az *Alvók futása* című kötetben jelent meg.

március 4. online, március 11., téma: Linn Skåber: *Két világ* című novellája, amely *A szél most a legigazabb* című kötetben jelent meg.

április 8. online, április 15., téma: Fodor Ákos haikui.

május 6. online, május 13., téma: Lázár Ervin: *A bajnok* című novellája.

június 3. online, június 17., téma: egy vers, amelynek alkotója és címe meglepetés.

október 7. online, október 14., téma: Reményik Sándor egyik verse.

november 4. online, november 11., téma: Békés Pál *A Félő-lény* című meseregénye.

december 9., téma: Szabó T. Anna *Föld alatti anygyalok* című írása.

Budapest Science Meetup

február 15. Témák: az édesvizet szennyező fogamzásgátlók hatásai; a planáriák csodálatos regenerációs képességei; milyen hatásai vannak a biológiai érettségnek a finommozgásokra serdülőkorban.

április 11. Témák: Pipek Orsolya bemutatta nemrég közölt genomikai vizsgálatukat, amely arra kereste a választ, hogy mekkora eséllyel kombinálódhatnak különböző SARS-CoV-2 koronavírus variánsok egyidejű fertőzés során – ennek vizsgálata fontos ahhoz, hogy a szakemberek jobban megértsék a vírus várható evolúcióját. Ezután Dombi Péter nemrég közölt tanulmányuk apropóján arról beszélt, hogy mire jó a nanooptika, és hogyan működnek ezek a nanométeres eszközök. A harmadik előadó, Boros Marianna arról beszélt, hogyan értik meg szavaink jelentését a kutyák.

június 13. Témák: Rác Zsófia bemutatta legújabb, *Nature*-ben megjelent tanulmányukat, amely az avar kori társadalom rokonsági szerveződésének mintázatait tárja fel. Ezután Eszlári Nóra arra mutatott be példát egy friss kutatásuk alapján, hogy a depresszió genomikai háttere erősen függhet a betegségre hajlamosító egyéb rizikótényezők együttállásától.

szepember 12. Témák: Sipos András kalauzolt el minket az ingókövek lenyűgöző világába, és bemutatta, hogyan vizsgálták a HUN-REN-BME Morfodinamika Kutatócsoport tagjaiként egy monumentális spanyol szikla stabilitását. Majd Bozóki Tamás tárta fel, hogy a klímaváltozás milyen közvetlen hatással van a magyarországi patakokra és élővilágukra, és a bennük élő fajok hogyan küzdenek meg a vízfolyások egyre gyakoribb kiszáradásával.

október 10. Témák: Ősi Attila, az ELTE TTK Őslénytani Tanszékének vezetője a legújabb dinoszauruszos kutatásairól mesélt, Gyuris Balázs archeogenetikai pedig a magyarság eredetének genetikai történetéről tartott előadást.

Részletes információ: <https://www.facebook.com/BudapestScienceMeetup>

Esemény típusa	Események száma
Biblioterápiás foglalkozás	17 (9 élőben, 8 online)
Budapest Science Meetup	5
Zoom használat (DOI, OJS, MTMT konzultációk)	132
Előadások, konferenciák, ülések	56
Könyvbemutató	8
Könyvtárlátogatás, könyvtárbemutató, használóképzés	10
MTA doktori védések	16
Összesen	244

9.2 KIÁLLÍTÁSOK

A Keleti Gyűjtemény kisebb kiállítása volt látható a MÜPA előcsarnokában *Magyarok a Selyemúton* címmel, a nagy látogatottságú Bartók Tavasz rendezvénysorozathoz kapcsolódóan, április 11–21. között.

Június 6-án megnyílt a Keleti Gyűjtemény kiállítása *Egy különös utazás: Kaufmann Dávid (1852–1899) és gyűjteménye* címmel, amelynek a mádi zsinagóga karzata adott otthont.

A Kaufmann Dávid halálának 125. évfordulója alkalmából készült kiállítás bemutatja a tudós-bibliofil, és azt az utazást, amit a gyűjteményébe került, leginkább itáliai eredetű 15–18. századi nyomtatványok térben és időben megtettek. Ennek az utazásnak fordultatos történetét és állomásait a Rothschild Foundation Hanadiv Europe támogatásával megvalósult *Questa terra è di Dio. Questo libro è il mio. (Ez a föld Istené. Ez a könyv az enyém.)* című most záruló két éves pályázat tárta fel a könyvtulajdonosok, cenzorok, gyűjtők írásos bejegyzéseinek segítségével, Fabrizio Quaglia kutatásainak köszönhetően.

Az esemény alkalmából a bicentenáriumára készülő Magyar Tudományos Akadémia és az MTA Könyvtár és Információs Központ a kiállítást bemutató kiadványt jelentetett meg, amely mind a helyszínen, mind könyvtárunkban megvásárolható. (<https://real-eod.mtak.hu/18478/>)

Az érdeklődők a programot Mádon augusztus 31-ig a zsinagóga nyitvatartási idejében látogathatták.

A Keleti Gyűjtemény Vámbéry Ármin kiállítása szűkebb változata június 12-én nyílt meg a csetényi Vámbéry Ármin Általános Iskolában. A kiállítást június 30-ig kölcsönöztük.

A Kézirattár *„Csönd ül szívemen” – Radnóti Miklós élete* című közös vándorkiállítást rendezett a Petőfi Kulturális Ügynekséggel. (2024. november 9.–)

A könyvtár földszinti lépcsőházi terében megnyílt a 200 éves az Akadémiai Könyvtár. Az alapító Teleki-könyvtár és az adományozó gróf Teleki József – kamarakiállítás. A kiállítás kurátora Molnár Andrea.

9.3 VENDÉGEK, LÁTOGATÓK

Keleti Gyűjtemény

Február 9-én a Fulbright ösztöndíjasok csoportját fogadtuk.

Március 7-én Gombodzsavín Dzandansatar (Gombojwān Jandanšatar) mongol parlamenti házelnök és több mongol minisztert, államtitkárt is magában foglaló, népes (közel 40 fős) küldöttsége több napos magyarországi programja keretében látogatott el a Keleti Gyűjteménybe.

Március 19-én az ELTE Indológia Tanszék hallgatói érkeztek a Keleti Gyűjteménybe dél-ázsiai kézirataink alaposabb megismerésére.

Március 26-án pedig a SZTE Altajisztikai Tanszékének oktatói és diákjai látogattak hozzánk, hogy megismerjék a Keleti Gyűjtemény török és mongol algyűjteményeit, illetve a Ligeti-hagyaték legfontosabb darabjait.

A Könyvtárostánárok Egyesületének szokásos látogatása március 27-re esett, és három csoportban került lebonyolításra.

Április 16-án az ammáni Jordániai Egyetem oktatója, Dr. Imtenan Smadi tekintette meg a Keleti Gyűjtemény arab anyagait.

Ugyanezen hónap 24-én az ELTE Török Filológiai Tanszékének hallgatói is felkerestek minket, hasonlóan az Arab Tanszéken tanulókhöz (május 24.).

A miskolci Fény Gyula Jezsuita Gimnázium diákjai a Könyvtárostánárok Egyesülete ittjártakor kialakított kapcsolatnak köszönhetően tervezett tanulmányi kirándulást hozzánk kéziratgyűjteményünk általános megismerése céljából.

Ugyanilyen háttérrel, de kimondottan Kőrösi Csoma Sándor élete és nálunk őrzött hagyatéka iránti érdeklődés vezette hozzánk a SZTE Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola csoportját június 20-án.

Ugyanazon nap délutánján a Rothschild Alapítvány kapcsolattartója (Rebecca Singer) és magyarországi kollégája (Kádár Gábor) kimondottan az alapítvány által finanszírozott projekt eredményeinek és egy esetleges

új pályázat előfeltételeinek helyszíni felmérésére, tudománypolitikai látogatásra érkezett.

Június 24-én nagyváradi hallgatóknak tartottunk bemutatót.

Hu Fang asszony a Hangzhou-i Könyvtár képviseletében másodmagával érkezett a Könyvtárba előkészíteni 2025-re tervezett rendezvényüket, de ennek keretében a Keleti Gyűjteményt is megtekintette.

Július 20-a után, már a nyári zárás időszakában érkezett egy 4 kutatóból álló kazak küldöttség.

Augusztus 5–7. között önálló kutatást folytatott héber kéziratainkon Adam S. Cohen, a University of Toronto neves művészettörténész professzora, ám látogatásának tudománydiplomáciai jelentősége is volt. Hasonlóképpen Elina Gertsman (szintén művészettörténész) kutatóprofesszor asszonyához szeptember 19–20-án, aki a Case Western Reserve University (Cleveland, Ohio) elismert tanára.

Szeptember közepétől decemberig Rottár Máté több alkalommal tartott előadást a Gyűjteményben az ELTE Mongol- és Belső-Ázsiai Tanszéke diákjainak, a tantervi *Mongol nyelvjárások 1.* kurzushoz kapcsolódóan.

Szeptember 19-én a Könyvtár, ami összeköt programsorozatot keretében fogadtunk kollégákat a határon túlról és hazai könyvtárak képviseletében.

Október 8–9-én az ulánbátori Dzsingisz Kán Múzeum két, a HUN-REN BTK Néprajzi Intézete meghívására hazánkban tartózkodó munkatársa kereste fel Gyűjteményünket.

Október 10-én a Dunhuang Academy új vezetőségének 7 fős küldöttsége az intézményeink közötti együttműködési szerződés korábbi szakaszának összegző lezárása és a jövőbeli együttműködési lehetőségek felmérése és megtárgyalása céljából érkezett a Könyvtárba. A program részeként a kéziratbemutató szakmai előadáson is részt vettek a Keleti Gyűjteményben.

Október 30-án Caron Sethill, az Izraeli Nemzeti Könyvtár Külkapcsolati Osztályának vezetője és a Rothschild Foundation által támogatott Gesher L'Europa programjának vezetője egy 2025-ben rendezendő közép-európai héber kéziratkurátor képző workshop előkészítésének céljából érkezett hozzánk.

November 5-én a Shalom Sabar professzor által szervezett Jewish Historical Seminars közel 40 fős csoportja tekintett meg néhányat legértékesebb héber kézirataink közül. (Sajnálatos módon azonban Sabar professzornak egészségügyi okokból az utolsó pillanatban kellett lemondania utazását, így ő nem tudott részt venni az eseményen.)

A Könyvtárostanárok Egyesületének csoportja november 11-i éves gyűlésük apropóján villámlátogatást tett nálunk.

November 13-án az ismert tibetista, Charles Ramble – vendégprofesszori meghívása révén – szintén el tudott látogatni a Keleti Gyűjteménybe Szántó Péter Dániel kíséretében, hogy meghallgassa Orosz Gergely ismertető előadását tibeti kéziratainkról.

Másnap, november 14-én, a strasbourg-i BNU vezetősége érkezett együttműködési szerződés kötésére. A program részeként kéziratok kincsinket is meg tudták szemlélni.

December 12-re a jól ismert donátorunk, Kégl Sándor rokonságába tartozó Kégl György és fiatal iráni filmrendező barátja, Mansour Forouzesh jelentkezett be, hogy egy tervezett, részben Kégl Sándor életét feldolgozó dokumentumfilmhez kérjenek szakmai segítséget.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Január 25. Kovács Miklós fotográfus. Arany János kéziratokat nézett meg. (Babus Antal, 30 perc)

Február 9. Amerikai Fulbright-ösztöndíjasok. (Tóvizi Ágnes, 20 fő, 40 perc, angolul)

Február 15. A nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium diákjainak bemutató. (Babus Antal, 30 fő, 80 perc)

Március 27. Könyvtárostanárok Egyesülete három csoportja. (Babus Antal 3 x 15 fő; 110 perc + 40 perc + 30 perc)

Április 17. Gödöllői Török Ignác Gimnázium, Baran Orsolya tanárnő tanítványai. (Babus Antal, 11 fő; 90 perc)

Május 30. Miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium, Kollégium és Óvoda tanulói. (Babus Antal, 11 fő; 60 perc)

Június 20. Szegedi Tudományegyetem Gyakorló Gimnáziuma, Tóthné Nagyistók Katalin tanárnő vezetésével. (Babus Antal, 30 fő; 60 perc)

Lukács Archívum

2024. november 9–10-én az MTA KIK és a kínai Center for Studies of Marxist Social Theory at Nanjing University *International Academic Symposium Revisiting Lukács* címmel nemzetközi konferenciát, és Lukács György életét, munkásságát bemutató kiállítást rendezett. Lukács Györggyel kapcsolatos 70 kötetnyi könyvajándékkal és a Kézirattárban őrzött képek, dokumentumok digitális változatával járultunk hozzá a Kína történetében első, Lukács György életéről rendezett kiállítás sikeréhez.

A konferencián Babus Antal *Two ways out of chiliasm: György Lukács and Lajos Fülep* valamint *Documents, manuscripts, letters and photos in the bequest of György Lukács* címmel tartott előadást.

Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály

2024. február 21-én látogatást tett a könyvtárban Martin Seiwald, az Osztrák Curling Szövetség (Österreichischer Curling Verband) sportigazgatója, Tatár Sándor kalauzolta őt a könyvtárban.

9.4 DOKUMENTUMOK KÖLCÖNZNÉSE KIÁLLÍTÁSOKHOZ

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

A Báthoryak. MNM Rákóczi Múzeuma, Sárospatak. (2023. 10. 31.–2024. 06. 30.) Kölcsönzött műtárgy: 4 könyv. Hosszabbítás.

Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. *A geszti Tisza-kastély turisztikai célú fejlesztése* nevű projektje. Kölcsönzött műtárgy: 40 db digitális felvétel.

Heuréka! – A magyar géniusz nyomában. Várkert Bazár – felvezető rámpa. (2024. szeptember 15. – 2024. december 31.) Kölcsönzött műtárgy: Bolyai János Appendix című művének digitalizált oldalai.

József nádor és Magyarország csinosodása. Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár (2024. 11. 05. – 2025. 04. 07.) Kölcsönzött műtárgy: 21 tétel, eredeti kéziratok

Magyar ábránd. Budapesti mindennapok Erkel és Liszt korában. Budapest, HUN-REN BTK Zenetudományi Intézet Zenetörténeti Múzeum. (2024. december 4. – 2025. június 30.) Kölcsönzött műtárgy: 7 tétel eredeti kézirat és digitális másolat.

Keleti Gyűjtemény

Goldziher levelezésből Lajta Béla levele. Kiscelli Múzeum Lajta Béla 150 – fővárosi épületsorsok. 2023. december 12. – 2024. május 11.

9.5 KÖNYVTÁRI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Nemzetközi együttműködéseinket tovább erősítettük. Aktív szerepet vállaltunk hazai és nemzetközi könyvtáros munkabizottságok, szervezetek tevékenységében (Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Hungarian Research Data Alliance, Liber Citizen Science Working Group, Conference of European Research Libraries, Tudományértékelés, tudományelemzés megújítása). Nemzetközi jelenlétünket konferenciákon való részvétellel és előadások tartásával továbbra is fenntartjuk, 2023 őszén újra megrendeztük a Focus on Open Science nemzetközi konferenciát. A konferencián kiemelt figyelmet szenteltünk az európai és hazai nyílt tudomány kapcsán tapasztalt könyvtári jó gyakorlatok bemutatásának.

Külföldi partnerintézményeinkkel folytatjuk az együttműködést (Dunhuang Akadémia, Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg), és nyitottak vagyunk újabb szakmai kapcsolatok kialakítására.

9.6 RÓLUNK ÍRTÁK, RÓLUNK SZÓL

Interjú Rottár Mátéval a Ligeti-kiállításról a Kossuth Rádió *Kalendárium* című műsorához (2023. január 20.), amelynek vágott változata 2023. február 6-án került adásba.

Orient Expressz podcast: Rottár Máté – Szilágyi Zsolt – Szivák Júlia: Mi van Ligeti Lajos hagyatékában? (Orient Expressz #182 podcast, internetes rádióadásként is, 2023. július 25.)

https://expresszorient.blog.hu/2023/07/28/orient_expressz_182_mi_van_ligeti_lajos_hagyatekaban_rottar_mate & <https://www.youtube.com/watch?v=2Ahqa-i183Hk>;

Monasteries, Deities and Lamas in Inner Mongolia: Photos by Lajos Ligeti from 1929–1930. szerk. Birtalan Ágnes, Rákos Attila, Puskás Katalin (könyvbemutató 2023. november 20-án, a Humán Tudományok Kutatóházában, a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénye keretében) <https://www.youtube.com/live/696su9iUmP8?feature=s-hared&t=7662>;

9.7 Közösségi média jelenlétünk

Facebook oldalunknak az év végén 3314 követője volt (+569 új követő tavalyhoz képest, 54 követés viszont megszűnt). 420 bejegyzést helyeztünk ki az év folyamán melyek összesen 239.700 elérést (tavaly 104.133) és 380.700 megtekintést (tavaly 379 144) értek el.

A legnépszerűbb bejegyzés a Facebookon 35 435 megtekintést ért el (587 interakcióval). Tizenhét bejegyzésünk ért el tízezernél is több megtekintést (tavaly 10 205 megtekintést kapott a legtöbbet elért bejegyzés).

Az egy poszthoz kapcsolódó tevékenység (interakció) mediánértéke 30, ami 87,5%-os emelkedés tavalyhoz képest.

Instagram oldalunknak 2024 végére 928 követője lett (+99 új követő tavalyhoz képest, miközben 42 követést szüntettek meg). 2024-ben összesen 352 bejegyzést helyeztünk el itt, melyek összes elérése 2942 és megtekintettsége 19 332 (15%-os és 48%-os visszaesés tavalyhoz képest).

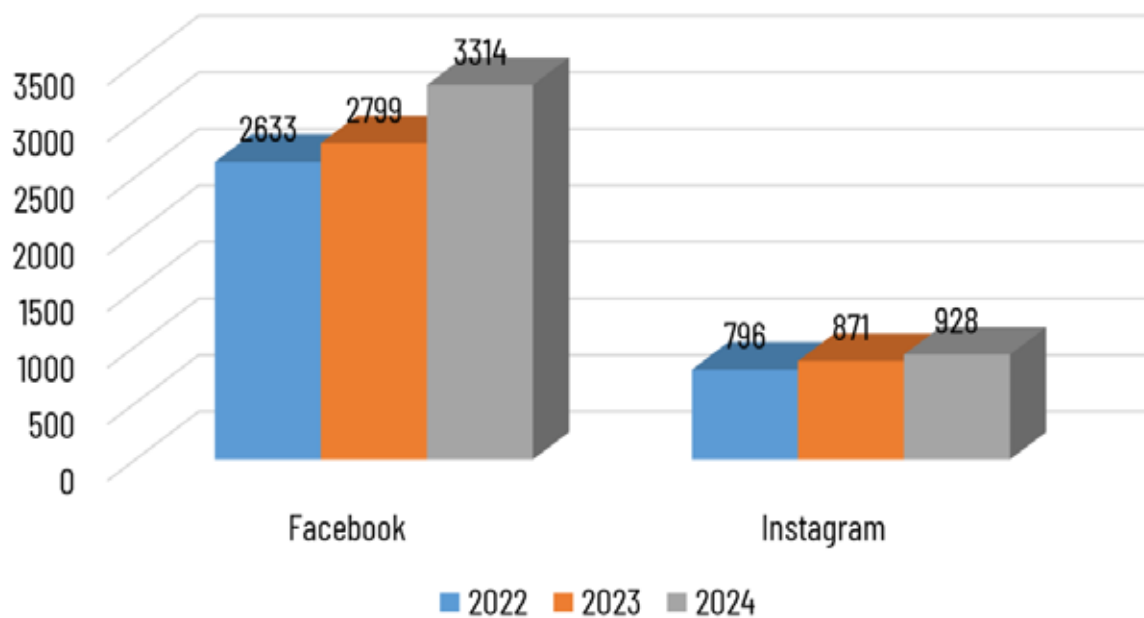
Az X (Twitter) tulajdonosváltás miatt lényegesen megváltozott, jelenleg nem tervezünk a platformon aktivitást, inkább a piacon fellelhető szereplőket figyeljük (pl. Bluesky).

A TikTok jelenleg nem feltétlen biztonságos cégek számára, így ezen az egyébként népszerű felületen továbbra is kíváruunk.

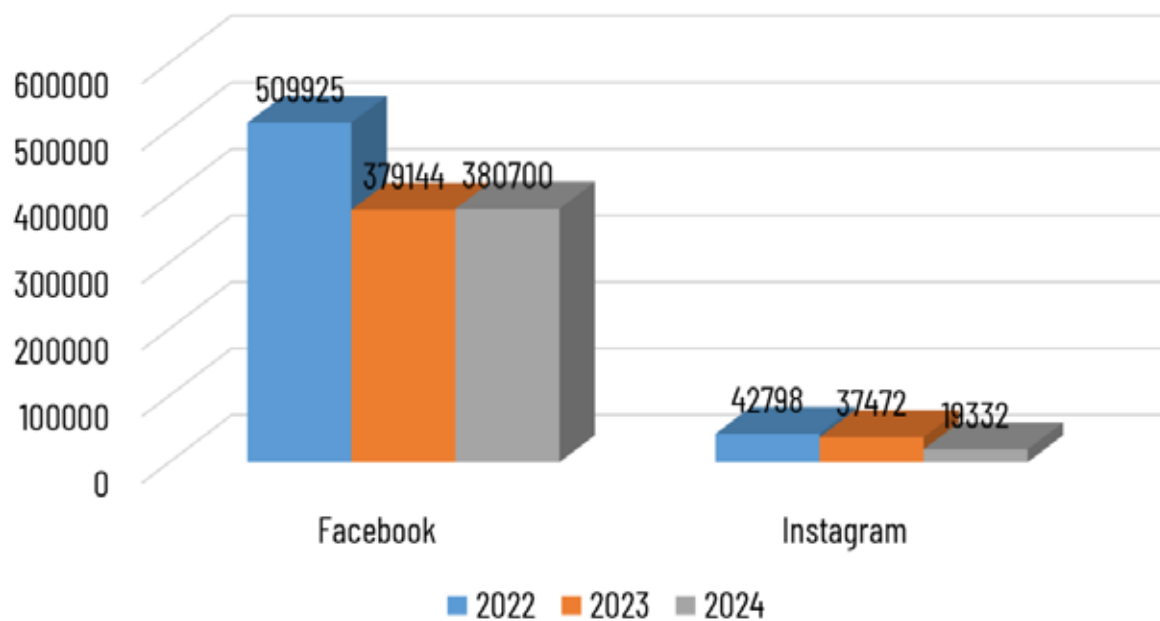
Az olvasószolgálatos kollégák hetente három poszt elkészítését vállalták. Az ő kreatív munkájuk biztosítja a stabil alapot a rendszeres megjelenéshez. A fennmaradó napokra eső posztokat egy kollégákból álló, valamennyi osztályról jelentkező, önkéntes közösség írja. 2024-ben sikerült ezt a közösen kialakított hibrid rendszert hatékonyan működtetni.

Követők száma

Megtekintések száma

10. GAZDÁLKODÁS

Bevételek (E Ft)	
Megnevezés	Összeg
NAV 2023. évi SZJA átutalása	55
NKFIH EISZ támogatás	1 950 000
NKFIH FÖCIK támogatás	15 800
OTKA Tubay Tiziano	4680
NKA restaurálási pályázat	1000
MTA 200 éves ünnep támogatása	2000
MTA munkabér támogatás	5537
Működési célú támogatások összesen B16	1 979 072
MTA infra támogatás	47 100
Felhalmozási célú támogatások összesen B25	47 100
Készlet értékesítés (könyv,folyóirat,egyéb)	161
Könyvtári szolgáltatások bevétele	5 186 050
Ingatlan bérbeadás bevétele (Softlink,rendezvények)	2733
Kiszámlázott ÁFA bevétel	1 396 276
NAV ÁFA visszatérítés	132 271
Árfolyam nyereség bevétele	23 513
Költségek visszatérítései	1594
Saját működési bevétel összesen B4	6 742 598
2023.évi pénzmaradvány igénybevétele	1 035 183
2023.évi pénzmaradvány igénybevétele B8131	1 035 183
MTA eredeti előirányzat	1 902 000
MTA 200 éves ünnep támogatása	32 100
MTA Nyelvtudományi projekt támogatása	15 061
MTA Fiatal kutató támogatás	6102
MTA Török Ádám kutatás támogatás	35 000
MTA KFB támogatás	1400
MTA könyvkiadás támogatás	8000
MTA könyvkiadás támogatás	6693
MTA - HUN-REN MTMT támogatás	20 000
KIM - ODR támogatás	2600
MTA központi támogatás B816	2 028 956
Bevétel összesen	11 832 909

Kiadások (E Ft)	
Megnevezés	Összeg
Személyi juttatások	833 779
Munkaadókat terh.járulékok	107 146
Személyi juttatások + járulékok össz K1-K2	940 925
Állománygyarapítás: könyv, folyóirat	58 603
Üzemeltetési anyagok beszerzése	10 116
Informatikai szolgáltatások	7 850 272
Egyéb kommunikációs szolg.	1403
Villamosenergia	42 825
Gázenergia	9393
Távhő- és melegvíz	35 518
Víz- és csatorna	1489
Vásárolt élelmezés	240
Bérleti díjak	2089
Karbantartási szolg.	17 463
Szakmai tevékenységet segítő szolg.	112 714
Egyéb szolg.posta,szállítás,bankktg.	105 195
Kiküldetések	12 433
Előzetesen felszámított ÁFA	293 032
Fizetendő ÁFA	1 124 311
Árfolyamveszteség	63 115
Egyéb dologi kiadások	63 644
Dologi kiadások K3	9 803 855
Nemzetközi tagdíjak	26 155
Átadás fejezetnek MTMT	100 000
Átadás fejezetnek Székfoglaló	3761
Átadás NKFIH-nak SzabóÁ OTKA	171
Egyéb műk.kiadások K5	130 087
Beruházások	5145
Beruházások ÁFÁ-ja	1383
Intézményi beruházás K6	6528
Átadás fejezetnek MTMT	10 000
Átadás fejezetnek K8	10 000
Kiadás összesen	10 891 395

Maradvány (E Ft)	
Bevételek összesen	11 832 909
Kiadások összesen	10 891 395
Módosított pénzmaradvány	941 514
MTA munkabér támogatás	403
MTA könyvkiadás támogatás	4000
MTA könyvkiadás támogatás	4667
MTA infra támogatás	47 100
MTA nyelvtudományi projekt támogatás	25 419
MTA 200 ünnep támogatás	2000
MTA 200 ünnep támogatás	22 100
NKA restaurálás	1000
ODR támogatás	2600
OTKA Tubay Tiziano támogatás	4854
KIK + EISZ saját bevétel kötvállal terhelt maradv.	827 371
Módosított pénzmaradvány összesen	941 514

10.1 GAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK

Létszámváltozások bemutatása

Az engedélyezett létszámkeret 2024. évre 116 fő volt, ez a szám az előző évhez képest nem változott. 2024. évben a kilépő dolgozók száma 14 fő. A belépő dolgozók száma 12 fő.

A statisztikai átlaglétszám 112 fő, nem számolva a szülési szabadságon és a fizetés nélküli szabadságon lévőkkel, illetve átszámítva a részmunkaidős kollegák számát. A teljes munkaidős munkatársak száma 102 fő, részmunkaidős munkatársak létszáma 12 fő. Az állományi létszám év végén 114 fő volt. Jubileumi jutalomban 4 fő részesült ebben az évben. Jelenleg 2 fő van fizetés nélküli szabadságon és 1 fő van szülési szabadságon. 2024-ben is, ahogy előző évben, több munkatárs engedélyt kapott otthoni munkavégzésre.

Összességében elmondható, hogy az intézetben tulajdonképpen nincs fluktuáció.

Az intézmény által kiemelésre érdemes megjegyzések a bevételi és kiadási tételekkel kapcsolatban, kiemelten a személyi juttatásokra

2024. évben a Könyvtár pályázati rendszere stabil volt. A Magyar Tudományos Akadémia támogatta az MTMT Programot 110 millió Ft-tal, Török Ádám volt főtisztúr kutatását 35 millió Ft-tal, az MTA200 ünnep harmadik etapját 32,1+2 millió Ft-tal, egy fő fiatal kutatót 6,1 millió Ft-tal, könyvkiadásokat 1,4+8+6,6 millió Ft-tal és Infra pályázattal 47,1 millió Ft-tal. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal idén sem támogatta a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) Programot. Az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Nemzeti Program a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivaltól kapta a támogatását: az 1950 millió Ft-ot. Az NKFIH támogatta a FÖCIK Földtudományos rendezvényeinket 15,8 millió Ft-tal. A HUN-REN Hálózat ez évben nem adott át összeget fiatal kutató támogatására, de az MTMT munkáját segítette 20 millió Ft-tal. Egy Nemzeti Kulturális Alap pályázat futott az évben 1 mFt összegben, digitalizálás és restaurálás témában. A Kulturális és Inno-

vációs Minisztérium az éves Országos Dokumentum-ellátó Rendszer (ODR) munkát 2,6 millió Ft-tal támogatta ez évben. Három sikeres OTKA kutatás közül kettőt zártunk idén (Monok István, Szabó Ádám), Tubay Tiziano projektje folytatódik. Az előző évben kezdett Rothschild pályázat folytatódik 7 millió Ft értékben, mely a Keleti Gyűjtemény anyagainak digitalizálásával foglalkozik. A Nyelvtudományi Kutatóintézettel együtt zajlik egy több éves nyelvtudományi projekt, évre bontva 15 millió Ft összegben.

A 2024. évi eredeti előirányzat 9918 millió Ft, a pályázatok és a saját bevétel miatt a módosított előirányzat összesen 12 130 millió Ft, ez 1521 millió Ft-tal növekedett előző évhez képest. Saját bevételünk (6743 millió Ft) előző évhez képest 857 millió Ft-tal növekedett.

Dologi kiadások 9804 millió Ft, a beruházások pedig idén 6,5 millió Ft értékben kerültek be. Dologiak közül kiemelve a könyvbeszerzés az évben 58,6 millió Ft értékben történt, a rezszi kiadásunk közel 270 millió Ft volt.

A személyi jellegű kifizetések összesen (834 millió Ft) 17 millió Ft-tal haladták meg az előző évit, a járulékok (107 millió Ft) 5 millió Ft-tal lettek alacsonyabbak. A személyi jellegű kifizetések közül kiemelve a törvény szerinti illetmény 718 millió Ft, a megbízási díjak 46 millió Ft és a reprezentációs költségek pedig közel 4 millió Ft. Egyes pályázatokból tudtak a munkatársak pluszmunkát vállalni és néhány alacsonyabb munkabér igazításra került év elején (leginkább a raktárosoké), illetve a Kollektív szerződésben leírt kötelezettség szerint az évi egyszeri 25 000 Ft kifizetésre került minden munkatárs részére, ezen felül további juttatásokat is tudtunk adni.

Kutatási projektek gazdálkodásának összefoglaló értékelése

2024. évben három sikeres NKFIH- Országos Tudományos Kutatási Alaprogram pályázat futott. Az első Dr. Monok István *Levelek, könyvek, kincsek: Esterházy Pál barokk udvarának emlékei* kutatása, összesen 4 évre 25,2 millió Ft értékben, mely zárult ez év nyarán. A második

Dr. Szabó Ádám *Nicasius Ellebodus levelezésének kritikai kiadása és kapcsolatrendszerének vizsgálata* 3 év 29,8 millió Ft értékben, mely zárult ez év elején. A harmadik pedig Dr. Tubay Tiziano projektje *Pietro Ranzano, egy itáliai humanista Mátyás udvarában: Magyar történelem az Epithoma és az Annales szemszögéből* címmel 3 év 28,4 millió Ft értékben, mely áthúzódik következő évre. 2024. végén elnyertünk egy újabb OTKA pályázatot: *Hit, megmaradás, mecénatúra: a soproni evangélikus gyülekezet a 17. század utolsó harmadában (1670–1700)* címmel, 62 millió Ft értékben 2025-től 2028-ig.

Vagyoni helyzet, ezen belül a beruházás és felújítás alakulásának bemutatása

A vagyoni helyzetünk 19,3 millió Ft Ft, ami előző évhez képest csökkenést mutat. Az immateriális javak értéke 5,6 millió Ft, a gépek, berendezések, felszerelések pedig jelenleg 13,7 millió Ft. Ebben az évben tárgyi eszköz nem került leselejtezésre. Térítés mentes átadás a Titkárság fele 123 millió Ft értékben történt. Felújítási előirányzati kiadásunk nem volt. Év végén elnyertünk egy Infra pályázatot 47,1 millió Ft értékben.

Egyéb, az előzőekben nem ismertetett témakörök, melyeket az intézmény fontosnak ítél (pl.: maradvány alakulása, vállalkozási tevékenység alakulása)

A 2023. évben keletkezett maradvány 1035 millió Ft volt, ennek felhasználása, mint pályázati maradvány és szállítói tartozás, 2024-ben megfelelően megtörtént. Könyvtárunk 2024. évi maradványa 941,5 millió Ft, mely az átfutó pályázati összegből és a szállítói maradványból áll.

Egy hosszútávú bérleti szerződésünk, a Softlink Kft. irodabérlete továbbra is tart. Az erről szóló egyeztetés az MTA LGK-val megtörtént. A konferenciatermünk ez évben is több alkalommal kiadásra került, rendezvények, könyvbemutatók, doktori címvédések stb. céljából.

Fontos megemlíteni, hogy az egyik nemzeti programunk, az MTMT, idén sem kapta meg az NKFIH-tól az éves támogatást, így az MTA segítette ki a programot 2023. év

végén 220 millió Ft-tal, melyből 2024-ben 110 millió Ft-ot közvetve átadtunk a SZTAKI-nak. A másik nagy nemzeti programunk, az EISZ, egész évre nézve teljesen stabil pénzügyi helyzettel bírt. A velünk szerződésben álló intézmények rendben fizették az előfizetéseiket és hiánytalanul kifizetésre került az összes árfolyam különbözetből eredő önrész kiegészítés is. Az árfolyamok a tervezetthez képest lényegesen kedvezőbben alakultak.

Pályázataink segítségével számos könyvünk jelenhetett meg.

Vállalkozási tevékenységet továbbra sem folytatunk.

10.2. EGYÉB PÁLYÁZATOK

Az év folyamán az NKA A2032/N9191 számú restaurálási pályázatán a Keleti Gyűjtemény és a Kéziratár együtt vett részt. Az elnyert összegből 500 000 Ft értékben három kéziratot tudtunk rendbe hozatni a Keleti Gyűjteményben.

10.3 SZERZŐDÉSEK ALAPJÁN LÉTREJÖTT PROJEKTEK

A Tajvani Nemzeti Könyvtárral kötött megállapodás alapján, mint TRCCS társintézmény évente nyílik lehetőségünk válogatásra felajánlott könyveik közül. A kiválasztott tételeket ajándékként elküldi a tajvani partner, és olvasóink változatlanul hozzáférhetnek az általuk biztosított sinológiai adatbázisokhoz.

A HUN-REN és a kínai ATES (Association for Trans-Eurasia Exchange and Silk-Road Civilization Development), illetve az ITP/CAS (Insitute of Tibetan Plateau Research, Chinese Academy of Sciences) társszervezésében 2025-ben megvalósuló konferencia kísérőprogramjaként szervezendő kiállítás kapcsán körvonalázódott az együttműködés, és a kiállítás tervezése elkezdődött.

A Dunhuang Academy és az MTA KIK között meghosszabbításra került az együttműködési szerződés, konkrét projektként 2025. május-júniusában egy konferencia szekció fog megvalósulni magyar résztvevőkkel.